

Revurdering af miljøgodkendelse af Svinebruget Perbølvej 5, 6200 Aabenraa

§ 41

Lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug med senere ændringer

Revurderingsdato:
xx. måned 200x

**Aabenraa Kommune
Teknik & Miljø
Miljø & Natur
Plantagevej 4, Bov
6330 Padborg
Tlf. 73 76 76 76**

Indholdsfortegnelse

Datablad	3
1 Resumé og samlet vurdering	4
1.1 Revurdering af miljøgodkendelse.....	4
1.2 Ikke teknisk resumé	4
1.3 Offentlighed	6
2 Generelle forhold	6
2.1 Beskrivelse af husdyrbruget	7
2.2 Meddelelsespligt	8
2.3 Gyldighed	8
2.4 Retsbeskyttelse	8
2.5 Revurdering af miljøgodkendelsen	8
2.6 Meddelelse af miljøgodkendelse.....	8
3 Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold	10
3.1 Bygge- og beskyttelseslinier, fredninger mv.....	10
3.2 Placering i landskabet	12
4 Husdyrhold, staldanlæg og drift.....	14
4.1 Husdyrhold og staldindretning	14
4.2 Ventilation	16
4.3 Fodringsteknik	17
4.4 Energi- og vandforbrug	18
4.5 Spildevand, samt tag- og overfladevand.....	19
4.6 Sprøjtemidler, kemikalier og medicin	21
4.7 Affald	22
4.8 Olietanke.....	23
4.9 Halmfyring.....	24
4.10 Driftsforstyrrelser og uheld	25
5 Gødningsproduktion og -håndtering.....	27
5.1 Gødningstyper og mængder.....	27
5.2 Flydende husdyrgødning.....	28
5.4 Fast husdyrgødning	30
5.5 Anden organisk gødning	31
6 Forurening og gener fra husdyrbruget	32
6.1 Ammoniak og natur	32
Anlæggets påvirkning af beskyttede naturtyper efter § 7 i Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug m.v.	34
Anlæggets påvirkning af § 3 natur jf. naturbeskyttelsesloven	34
Anlæggets påvirkning af internationale naturbeskyttelsesområder.....	40
Anlæggets påvirkning af bilag IV-arter, fredede og rød-listede arter m. m.....	41
6.2 Lugt.....	41
6.3 Fluer og skadedyr.....	43
6.4 Transport	43
6.5 Støj	45
6.6 Støv.....	47
6.7 Lys	47
7 Påvirkninger fra arealerne.....	49
7.1 Udbringningsarealerne	49
7.2 Beskyttet natur	51
7.3 Nitrat til overfladevand.....	62
7.4 Nitrat til grundvand.....	64
7.5 Fosfor til overfladevand	64
7.6 Natura 2000	67
7.7 Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (bilag IV)	69
8 Bedste tilgængelige teknik (BAT)	71
9 Husdyrbrugets ophør.....	75
10 Egenkontrol og dokumentation	75
11 Klagevejledning	77
12 Bilag	78

Datablad

Titel:	Revurdering af miljøgodkendelse af svinebruget Tornager, Perbølvej 5, 6200 Aabenraa. Svinebruget er første gang miljøgodkendt den 20. juni 1990 og herefter revurderet den 26. februar 1992. Herudover har landbruget en miljøgodkendelse til et halmfyringsanlæg fra den 19. august 1987. Den reviderede miljøgodkendelse meddeles som påbud efter § 39 i lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug med senere ændringer.
Godkendelsesdato:	11. december 2009
Ansøger og ejer:	Hans Christian Andresen, Perbølvej 5 A, 6200 Aabenraa
Telefonnr.:	74 68 79 81
Mobilnummer:	23 20 73 01
E-mail:	tornager@dlgtele.dk
Husdyrbrugets navn:	Tornager
Ejendomsnr.:	5800005640
Matr.nr. og ejerlav:	Matr. nr. 4 m.fl. Perbøl
CVR nr.:	26130840
CVR/p nr.:	1001844182
CHRnr.:	48239
Biaktiviteter:	Halmfyringsanlæg og foderproduktion, er ikke alene omfattet af godkendelsespligt, men anlæggene omfattes af husdyrbrugets godkendelse.
Andre ejendomme:	Ansøger ejer også Bjerndrupgaard, Perbølvej 2, 6200 Aabenraa, som drives sammen med Perbølvej 5. Der er ikke miljømæssig samdrift mellem ejendommene.
Miljørådgiver:	Sheila Neldeborg, Patriotisk Selskab, Ørbækvej 276, 5220 Odense SØ. Tlf. 63 15 54 49, e-mail shn@patriotisk.dk
Tilsynsmyndighed:	Aabenraa Kommune
Sagsbehandler, miljø:	Ekstern konsulent, Johanne Marie Ludvigsen, OSC-Miljø ApS
Kvalitetssikring, miljø:	Susanne Niman Jensen
Sagsbehandler, natur:	Birgitte Myrthue
Kvalitetssikring, natur:	Tina Hjørne
Sagsnr:	07/15808 dok. 141

1 Resumé og samlet vurdering

1.1 Revurdering af miljøgodkendelse

Aabenraa Kommune har bedt Hans Christian Andresen fremsende oplysninger til revurdering af miljøgodkendelse af Tornager, Perbølvej 5, 6200 Aabenraa.

Landbruget har en miljøgodkendelse af husdyrbruget meddelt af Lundtoft Kommune den 20. juni 1990 og revideret den 26. februar 1992. Herudover er der en gældende godkendelse af halmfyringsanlægget fra den 19. august 1987.

De fremsendte oplysninger er udarbejdet med henvisninger til punkterne i Bilag 2 til bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug, bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 (Bilag 1). Herudover har miljøreddegørelsen for Tornager fra 2006 (Bilag 2) dannet grundlag for udarbejdelse af revurderingen af miljøgodkendelsen, ligesom en række yderligere oplysninger oplistet i logskema (Bilag 3).

I forbindelse med revurderingen er der ikke sket ændringer på ejendommen.

Landbruget producerer 11.425 slagtesvin fra 30 – 110 kg årligt, herudover er der 5 heste på ejendommen.

Ved en revurdering skal det sikres, at husdyrbruget i videst mulig omfang lever op til husdyrgodkendelseslovens beskyttelsesniveauer.

Nærværende godkendelse er udarbejdet, som en sammenskrivning af de 2 tidligere godkendelser og tilføjet vilkår, som meddeles som påbud efter § 39 i Husdyrloven.

Vilkår i de 2 tidligere godkendelser, som er reguleret af anden lovgivning er ikke medtaget i denne sammenskrivning af godkendelserne.

Vilkår mærket med

A: Meddeles efter Husdyrloven, lov nr. 1572 af 20. december 2006, meddeles som påbud efter § 39. Der tillægges ikke retsbeskyttelse på disse vilkår og vilkårene kan påklages.

B: Videreført fra tidligere afgørelser efter Miljøbeskyttelseslovens § 33. Disse vilkår tillægges ikke ny retsbeskyttelse og kan ikke påklages.

- **B1:** Vilkår meddelt i miljøgodkendelse, som er revideret den 26. februar 1992, eller accepteret ved senere tilsyn.

- **B2:** Vilkår meddelt i miljøgodkendelse af halmfyringsanlægget af den 19. august 1987.

Vilkårene og påbudene skal efterleves fra den dato, hvor revurderingen meddeles, medmindre der fremgår noget andet af vilkåret eller påbudet.

1.2 Ikke teknisk resumé

Produktion og arealer

Der produceres 11.425 slagtesvin fra 30 – 110 kg på 3.084 stipladser. Der ønskes mulighed for afvigende vægtgrænser således, at der kan accepteres en indgangsvægt mellem 28 og 33 kg og en udgangsvægt mellem 106 og 115 kg. Skiftet mellem vægtintervallerne vil ikke give anledning til et højere antal dyreenheder. Herudover er der stillet krav om, at skiftet i vægtintervallerne heller ikke må give anledning til en højere gennemsnitsvægt i stalden, da det i dette tilfælde vil kunne opleves som en udvidelse af lugtgenen ved naboerne. Muligheden for skiftende vægtintervaller forventes ikke at give ændringer for omgivelserne og det betragtes derfor ikke som en godkendelsespligtig ændring af husdyrbruget.

Staldenes inventar er udskiftet i 2004 og der er derfor ikke stillet krav om indførelse af BAT i forbindelse med revurderingen.

Der er et hestehold på ejendommen på 5 heste.

En lille del af arealerne ligger i nitratfølsomme indvindingsområder.

Beliggenhed og planmæssige forhold

Landbruget ligger samlet i en lille bebyggelse, bestående af yderligere et landbrug og 3 andre beboelser vest for ejendommen samt en beboelse der ligger umiddelbart op til landbruget.

Gyllebeholderne er placeret ca. 120 meter øst for foderladen. Der sker ingen ændringer af byggeriet.

Landskabelige værdier

Der er ikke konflikt mellem arealanvendelsen og de nævnte udpegninger, idet der ikke er tale om nye bygningsanlæg eller ændret arealanvendelse. De eksisterende bygninger er opført i gule sten og gråt murværk. Bygningerne ligger indpasset i landskabet og falder ind i den lille bebyggelse Perbøl, som består af yderligere et større landbrug samt nogle mindre landejendomme og beboelser.

Lugt, støv og støj

Produktionen vil forsætte, som hidtil i de eksisterende stalde.

Geneafstanden beregnet ud fra lugt fra stalde til byzoneområde, sommerhusområde, samlet bebyggelse og enkeltboliger er ikke overholdt. Der er en enkeltbeliggende bolig i landzone uden landbrugspligt, hvor lugtgenegrænsen ikke er overholdt. I forbindelse med revurderinger sættes der kun krav om lugtbegrænsning, hvis det faktisk er teknisk og økonomisk muligt for landmanden. I forbindelse med denne revurdering er det vurderet, at der ikke skal stilles yderligere krav i forhold til lugt. Der skal stilles krav til lugtbegrænsning, hvis det er teknisk og økonomisk muligt for landmanden. Staldanlægget er renoveret i 2004 og skal derfor ikke ændres inden næste revurdering.

Landbruget ligger nabo til et kvægbrug på Perbølvej 10, som har tilladelse til et dyrehold på 219,4 dyreenheder.

Herudover ligger der 4 beboelser umiddelbart rundt om landbruget. Beboelserne betragtes om enkelt boliger i det åbne land. Alle boliger er påvirket af lugt fra svinebruget, heraf er 2 beliggende på ejendomme med landbrugspligt. De 2 andre er udelukkende beboelsesejendomme. Heraf er den ene beboelse ejet af landmanden.

Transport til og fra ejendommen

Adgangen til ejendommen sker ad offentlig vej, Perbølvej, vejen er ikke særlig trafikeret.

Der sker ingen ændringer i antallet af transporter i forbindelse med godkendelsen af landbruget.

Transporterne består også fremover af gylletransporter, fodertransporter og transport af smågrise og slagtesvin.

Langs offentlig vej er der boliger, der berøres af trafik til og fra ejendommen. Generne forsøges afhjulpnet ved at kørsel gennem Bjerndrup By fortrinsvist kommer til at foregå i dagtimerne på hverdage. Ligesom kørsel gennem Bjerndrup By med gylle så vidt muligt undgås ved at vælge en anden transportvej.

Kommunen vurderer, at der ikke sker nogen udvidelse af transporterne fra og til ejendommen i forbindelse med revurderingen.

Ammoniakbelastning og særlig værdifuld natur

Ca. 600 meter nord for ejendommen er der i forbindelse med revurderingen registreret en hængesækmose med særlig næringsfølsom plantesammensætning. Den er beskyttet som § 3 mose jf. Naturbeskyttelsesloven.

Det nærmeste Natura 2000 område er Tinglev Sø og Mose, som ligger ca. 3 km vest for anlægget.

Næringsstoffer til vandmiljøet og grundvandet

Arealerne er ikke placeret i nitratfølsomme områder eller i fosforfølsomme områder, og der er ikke lovmæssige krav om lavere harmonitryk eller krav til et reduceret fosforoverskud på arealerne.

En meget lille del af udbringningsarealerne er beliggende i nitratfølsomt indvindingsområde. I forbindelse med revurderingen sker der ingen øget belastning med nitrat til grundvand og derfor er der ingen lovmæssige krav til begrænsning af nitratudvaskning til grundvand.

Andre miljøpåvirkninger

Produktionen overholder alle gældende normer for opbevaring og udbringning af husdyrgødning, håndtering af spildevand og affald mv.

Bedste tilgængelige teknologi (BAT)

På baggrund af de aktuelt gældende BAT – teknikker er der foretaget en systematisk vurdering af, om husdyrbruget i nødvendigt omfang bringer BAT i anvendelse.

Vurderingen er baseret på en gennemgang, hvor de anvendte metoder er sammenstillet med de BAT – betragtninger, som bør gøres gældende jf. aktuelle BREF – noter og BAT – Byggeblade.

I forbindelse med en revurdering skal landbruget leve op til kravet om anvendelse af bedste, tilgængelige teknik (BAT).

Staldene blev renoveret i 2004, hvor der blev etableret drænet gulv + spalter. Af BREF-noten fremgår, at et fuldspaltegulv er BAT. Derfor kunne ansøger regne med, at han opfyldte BAT – kravet, da han renoverede staldene. Miljøklagenævnet har afgjort, at delvis spaltegulv, 25-49 % fast gulv er BAT.

Ud fra en proportionalitetsbetragtning vurderer Aabenraa Kommune, at staldsystemet kan fortsætte indtil næste renovering, da det vurderes, at der er for store omkostninger forbundet ved at skulle ændre staldsystemet til det Miljøklagenævnet har afgjort er BAT.

Herudover vurderer Aabenraa Kommune, at landbruget lever op til BAT på de øvrige områder management, foder, forbrug af vand og energi, opbevaring og udbringning af husdyrgødning.

Alternative løsninger

Der er ikke overvejet alternative løsninger, da der ingen ændringer sker i forbindelse med revurderingen. Der har tidligere været overvejelser om at flytte landbruget til en placering øst for de eksisterende gyllebeholdere. Men projektet blev droppet, da staldanlægget på dette tidspunkt endnu ikke var nedslidt.

Vurdering

Kommunen vurderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbrugets anlæg og arealer ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik. Endvidere vurderer kommunen, at husdyrbruget fortsat kan drives på stedet uden væsentlige indvirkninger på miljøet, såfremt vilkårene i denne miljøgodkendelse overholdes.

Aabenraa Kommune har revurderet miljøgodkendelsen for Perbølvej 5, 6200 Aabenraa og har meddelt påbud om yderligere vilkår mærket **A**.

1.3 Offentlighed

Revurderingen har været offentlig annonceret i uge 16, 2009 i Aabenraa Ugeavis for at informere offentligheden om ansøgningen og tidligt inddrage denne i beslutningsprocessen.

Aabenraa Kommune har ikke modtaget henvendelser angående anmodning om at få tilsendt udkast til revurdering.

Ansøgningsmaterialet og udkastet til revurdering blev den 20. november 2009 sendt i parts - høring hos bortforpagtere af arealer. Høringsberettigede er mærket med * i listen over klageberettigede i afsnit 11 Klagevejledning. Der var en frist på 2 uger til at komme med bemærkninger. Ansøger og ansøgers konsulent har også haft udkastet til revurderingen i høring.

Ansøger og ansøgers konsulent er kommet med kommentarerne, der fremgår af bilag 5. Aabenraa kommunes kommentarer hertil fremgår af bilag 5.1 og 5.2.

Den meddelte revurdering bliver offentlig annonceret i Aabenraa Ugeavis lørdag den 19. december 2009, og afgørelsen bliver fremsendt til de personer og myndigheder der er listet op i afsnit 11 Klagevejledningen.

2 Generelle forhold

Husdyrbruget er tidligere godkendt efter Miljøbeskyttelseslovens § 33. Miljøgodkendelsen af svinebruget er meddelt for mere end 10 år siden og godkendelsen skal derfor revurderes. Her-

udover har landbruget en miljøgodkendelse af et halmfyriansanlæg. Halmfyriansanlægget er ikke længere godkendelsespligtigt, da grænserne for godkendelsespligt er ændret. Vilkår for husdyrholdet og halmfyriansanlægget er for de vilkår, som ikke er ændret, - videreført i denne godkendelse. Godkendelsen er en sammenskrivning af de 2 eksisterende godkendelser og herudover er nye vilkår i denne godkendelse meddelt, som påbud efter § 39 i husdyrloven. Aabenraa Kommune er godkendelses- og tilsynsmyndighed for husdyrbruget.

Kommunen skal i forbindelse med revurdering af miljøgodkendelsen sikre at husdyrbruget i videst muligt omfang lever op til husdyrgodkendelseslovens krav. Det betyder at kommunen skal vurdere om dyreholdet kan give gener for naboer (lugt, støj, støv osv.), men også om husdyrbruget giver en belastning på miljøet og naturen. Naturvurderingen omfatter bedriftens påvirkninger af beskyttet natur i henhold til både husdyrbrugloven og naturbeskyttelsesloven, samt EU-habitat- og fuglebeskyttelsesområder. Desuden skal kommunen vurdere om diverse afstandskrav overholdes, at de landskabelige værdier ikke tilsidesættes og kravet om BAT er opfyldt, samt sikre at uheld forebygges.

For intensiv fjerkræ- og svineproduktion over en vis størrelse er i EU-regi i 2003 udarbejdet en BREF - note, som anfører, hvad der betragtes som BAT (Best Available Tecnique) i forbindelse med en række produktionsforhold, herunder driftsstyring, staldindretning, vand- og energiforbrug mv.

Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug stiller krav om reduktion af ammoniakemissionen ved udvidelser eller ændringer af anlægget. Ved denne revurdering laves der ingen ændringer eller udvidelser af husdyrbruget og der er derfor ingen generelle krav om reduktion af ammoniak fra produktionen.

Aabenraa Kommune har modtaget det første materiale til revurderingen den 6. november 2006. Alle ansøgninger, som ikke var færdigbehandlet inden den 1. januar 2007 betragtes som indgået den 1. januar 2007. Derfor skal denne revurdering behandles efter Husdyrloven lov nr. 1572 af 20. december 2006.

Denne miljøgodkendelse fastlægger de vilkår, der skal gælde for revurdering af det eksisterende husdyrbrug.

2.1 Beskrivelse af husdyrbruget

Redegørelse

Revisionen omfatter samtlige landbrugsmæssige aktiviteter på husdyrbruget Perbølvej 5, 6200 Aabenraa med ejendoms nr. 5800005640. Ansøger ejer endvidere Perbølvej 2. Der er ingen teknisk og forureningsmæssig samdrift mellem ejendommene.

På ejendommen produceres der udover foder til ejendommens grise også foder til Perbølvej 2, 6200 Aabenraa Visgårdvej 10, 6200 Aabenraa, Søndertoft 53, 6500 Gråsten og Mellerup Toftevej 2, 6392 Bolderslev.

Foder til Perbølvej 2 transporteres via trykledning. Foder til Visgårdvej 10, Søndertoft 53 og Mellerup Toftevej 2 køres med lastbil der er i gennemsnit 2 transporter dagligt mandag til fredag.

Til husdyrbruget er tilknyttet husdyrproduktionen vedrørende CHR nr. 48239, og virksomhedens CVR nr. er 26130840.

Godkendelsen er baseret på de oplysninger, som fremgår af ansøgningen af 6. November 2006 (Bilag 1), den miljøtekniske beskrivelse i "Miljøredegørelse for ejendommen Tornager 2006" (Bilag 2) og Logskema (Bilag 3)

Vilkår

1. **A** Virksomheden skal drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af det vedlagte ansøgningsmateriale (Bilag 1), den miljøtekniske beskrivelse, som er udarbejdet i forbindelse med, at der blev lavet "Miljøredegørelse for ejendommen Tornager 2006" (Bilag 2) og oplysninger i Logskema (Bilag 3). Gældende miljøgodkendelser sammenskrives herefter i denne godkendelse, således at alle vilkår for husdyrbruget er samlet i denne godkendelse.
2. **A** Ændringer i ejerforhold eller hvem der er ansvarlig for driften af husdyrbruget, skal meddeles skriftligt til Aabenraa Kommune, ændringer skal meddeles senest en måned efter, ændringen er sket.
3. **A** Vilkår der vedrører driften skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften. Hvis der ansættes udenlandsk arbejdskraft, skal vilkårene oversættes til et sprog, som de forstår.

2.2 Meddelelsespligt

Godkendelsen gælder kun for det ansøgte. Der må ikke ske udvidelser eller ændringer i dyreholdet, herunder staldanlæggene, gødningsopbevaringsanlæggene, harmoniarealerne og lignende, før ændringerne er godkendt af Aabenraa Kommune.

De anmeldte ændringer vurderes herefter af kommunen. Udskiftning af arealer inden for samme kategori (ejede/forpagtede og tredjemands arealer) kan udskiftes uden en ny miljøgodkendelse, såfremt kommunen vurderer, at de nye arealer ikke er mere sårbare end de godkendte arealer.

2.3 Gyldighed

Vilkårene i denne miljøgodkendelse er gældende fra ikrafttrædelsestidspunktet, hvis ikke andet er anført.

Hvis denne miljøgodkendelse, ikke har været udnyttet i tre på hinanden følgende år, så bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet de seneste tre år.

Afvigelser, der skyldes naturlige produktionsudsving, brand, sygdom i besætningen mv., betragtes ikke som kontinuitetsbrud.

2.4 Retsbeskyttelse

Der er ikke retsbeskyttelse på vilkår, som er stillet i forbindelse med en revurdering og vilkår som er videreført fra tidligere afgørelser tillægges heller ikke retsbeskyttelse. Der er altså ingen retsbeskyttelse på vilkårene i denne godkendelse.

2.5 Revurdering af miljøgodkendelsen

Miljøgodkendelsen skal regelmæssigt og mindst hvert 10. år tages op til revurdering. Dette er den første revurdering. Næste revurdering forventes at blive foretaget i 2017.

2.6 Meddelelse af miljøgodkendelse

Aabenraa Kommunes afdeling for Miljø & Natur meddeler påbud om de med **A** mærkede vilkår efter § 39 i lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug med senere ændringer, - til fortsættelse af husdyrbruget på Perbølvej 5, 6200 Aabenraa.

Ejendommen meddeles miljøgodkendelse til en årlig produktion på:

- 11.425 slagtesvin (30 – 110 kg),
- 5 heste (500 – 700 kg)
- Svarende til 374,3 DE.

Revurderingen gælder samtlige landbrugsmæssige aktiviteter på husdyrbruget Perbølvej 5, 6200 Aabenraa.

Revurderingen meddeles:

- på grundlag af de i sagen foreliggende oplysninger,
- som påbud efter § 39 i lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug, - med senere ændringer
- i henhold til vilkår i nærværende revurdering.

Revurderingen gælder det beskrevne. Der må ikke ske udvidelse eller ændring af husdyrbruget, før ændringen er anmeldt og godkendt af Aabenraa Kommune.

Husdyrbruget skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser og Aabenraa Kommunes regulativer – også selv om disse regler eventuelt bliver skærpede i forhold til denne godkendelse.

Det er Aabenraa Kommunes samlede vurdering, at det ansøgte projekt:

- overholder bekendtgørelsens tre beskyttelsesniveauer for ammoniak, fosfor og nitrat
- ikke overholder det 4. beskyttelsesniveau for lugt, da genegrænsen ved en enkeltbebyggende bolig i landzone er overskredet. Da det er en revurdering kan der dog ikke stilles yderligere krav.
- lever op til kravene om anvendelse af bedste tilgængelige teknik
- ikke vil påvirke Natura 2000 områder væsentligt, og
- heller ikke vil have en negativ indflydelse på planter eller dyr omfattet af bilag IV, artsfredning eller optaget på nationale eller regionale rødlistet på eller umiddelbart op til husdyrbrugets arealer.
- ikke tilsidesætter de landskabelige værdier.

Den 11. december 2009

Susanne Niman Jensen
Teknik & Miljø
Miljø & Natur

Aabenraa Kommune
Plantagevej 4, 6330 Padborg
www.aabenraa.dk
Direkte 73 76 74 80
landbrug@aabenraa.dk

Birgitte Myrthue
Teknik & Miljø
Miljø & Natur

Aabenraa Kommune
Plantagevej 4, 6330 Padborg
www.aabenraa.dk
Direkte 73 76 78 63
landbrug@aabenraa.dk

3 Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold

3.1 Bygge- og beskyttelseslinier, fredninger mv.

Redegørelse

Afstandene er enten målt fra nærmeste stald eller gødningsopbevaringsanlæg.

Husdyrbruget er beliggende i landzone.

Tabel 1 Afstande til kommuneplaner/lokalplaner

Nærmeste...	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
Eksisterende eller ifølge kommuneplanens fremtidige byzone	2.000 m	Klipleve By er nærmeste byzone	50 m
Eksisterende eller ifølge kommuneplanens fremtidige sommerhusområde	11.700 m	Eksisterende sommerhusområde øst for Kollund Østerskov	50 m
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål	1.200 m	Bjerndrup By er nærmeste område i landzone som er udlagt til boligformål.	50 m
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.	2.500 m	Landzoneområde vest for Bjerndrup er udlagt til skole eller offentligt formål	50 m
Nabobeboelse	60 m	Nærmeste nabobeboelse er Perbølvej 10, som ligger på et landbrug > 75 DE	50 m

Tabel 2 Afstandskrav

Nærmeste...	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
Beboelse på samme ejendom	29 m	Der er 2 beboelser og den nærmeste ligger i tilknytning til staldbygningerne.	15 m
Levnedsmiddelvirksomhed	> 2500 m	ABL food A/S i Kliplev	25 m
Fælles vandindvindingsanlæg	1800 m	Bjerndrup Vandværk	50 m
Enkelt vandindvindingsanlæg	30 m	Markvandingsboring beliggende umiddelbart sydvest for gyllebeholdere	25 m
Vandløb	4,5 m	Der går et beskyttet vandløb lige nordvest omkring ejendommen.	15 m
Sø	> 300 m	Der ligger flere søer mere end 300 meter fra ejendommens bygninger og opbevaringsanlæg. Det nærmeste målsatte søopland ligger ca. 4 km øst for ejendommen.	15 m
Privat fællesvej/ offentlig vej	20 m	Perbølvej	15 m
Naboskel	7 m	Skel ved vandløb	30 m

Kirkebeskyttelseslinie og kirkeomgivelser

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for "Kirkebyggelinien" eller udpegningen "Kirkelandskaber".

Kystnærhedszonen

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg indenfor udpegningen "Kystnærhedszonen".

Lavbundsarealer inkl. evt. okkerklassificering

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningen "Lavbund og okker".

Skovrejsningsområder

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningen.

Fredede områder og fortidsminder

Der er ingen bygninger, opbevaringsanlæg eller arealer inden for udpegningerne "Fredede områder forslag", "Fredede områder", "Fredede fortidsminder" eller 100 meter beskyttelseslinien for fortidsminder.

Strandbeskyttelseslinie

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg indenfor udpegningen.

Klitfredningslinie

Der er hverken bygninger eller opbevaringsanlæg indenfor udpegningen.

Skovbyggelinie

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg indenfor udpegningen.

Sø- og åbeskyttelseslinie

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg indenfor udpegningerne "Sø- og åbeskyttelseslinier".

Beskyttede sten- og jorddiger

Der er ingen bygninger der grænser op til "Beskyttede sten- og jorddiger", men følgende arealer afgrænses helt eller delvist af "Beskyttede sten- og jorddiger":

- mellem udbringningsareal 57 og 58
- mellem udbringningsareal 39 og 39-1 og over udbringningsareal 39-1
- mellem udbringningsareal 40 og 53
- langs nord- og vestsiden af udbringningsareal 48.

I museumsloven nr. 1505 af 14. december 2006 er i § 29a fastsat regler om, at der ikke må foretages ændring i tilstanden af sten- og jorddiger og lignende. For sten- og jorddiger og lignende, der er beskyttet som fortidsminder, gælder alene reglerne om fortidsminder.

Vurdering

Hestestald er etableret i ladebygning, som ligger ca. 7 meter fra vandløb. Hestestalden er etableret med 5 bokse med fast gødning og uden afløb. Der bliver muget ud dagligt. Hestestalden er ikke registreret som stald, hvor der er krav om mindst 15 meter til vandløb, men ansøger ønsker at ændre benyttelsen fra lade til stald og lade.

Kommunen har mulighed for at dispensere fra afstandskravet, når kommunen fastsætter vilkår som sikrer, at der ikke opstår forurening eller væsentlige gener. Dispensation kan ske efter Husdyrloven lov nr. 1572 af 20. december 2006

Kommunen vurderer, at der er mulighed for at dispensere for afstandskravet, da der er mulighed for at sikre vandløbet mod udsivning af staldgødning. Derfor stilles der vilkår om, at der etableres opkant på staldgulvet for at undgå udsivning af møddingssaft.

Den vestlige del af stald 1 ligger ca. 7 meter fra skel mod vest, stalden er registreret som lade og der er i vilkår 4 meddelt dispensation til hestestald, der bliver ikke stillet yderligere vilkår i forhold til placeringen.

Gyllebeholderne er placeret i det åbne land uden tilknytning til den øvrige bygningsmasse. Beholderne er eksisterende beholdere og der er ikke stillet vilkår i forhold til placeringen.

Alle øvrige afstandskrav jf. §§ 6 og 8 og husdyrbrugsloven er, som det fremgår af tabel 1 og 2 overholdt.

Gyllebeholderne er placeret højere i terrænet end vandboring og vandboringen er placeret kun 30 meter fra den nærmeste gyllebeholder. For at sikre vandboringen, mod risikoen for gyllenedsivning i forbindelse med et evt. uheld ved beholderne, stilles der vilkår om etablering af sikring af vandboring med jordvold. Jordvolden skal sikre mod at gylle kan komme til at danne en sø omkring selve boringen.

Kommunen vurderer, at ejendommen kan drives uden påvirkning af bygge- og beskyttelseslinjer, fredninger mv., når gældende lovgivning i naturbeskyttelsesloven og museumsloven overholdes, og at det ikke er relevant at stille yderligere vilkår til dette.

Vilkår

4. **A** Hestestalden skal indrettes med opkant på gulvet som sikrer, at der ikke kan sive møddingssaft ud fra stalden.
5. **A** Der skal etableres jordvold omkring boringen ved gyllebeholderne, således at et fredningsbælte på 10 meter omkring boringen beskyttes mod gylle.

3.2 Placering i landskabet

Redegørelse

Ejendommen er beliggende i det åbne land i et landbrugslandskab, udenfor særligt værdifulde landbrugsområder. Ejendommen danner sammen med enkelte andre ejendomme en lille bebyggelse. Landskabet er relativt fladt og åbent med læhegn langs udbringningsarealerne. Ejendommene ligger samlet med hegn og træer imellem.

Gyllebeholderne er placeret øst for den øvrige ejendom og væk fra de øvrige beboelser i Perbøl. Beholderne er omkranset af levende hegn.

Der etableres ikke nye bygninger eller gyllebeholdere i forbindelse med revurderingen.

Tabel 3 Materialevalg

Bygning ifølge BBR	Anvendelse	Grundplan / diameter ca.	Byggeår/ ombygning	Renoveret	Materiale
Bygning 1	Stuehus 5A	219	1980	-	Røde tegl
Bygning 2	Stuehus 5B	143	1856/ 1928	-	Pudset murværk
Bygning 3	Teknik og folkerum	75	1910/ 1995		Pudset murværk
Bygning 4	Stald til svin	675	1950/ 1995	2004	Pudset murværk
Bygning 5	Stald til svin	367	1970	2004	Pudset murværk
Bygning 6	Stald til svin	1312	1975/ 1987	2004	Gule tegl
Bygning 7	Lade med plansilo	611	1979/ 1989		Gule stålplader
Bygning 8	Stald til svin	425	1978	2004	Pudset murværk
Bygning 9	Maskinhus	473	1991		Grå stålplader
Bygning 10	Stald til svin	460	1991	2004	Gule tegl
Bygning 11		28	1987		Gule stålplader
Bygning 13	Lade	693	2001		Gule stålplader
Bygning 14	Kontor/bad/toilet	29	2004		Pudset murværk
Bygning 15	Gyllebeholder 1.240 m ³	315	1987		Beton
Bygning 16	Gyllebeholder 1.240 m ³	315	1987		Beton
Bygning 17	Foderlade	1962	2007		Grå stålplader

Områder med landskabelig værdi

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningerne "Værdifulde kystlandskaber" eller "Værdifulde landskaber".

Uforstyrrede landskaber

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningen "Uforstyrrede landskaber".

Kulturhistoriske værdier og bevaringsværdige landsbyer

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningen "Værdifulde kulturmiljøer", men følgende udbringningsarealer grænser op til: 55, 56-0, 57 og 58 "Oksevejen/Hærvejen-Olderdiget".

Naturmæssige værdier

Naturområder med særlige naturbeskyttelsesinteresser

Der er ingen bygninger eller arealer inden for udpegningerne "Særlig næringsfattige naturarealer".

Der er ingen bygninger eller arealer inden for udpegningerne "Naturområder".

Der er ingen bygninger inden for udpegningerne "Områder med naturinteresser", men følgende arealer ligger helt eller delvist inden for udpegningen: udbringningsareal 10, 39, 40, 41, 42, 46, 47, 48, 48-1, 50, 51, 52 og udbringningsareal 54.

Arealer udpeget jf. § 7 i lov om godkendelse af husdyrbrug

Mod vest ligger Tinglev mose, som er et større moseområde, der indeholder et stort § 7 beskyttet område. § 7 beskyttelsen ligger ca. 4 km fra Perbølvej 5.

Natura 2000

Det nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde ligger ca. 2,9 km vest for ejendommen. Området er Fuglebeskyttelsesområde nr. F62 Tinglev Sø og Mose, Ulvemose og Terkelsbøl Mose Herudover ligger habitatområde nr. 84 Hostrup Sø, Assenholm mose og Felsted Vestermark ca. 4,3 km nordøst for ejendommen.

Det nærmeste marine internationale naturbeskyttelsesområde ligger ca. 12 km øst for ejendommen. Området er Natura 2000 område nr. 102 Flensborg Fjord og Nybøl Nor, herunder fuglebeskyttelsesområde nr. F64 Flensborg Fjord og Nybøl Nor.

Beskyttede naturarealer (§ 3)

Der ligger et stort antal mindre moseområder (14) omkring ejendommen og udbringningsarealerne. Dertil kommer en del vandhuller og engområder.

Geologiske værdier

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningen "Skovrejsning uønsket pga. geologiske forhold".

Rekreative værdier

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningerne "Fritidsområder", "Eksisterende sommerhusområder", "Nye sommerhusområder", "Arealudlæg til ferie-fritidsformål", "Planlagte arealer til ferie-fritidsformål" eller "Planlagte arealer til byformål".

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at revurderingen ikke giver anledning til ændringer i landskabet. Der er ingen bygninger inden for udpegningerne "Områder med naturinteresser", men en del arealer ligger helt eller delvist inden for udpegningen. Ifølge Regionplan 2005 – 2016 for Sønderjyllands Amt og forslag til Kommuneplan 2009 skal der ved ændring af arealanvendelsen til andre formål end jordbrug, inden for områder med naturinteresser, tages hensyn til naturinteresserne. Eksisterende natur skal bevares og mulighederne for at genskabe nye naturarealer bør ikke forringes.

For så vidt angår arealer indenfor "Natura 2000" og "Beskyttede naturarealer (§ 3)" henvises til afsnit 7, hvor dette er nærmere behandlet.

Der er ikke konflikt mellem arealanvendelsen og de nævnte udpegninger, idet der ikke er tale om nye bygningsanlæg og ændret arealanvendelse. Kommunen vurderer på baggrund heraf, at det ikke er relevant at stille vilkår til dette.

4 Husdyrhold, staldanlæg og drift

4.1 Husdyrhold og staldindretning

Redegørelse

Produktionen foregår således, at der fra staldene køres alt ind – alt ud i hver sektion, én sektion af gangen.

Staldene er indrettet med drænet gulv og 1/3 spalter i stierne, der muges ud med træk og slip. Der er ikke hældende vægge, gødningskraber eller andet i kanalerne.

Tabel 4 Dyreholdet

Stald nr.	Dyrehold	Staldsystem (gulvsystem og udmugnings-system)	Vægt/ alder	Stipladser (antal individer)	Produktion	DE
Byg. 5	Slagtesvin	Drænet gulv – 1/3 spalter Træk og slip	30 – 110 kg	392	1.452	47
Byg. 6	Slagtesvin	Drænet gulv – 1/3 spalter Træk og slip	30 – 110 kg	1.600	5.927	193
Byg. 8	Slagtesvin	Drænet gulv – 1/3 spalter Træk og slip	30 – 110 kg	532	1.971	64
Byg. 10	Slagtesvin	Drænet gulv – 1/3 spalter Træk og slip	30 – 110 kg	560	2.075	68
I alt				3.084	11.425	372

Oversigt over stalde med nr. ses af bilag 1.2

Foruden produktionsstipladser rummer anlægget syge- og bufferstier. Alle stalde er sektioneret og produktionen på sektionsniveau sker via princippet om alt ind alt ud.

Det oplyses, at der i alle stierne er installeret overbrusningsanlæg som regulerer dyrenes gødningsadfærd, hvilket har en positiv effekt på begrænsningen af ammoniakafdamning og lugtgener.

Vurdering

Med henblik på at reducere staldanlægs ammoniakfordampning og energiforbrug er i BAT – grundlaget (EU's BREF - note og BAT – Byggeblade) udpeget nogle teknikker, der vurderes i tilstrækkeligt omfang at imødekomme disse intentioner.

Det fremgår af EU's BREF – note, at det til slagtesvin bl.a. er BAT at have fuldspaltegulv med vakuumsystem under til hyppig fjernelse af gylle. Derfor kunne ansøger gå ud fra, at det var BAT, da han renoverede staldene i 2004. Siden har Miljøklagenævnet afgjort, at delvis spaltegulv og 25-49 % fast gulv er BAT.

Da staldene er renoveret i 2004 vurderer Aabenraa Kommune ud fra proportionalitetsprincippet, at der ikke kan stilles krav om ændring til BAT-niveau på nuværende tidspunkt. Senest om 12-15 år, når staldanlæggene er nedslidte, vil der i forbindelse med renoveringen blive indført det, der på dette tidspunkt regnes for BAT indenfor staldsystemer.

Aabenraa Kommune vurderer på baggrund af ovenstående, at der ikke kan stilles yderligere krav om BAT i denne revurdering.

Idet det i øvrigt forudsættes, at drift og vedligeholdelse af staldanlæg sker som oplyst og i overensstemmelse med reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen, finder kommunen ikke anledning til at fastlægge videre regulering ved vilkår.

Vilkår

6. **B1** Godkendelsen omfatter følgende husdyrproduktion:

Dyretype	Produktion	DE
Slagtesvin, 30 – 110 kg	11.425	372
Heste, 500-700 kg	5	2,3
I alt		374,3

Dyreholdet må variere 10 % over året dog således, at det maksimale dyrehold beregnet over 1 år (1. august til 1. august) ikke må overstige 374,3 DE.

7. **A** Slagtesvinenes indgangsvægt må variere mellem 28 – 33 kg i gennemsnit og udgangsvægten må variere mellem 106 – 115 kg i gennemsnit så længe det maksimale antal dyreenheder ikke overskrides.
8. **A** I staldene skal staldsystemet leve op til bedste tilgængelige staldsystem senest ved næste gennemgribende renovering af inventaret.

4.2 Ventilation

Redegørelse

Det oplyses at alle stalde er etableret med undertryksventilation. Luftindtagene er alle udført som vægventiler. Bygning 4 er indrettet med syge- og bufferstier.

Tabel 5 Ventilation

Stald nr.	Ventilationstype	Kapacitet	Antal afkast (udsugninger)	Højde
Byg. 6	undertryk	154.000	7 stk.	90 cm over tagryg
Byg. 5	undertryk	41.430	3 stk.	90 cm over tagryg
Byg. 8	undertryk	50.230	4 stk.	90 cm over tagryg
Byg. 10	undertryk	55.240	4 stk.	90 cm over tagryg
Byg. 4	Undertryk	41.430	4 stk.	90 cm over tagryg

Placeringen af ventilationsafkast fremgår af bilag 1.2

Vurdering

Naturlig ventilation er BAT ifølge EU's BREF-note kap 5 (5.2.4), som er opstillet på baggrund af vurderinger i notens kap. 4. Aabenraa Kommune finder imidlertid ikke, at vurderingerne i afsnit 4.4.2 eller 4.4 giver grundlag for et generelt krav. Tværtimod peges på, at ventilation bør kunne sikre luftskiftet af hensyn til dyrevelfærd, hvilket mest effektivt sikres ved mekanisk ventilation. Tilsvarende anføres i forhold til lugt (afsnit 4.7), at lugtproblemer imødegås ved bl.a. at tilføre højde og hastighed i ventilationsafkast, hvilket også mest effektivt kan gennemføres ved mekanisk ventilation. Dette er i øvrigt i overensstemmelse med principperne for lugt-reduktion, som de anvendes i industrielle brancher. Af afsnit 4.7 fremgår, at lugtproblemer bl.a. skal imødegås ved at untlade luftstrømme hen over gødningsarealer, mens det af afsnit

2.3.2.2 f.eks. fremgår om naturlig ventilation, at etablering af luftstrøm gennem gødningskanaler effektivt sikrer en lav gaskoncentration i stalden. Det er indtrykket, at BREF – notens betragtninger ikke tilstrækkeligt har gennemgået en "Cross – media effect" vurdering.

Aabenraa Kommune finder derfor ikke, at der er grundlag for at betragte det ansøgte system som ikke – BAT.

For mekanisk ventilerede stalde er det BAT at optimere udformningen af ventilationssystemet i hver stald for at tilvejebringe god temperaturkontrol samt opnå minimumsventilation om vinteren og at undgå modstand i ventilationssystemer gennem hyppigt eftersyn og rengøring af luftkanaler og fans.

Aabenraa Kommune vurderer, at dette efterleves med det eksisterende ventilationssystem. Der fastsættes vilkår om rengøring og eftersyn.

Vilkår

9. **A** Ventilationssystemet skal rengøres inden der sættes et nyt hold dyr ind.
10. **A** Ventilationsanlægget skal vedligeholdes og efterses i henhold til producentens anvisninger for det pågældende anlæg.
11. **A** Styringen af ventilationsanlæggene skal ske optimeret.

4.3 Fodringsteknik

Redegørelse

Der fodres med vådfoder, som blandes på ejendommen. Foderet består hovedsagelig af rugbrød fra Kohberg, hvor der hentes rugbrød dagligt. Sammen med rugbrød tilsættes sojaskrå, majs, mineraler og fytase.

Ansøger oplyser, at foderet ud fra en gennemsnitsbetragtning ligger indenfor vejledende niveauer i forhold til råprotein og fosfor jævnfør BREF-dokumentet.

At foderet betragtes ud fra en gennemsnitsbetragtning og ikke et helt nøjagtigt fastlagt niveau er fordi foderet hovedsagelig består af restprodukter fra brødproduktion og at indholdet af både råprotein og fosfor kan variere.

Det oplyses dog fra ansøgers foderkonsulent, at foderet som en vægtet gennemsnitsbetragtning ligger indenfor de vejledende niveauer og at foderets indhold af råprotein og fosfor er BAT.

Brød opbevares sammen med øvrige tørfoderprodukter i foderladens store opbevaringsrum. Herfra køres brød gennem et sorteringsanlæg, hvor poser og clips tages fra inden brødet transporteres videre ind i den isolerede del af foderladen, hvor foderblanderen er placeret. Her blandes foderet med øvrige tørvarer, valle og vand i et lukket foderblande anlæg. Herfra føres foderet videre gennem trykledninger til opbevaring i udendørs isolerede stålsiloer, som er placeret ved østenden af foderladen.

Siloerne er tætte og er placeret på betonplatform op af gavlen på foderladen.

Foder transporteres i et lukket system fra fodersiloerne og til staldene, hvor udfodring sker. Foderet opbevares indtil udfodring i silo ved enden af foderladen.

Herudover produceres der foder til Perbølvej 2, som også er ejet af landmanden. Foder til Perbølvej 2 transporteres ved hver udfodring via trykledning til Perbølvej 2. Foder til Perbølvej 2 opbevares særskilt i den ene silo.

Ydermere produceres der foder til Visgårdvej 10, Søndertoft 53 og Mellerup Toftevej 2. Foder til disse adresser transporteres med lastbil i lukkede tankvogne 2 gange dagligt. Dette foder er også opbevaret i særskilt beholder.

En silo benyttes til opbevaring af soya, som indgår i vådfoderblandingen.

Den 5. silo øst for foderladen bruges til opbevaring af valle, som hentes de 5 hverdage i ugen.

Vurdering

Det er forureningsforebyggende (BAT) at gennemføre effektiv fodring til reduktion af udskillelsen af kvælstof og fosfor, ved at sikre, at foderets indhold af næringsstoffer modsvarer dyrenes behov, og at næringsstofferne er letoptagelige.

Anvendelse af fasefodring samt tilsætning af fytase og aminosyrer i overensstemmelse med de vejledende BAT – betragtninger i EU's BREF-note, betragtes som BAT.

Ejendommens vådfoderblanding indeholder fytase og et fosfor- og råproteinindhold inden for de vejledende niveauer i BAT-foder (jf. BREF).

Vilkår

12. **A** Niveauerne for råprotein og fosforindhold i foderet må enten ikke overstige følgende:

	Vægtinterval	Indhold af råprotein (% pr. kg tørfoder)	Samlet fosforindhold (% pr. kg tørfoder)
Slagtesvin	28-50 kg	15 - 17	0,45 - 0,55
Slagtesvin	50-115 kg	14 - 15	0,38 - 0,49

Eller

	Vægtinterval	Indhold af råprotein (% pr. kg tørfoder)	Samlet fosforindhold (% pr. kg tørfoder)
Slagtesvin	28-115 kg	14,3 - 15,5	0,40 - 0,51

13. **A** Foderet skal tilsættes fytase.

4.4 Energi- og vandforbrug

Redegørelse

Elektricitet anvendes i stuehuset samt til ventilation, gyllepumpning, foderblanding, markvanding samt belysning.

Ventilationssystemet er beskrevet i afsnit 4.2.

Der er etableret varmerør i kanterne i slagtesvinestaldene, som opvarmes af halmfyret.

Belysningen er lysstofrør.

Tabel 6 Energiforbrug

Type	Forbrug
Elforbrug	ca. 300.000 kWh
Halm til halmfyring	50 t
Gas	Ca. 11 m ³
Dieselolie et	Ca. 60.000 l

Ejendommen forsynes med vand fra Padborg Vandværk, og der er flere markboringer på ejendommen.

Reg. Nr.	Matr. Nr.	Mængde
519-40-0007-00	4, Perbøl	27.000 m ³
519-40-0048-00	2, Perbøl	80.000 m ³
519-40-0006-00	61, Perbøl	12.000 m ³
519-40-0065-00	2, Bjerndrup	23.000 m ³

Markboringen på matr. 4, Perbøl ved gyllebeholderne fremgår af situationsplanen i bilag 1.2, som er den eneste boring der ligger tæt på selve landbruget.

Der rengøres mellem hvert hold grise.

Drikkevandssystemet er etableret med drikkenipler, som sidder over fodertruget (integreret i foderautomaten).

Ved vask af stalde anvendes iblødsætningsanlæg, hvorefter staldene vaskes med højtryksrensere med koldt vand. Både iblødsætning og vask med højtryksrensere er vandbesparende.

Vandforbruget måles ikke som sådant men tjekkes løbende. Staldene kontrolleres dagligt og der udføres småreparationer med det samme eller tilkaldes service, hvis der er behov for det.

Der er opsat vandmålere, men der er endnu ikke et tal for forbruget af vand på de enkelte dele af produktionen. Men det samlede vandforbrug på ejendommen udgør en mængde på ca. 6.400 m³. I vandforbruget indgår vand til stuehus, drikkevand til grise, vask af stalde, rengøring af foderlade,, vask af maskiner og til sprøjtning af udbringingsarealer.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at husdyrbruget med de beskrevne foranstaltninger til reduktion af energi- og vandforbrug lever op til BAT-kravene i EU's BREF-note.

Det er kommunens vurdering, at regelmæssig kalibrering af drikkevandsanlægget ikke er relevant, hvis der anvendes drikkesystemer, hvor det maksimale flow passer til de forskellige dyrs drikkehastighed, og som afbryder vandtilførslen, når dyrene ikke drikker.

Der stilles vilkår om, at der skal føres egenkontrol med energi og vandforbrug, samt at det løbende overvejes at indføre ressourcebesparende tiltag.

Vilkår

14. **A** Hvis vandforbruget på årsplan stiger med mere end 10 % ud over det oplyste, skal der inden 3 måneder fra den seneste aflæsningsdato udarbejdes en handleplan, så vandforbruget igen kan reduceres til det oplyste, hvis ikke merforbruget ud fra en konkret vurdering kan accepteres. Planen skal forevises ved tilsyn.
15. **A** Hvis elforbruget på årsplan stiger med mere end 10 % ud over det oplyste, skal der inden 3 måneder fra den seneste aflæsningsdato udarbejdes en handleplan, så vandforbruget igen kan reduceres til det oplyste, hvis ikke merforbruget ud fra en konkret vurdering kan accepteres. Planen skal forevises ved tilsyn.
16. **A** Ved udskiftning af lyskilder skal der vælges lavenergibelysning.

4.5 Spildevand, samt tag- og overfladevand

Redegørelse

Spildevand fra driftsbygningerne består af: vaskevand, vand fra overbrusningsanlæg og drikkevandsspild, som ledes til gyllebeholder.

Der rengøres mellem hvert hold grise. Rengøringen foregår med iblødsætning og derefter højtryksrensere.

Foderblandeanlægget rengøres dagligt og vand fra rengøringen ledes til gyllebeholder.

Sanitært spildevand kommer fra stuehuset og fra folkerummet og ledes via septiktank til nedsivning, septiktanken tømmes 1 gang årligt.

Der er en håndvask i forrummet, hvorfra spildevandet ledes i gylletanken.

Tagvand fra stuehuset nedsives i faskiner ved bygningen. Tagvand fra stalde og produktionsbygninger ledes til vandløb, som løber nord om ejendommen. Udledningstilladelse meddeles særskilt.

Tagvand fra den ene side af maskinhuset ledes til nedsivning i faskiner nær bygningen, ligesom tagvand fra stuehuset.

Al afvaskning af sprøjter og lignende udstyr sker på vaskeplads, hvor vaskevandet ledes til gyllebeholder.

Rengøringsvand fra stalde og drikkevandsspild mv. fra stalde ledes til gyllebeholder. Ligesom rengøringsvand ledes til gyllebeholder. Afløbsforholdene fremgår af situationsplanen i bilag 1.2 og afløbsplan for foderladen i bilag 1.9.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at spildevand bestående af vaskevand fra vask af stalde og foderblandingsanlæg og andet vaskevand, der er omfattet af husdyrgødningsbekendtgørelsen håndteres i overensstemmelse med denne bekendtgørelses regler.

I spildevandsbekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 1448 af 11. december 2007) defineres spildevand som alt vand, der afledes fra beboelse, virksomheder, øvrig bebyggelse samt befæstede arealer. Tag- og overfladevand defineres som regnvand fra tagarealer og andre helt eller delvist befæstede arealer, som ikke indeholder andre stoffer, end hvad der sædvanligt tilføres regnvand i forbindelse med afstrømning fra sådanne arealer, eller har en væsentlig anden sammensætning.

Nedsivning eller udledning direkte til vandløb af overfladevand, som kan være forurennet fra driften, kræver tilladelse efter bekendtgørelsens kapitel 12. Der gøres derfor opmærksom på, at nye arealer ikke må tilsluttes eksisterende afledning eller ny afledning, inden der er meddelt tilladelse efter spildevandsbekendtgørelsen.

Højbjergmose vandløb løber forbi Perbølvej 5 med en mindsteafstand af kun 7 m fra anlægget.

Aabenraa Kommune vurderer, at tagarealet og de befæstede arealer, som afleder regnvand til åen er så betydeligt, at vandløbet kan blive negativt påvirket af større hydrauliske udsving og næringsstoffer herfra. Dette er især gældende ved større regnskyl efter længere tørperioder, hvor tør- og vådafsæt ammoniak, algebelægning, støv og evt. spild skylles ud i vandløbet. Store hydrauliske ændringer over kort tid i vandløb kan skade den eksisterende biologi ved at dyr og planter skylles nedstrøms.

Højbjergmose vandløb er pålagt 2 m bræmmer, men er ikke målsat. Den danner efter kun ca. 1,3 km tilløb til Nørrestrøm, som på dette sted, og videre til den danner tilløb til Gejlå, er B2 målsat (laksefiskevand). Målsætningen er pt. ikke opfyldt i Nørrestrøm. Ved seneste måling på nærmeste målestation var der forringet biologisk kvalitet med et DVFI på 4 og forringede fysiske forhold.

Gejlå er B1 målsat (gyde- og yngleopvækstområde for laksefisk). Målsætningen er opfyldt ved de seneste 3 bedømmelser.

Overfladevand fra tage og befæstede arealer er lovgivningsmæssigt spildevand. Det kræver en tilladelse efter Miljøbeskyttelseslovens § 28 før det må udledes til vandløbet.

I tilladelsen vil det være et krav at udløbet til vandløbet – her Højbjergmose vandløb – skal drosles ned til 1 l/sek*ha opland og at der skal ske en vis bundfældning/rensning af overfladevandet før udledningen. Hvor der er tale om tag- og overfladevand, som ikke indeholder andre

stoffer end dem der normalt forekommer i den type overfladevand, er kravet at udløbet til vandløbet skal drosles ned til 3- 5 l/sek. Det sker ved at etablere et forsinkelsesbassin, hvor vandet tilbageholdes og udledes med max 3-5 l/sek via en vandbremse. Indeholder overfladevandet fra befæstede arealer spild fra ensilage, gylle m.v skal overfladevandet fra de arealer ledes til gyllebeholderen.

Udledningen vil ikke blive behandlet efter vandløbsloven, da der sker en neddrosling til det "naturlige afstrømning" 1 l/sek*ha (min 3-5 l/sek) og der etableres et forsinkelsesbassin, hvori der sker en rensning i form af bundfældning m.v.

Det skal sikres, at rengøring af sprøjteudstyr ikke sker på steder, hvor der er risiko for afløb til overfladevand. Der stilles derfor vilkår om dette.

Idet det i øvrigt vurderes, at husdyrgødningsbekendtgørelsens generelle krav til håndtering af spildevand er tilstrækkelige til at beskytte omgivelserne mod forurening fra driftsmæssigt spildevand, finder kommunen ikke anledning til at stille videre krav i nærværende afgørelse.

Vilkår

17. **A** Overfladevand fra arealer, hvor der kan ske spild med forurenende foder eller gødning eller opstå anden forurening, må ikke afledes til dræn, vandløb eller nedsivning. Afledningen af ejendommens overfladevand må ikke udvides, inden kommunen har meddelt tilladelse hertil.
18. **A** Der skal søges om tilladelse til udledning af spildevand fra tag- og befæstede arealer til Højbjergmose vandløb (§28 i MBL) og til at etablere et forsinkelsesbassin (§19 i MBL) med en vandbremse på afløbet. Ansøgningen skal senest være modtaget ved Aabenraa kommune d. 1. marts 2010.
19. **A** Vask af sprøjteudstyr, der foregår i marken, skal foregå på arealer, hvor der ikke er risiko for at vaskevandet løber til søer, dræn, grøfter eller vandløb.
20. **A** Vask af sprøjteudstyr, der ikke foregår i mark, skal foregå på vaskeplads med opsamling af spildevand. Opsamling kan ske i gyllebeholder.

4.6 Sprøjtemidler, kemikalier og medicin

Redegørelse

På ejendommen er etableret særskilt rum til diverse kemikalier mv., og der er udarbejdet procedurer for kemihåndtering.

Tabel 7 Sprøjtemidler, kemikalier og medicin

Type	Opbevaringssted	Mængder pr. år	Oplagret mængde
Bekæmpelsesmidler og kemikalier	Kemikalierum	1 ton	
Kunstgødning	På anden ejendom		
Smøreolie	Maskinhus	300 liter	
Medicin	Forrummet	Variere	

Sprøjten fyldes fra separat beholder, uden tilbageløb, med pumpe. Kemi påfyldning foregår på fast beton i maskinhus. Sprøjten rengøres i mark.

Ved spild af kemi opsamles med savsmuld / kattegrus, som står i maskinhus.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at olier og kemikalier håndteres efter de generelle regler. Der stilles vilkår om at flydende olier og kemikalier opbevares på spildbakker. Herudover videreføres kravet om 10 meters beskyttelseszone omkring vandboringer og dertil tilføjes, at der ikke må opbevares døde dyr indenfor samme afstand.

21. **A** Flydende olier og kemikalier skal opbevares i overjordiske beholdere på rist i spildbakke eller tilsvarende således, at væsker ikke kan ledes til jord, grundvand, overfladevand eller afløbssystemer, hvis der måtte ske udslip. Spildbakken skal kunne opsamle indholdet af den største beholder, som opbevares på spildbakken. Vilkåret gælder ikke opbevaring, som er omfattet af olietankbekendtgørelsen.
22. **B1+A** I en radius af 10 meter fra boringer må der ikke gødes, bruges gifte eller andre stoffer eller opblandes bekæmpelsesmidler, ligesom opbevaring af døde dyr mv., gødning, bekæmpelsesmidler, herunder tom emballage ikke må forekomme.

4.7 Affald

Redegørelse

Affald fra ejendommen omfatter de affaldstyper, der er oplyst i efterfølgende tabel.

Tabel 8 Affald

Affaldstype	Opbevaringssted	Transportør	Modtageanlæg	Mængder pr. år	EAK-kode	ISAG-kode
Olie- og kemikalieaffald:						
Spildolie	Maskinhal	Harm Mammel - Kruså	Harm Mammel - Kruså	200 liter	13.02.08	06.01
Olietromler og olietanke	Maskinhal			200 liter	15.01.04	56.20
Olie- og brændstoffiltre	Maskinhal	Selv	Harm Mammel - Kruså	10 stk.	16.01.07	06.05
Blyakkumulatorer	Maskinhal	Selv	Harm Mammel - Kruså	4 stk.	16.06.01	05.99
Rester af bekæmpelsesmidler	Kemilager	Harm Mammel - Kruså	Harm Mammel - Kruså	Små mængder	02.01.05	05.12
Spraydåser	Stald			100 stk.	16.05.04	23.00
Medicinemballage	Stald			3 beholdere	18.02.08	05.13
Kanyler i særlig beholder	Stald	Selv	Apotek	3 beholdere	18.02.02	05.13
Fast affald:						
Tom emballage (papir/pap)	Container, Miljøstation	Dagrenovation	Dagrenovation	Containeren tømmes ca. hver uge	15.01.01	50.00
Tom emballage (plast - inkl. Plastposer fra rugbrød)	Container, Miljøstation	Dagrenovation	Dagrenovation	Containeren tømmes ca. hver uge	15.01.02	52.00
Lysstofrør og elsparepærer	Maskinhal	Selv	Harm Mammel - Kruså	50 stk.	20.01.21	79.00
Jern og metal	Maskinhal	Skrøthandler	Skrøthandler	20 ton	02.01.10	56.20
Diverse brændbart	Container, Miljøstation	Dagrenovation	Dagrenovation	Containeren tømmes ca. hver uge	Afhængig af indhold / 15.01.07	19.00
Pap	Container, Miljøstation	Dagrenovation	Dagrenovation	Containeren tømmes ca. hver uge	20.01.01	50.00
Papir	Container, Miljøstation	Dagrenovation	Dagrenovation	Containeren tømmes ca. hver uge	20.01.01	50.00
Glas	Container, Miljøstation	Dagrenovation	Dagrenovation	Containeren tømmes ca. hver uge	20.01.02	51.00

Olie- og kemikalieaffald opbevares sorteret i "Miljøstation" på spildbakker for opsamling af evt. spild.

Døde dyr placeres på afhentningsplads (se placering på situationsplanen i bilag 1.2), der er placeret i skygge nær offentlig vej i afstand fra produktionsbygningerne og ca. 200 meter fra naboer. Dyrene placeres på betonspalter, og der afskærms med beplantning mod vejen.

Det forventes at der er døde dyr til afhentning hver uge året rundt.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at de valgte metoder til opbevaring og bortskaffelse af affald er i overensstemmelse med kommunens regulativer.

Husdyrbrugets affald skal bortskaffes i henhold til Aabenraa Kommunes gældende regulativer og forskrifter, hvilket indebærer, at affald ikke må afbrændes, samt at opbevaring og håndtering på husdyrbruget skal foregå sådan, at der ikke opstår uhygiejniske forhold eller sker forurening af luft, vand eller jord. Der stilles vilkår om en fast plads til opbevaring af døde dyr.

Endvidere stilles vilkår om, at olie- og kemikalieaffald skal opbevares på rist i spildbakke eller tilsvarende således, at væsker ikke kan ledes til jord, grundvand, overfladevand eller afløbssystemer, hvis der måtte ske udslip.

Vilkår

23. **A** Der skal altid på ejendommen forefindes egnet materiale til opsamling af evt. spild.
24. **A** Husdyrbrugets medicinaffald, veterinært affald mv. skal opbevares utilgængeligt for uvedkommende.
25. **A** Husdyrbrugets opbevaring og håndtering af affald skal foregå sådan, at der ikke opstår uhygiejniske forhold eller sker forurening af luft, vand eller jord.
26. **A** Flydende olie- og kemikalieaffald skal opbevares i overjordiske beholdere på rist i spildbakke eller tilsvarende, således at væsker ikke kan ledes til jord, grundvand, overfladevand eller afløbssystemer, hvis der måtte ske udslip.
27. **A** Opbevaring af døde dyr skal ske på en fast plads mindst 10 meter fra vandboring og uden indsigt fra offentlig vej.

4.8 Olietanke

Redegørelse

Ved afmelding af gamle olietanke og anmeldelse af ny(e) olietank(e), samt hvis der er spørgsmål om de specielle krav til plasttanke og olietanke på husdyrbruget, så kontaktes kommunens ansvarlige for olietanke på miljoe@aabenraa.dk

Ændring i ejendommens tankforhold skal anmeldes til kommunen. Skemaet til dette findes på kommunens hjemmeside.

Tabel 9 Olietanke

Olietanke	Status	Placering	Volumen	Årgang	Tanknr.	G.nr.	Type
		Udendørs	5.900	1998	78185-01	-	Cylindrisk
		Indendørs	4.000	1996	62834		Cylindrisk

Placeringen af bedriftens olietanke fremgår af situationsplanen i bilag 1.2

Vurdering

Olie- og dieseltankene er omfattet af olietankbekendtgørelsen (aktuelt: Bekendtgørelse nr. 724 af 1. juli 2008 om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines, herefter kaldet olietankbekendtgørelsen), som fastlægger reglerne for tankenes indretning, drift, vedligeholdelse og sløjfning med henblik på at sikre mod forurening. Kommunen fører tilsyn efter bekendtgørelsen med at reglerne overholdes.

Aabenraa Kommunen finder, at det ved vilkår bør sikres mod forurening fra oplag af olie. Der stilles derfor vilkår om, at olie skal opbevares således, at det ikke kan ledes til jord, grundvand, overfladevand eller afløbssystemer, hvis der måtte ske udslip.

Vilkår

28. **A** Opbevaring af diesel/fyringsolie i overjordiske tanke skal til enhver tid ske i en typegodkendt beholder, som står på fast og tæt bund. På denne måde kan spild opdages og fjernes.
29. **A** Såfremt tanken er placeret i umiddelbar nærhed af regnvandsafløb, vandløb mm. Skal tanken stilles i en spildbakke med opkant, således at spild kan opsamles. For at undgå ophobning af regnvand, skal tanken enten placeres under tag eller indendørs.
30. **A** Opbevaring af fyringsolie i nedgravede tanke skal til enhver tid ske i en typegodkendt beholder.
31. **A** Tankning af diesel på ejendommen skal til enhver tid ske på en plads med fast og tæt bund, enten med afløb til olieudskiller eller således at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.
32. **A** Tankning i mark med mobilt anlæg skal ske under opsyn og må ikke give anledning til forurening.
33. **A** Tankpistol skal være forsynet med overløbssikring, der selv slår fra når tanken er fuld.
34. **A** Ejeren og brugeren af anlægget skal sikre, at anlægget, herunder påfyldningspumper og slanger er i en sådan vedligeholdelsesstand, at der ikke foreligger en åbenbar, nærliggende risiko for, at der kan ske forurening af jord, grundvand eller overfladevand, herunder må der ikke forefindes væsentlige synlige tæring af tank, rørsystem eller understøtningen af overjordiske tanke.

4.9 Halmfyring

Redegørelse

Der er etableret halmfyr til opvarmning af beboelser, kontorfaciliteter og slagtesvinestalde. Halmfyret er placeret centralt på ejendommen i selvstændig bygning.

Der bliver anvendt halm fra egne arealer som brændsel ca. 50 ton årligt.

Aske lægges i gyllebeholder og udspreddes på egne arealer. Asken fyldes i gyllebeholderen ved hjælp af gummiged.

Halmfyret har en kapacitet på ca. 280 kW. Skorstenshøjden er 15 meter med iskern med en lysning på 35 cm.

Anlægget vil være i drift døgnet rundt og der bliver fyret 1 højst 2 dage dagligt.

Der er indbygget støvfang i form af røgstøvcyklon, hvori røgen renses for støvpartikler inden den ledes til skorstenen.

Støj består i transport af halm til anlægget ellers er der ingen støj fra anlægget.

Vurdering

Aske fra halmfyringsanlægget blandes i gyllebeholderen. Aske må kun tilføres egne arealer sammen med husdyrgødning, derfor bliver der stillet vilkår om, at halmaske kun tilføres den gylle der udspreddes på askeproducentens egne arealer.

Vilkår

35. **A** Halmaske må kun tilføres den gylle der udspreddes på egne arealer.
36. **A** Ved anskaffelse af nyt halmfyringsanlæg skal det sikres, at anlægget kan overholde følgende emissionsgrænseværdier:

Støv:	300 mg/normal m ³ tør røggas ved 10 % O ₂
CO:	500 mg/normal m ³ tør røggas ved 10 % O ₂

Skorstenshøjden bestemmes ved en OML-beregning.

4.10 Driftsforstyrrelser og uheld

Redegørelse

Ansøger oplyser, at der er følgende mulige uheld:

- Overpumpning af gylle
- Udslip af olie og diesel
- Spild af foder
- Spild af kemi
- Uheld med sprøjte
- Strømsvigt

Det oplyses videre, at der er gennemført en række tiltag til minimering af risikoen for uheld:

- Der er installeret relæ på gyllepumpe med max køretid, så gyllepumpen slukker automatisk efter udløb af tid.
- Gyllepumpe efterses årligt for defekte spændebånd og møre slanger.
- Fyringsolie opbevares i godkendte tanke på beton. Der opbevares sugende materiale i nærheden til at opsuge mindre spild.
- Der holdes pænt og ryddeligt omkring siloerne.
- Sprøjten fyldes i maskinhuset på beton.
- Det er specielt instrueret personale, der udfører sprøjtning.

Pesticider og sprøjteudstyr opbevares i separat stående kemikaliehus. Desuden findes skriftlige procedurer til håndtering af kemi og gylle.

Der er udarbejdet en beredskabsplan, der beskriver hvordan medarbejdere og ejer skal handle i tilfælde af en række kritiske situationer, herunder brand, overløb af gylle, kemikalie- og olie-spild, strømsvigt samt transport, håndtering og opbevaring af bekæmpelsesmidler.

Beredskabsplanen for husdyrbruget fremgår af **bilag 1.5**

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at en beredskabsplan kan give et godt overblik over relevante installationer og oplag mv. på ejendommen, samt anvisninger for handling, som vil kunne reducere forureningsomfanget i tilfælde af uheld.

Kommunen finder, at det bør sikres ved vilkår, at der til stadighed forefindes en opdateret beredskabsplan for ejendommen. Der stilles derfor vilkår om dette, og at beredskabsplanen skal forevises tilsynsmyndigheden på forlangende.

Kommunen finder endvidere, at det ved vilkår bør sikres mod forurening fra oplag af olier og kemikalier. Der stilles derfor vilkår om, at olier og kemikalier skal opbevares således, at væsker ikke kan ledes til jord, grundvand, overfladevand eller afløbssystemer, hvis der måtte ske udslip.

Vilkår

37. **A** Ved driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, er der pligt til straks at anmelde dette til alarmcentralen, tlf.nr. 112 og efterfølgende straks at underrette tilsynsmyndigheden, Aabenraa Kommune på tlf. nr. 73 76 76 76.
38. **A** Medarbejderne skal være informeret om og have udleveret en kopi af beredskabsplanen. Hvis der ansættes udenlandsk arbejdskraft, er det driftslederens ansvar, at medarbejderne er informeret om, hvordan de skal reagere.
39. **A** Beredskabsplanen skal opbevares på et kendt og tilgængeligt sted for alle medarbejderne.

40. **A** Beredskabsplanen skal ajourføres løbende og minimum 1 gang årligt. En ajourført beredskabsplan skal til enhver tid forefindes på ejendommen og forevises tilsynsmyndigheden på forlangende.

5 Gødningsproduktion og –håndtering

5.1 Gødningstyper og mængder

Redegørelse

Der produceres flydende husdyrgødning på husdyrbruget.

Beregninger af gødningsmængder fremgår af bilag 1.7. Her er også opgjort mængden af spildevand fra rengøring af stalde, drikkevandsspild og overbrusning.

Sammenlagt 8.442 m³.

Der udarbejdes hvert år en mark- og gødningsplan, hvorved det sikres at mængden af gødning tilpasses afgrødens forventede behov. I planen tages der bl.a. hensyn til jordbundstype, sædskifte, vanding og planternes udbytte.

Det oplyses, at der aldrig køres på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket areal, at der holdes minimum 2 m bræmmer til vandløbene, og at gylleudbringning normalt kun sker på hverdage. Der er ingen stærkt skrånende udbringningsarealer.

Vurdering

Med henblik på at reducere ammoniakfordampning og lugt er i BAT – grundlaget (EU's BREF - note og BAT – Byggeblade) udpeget nogle teknikker, som vurderes i tilstrækkeligt omfang at imødekomme disse intentioner.

En del af disse teknikker er i en vis udstrækning integreret i den danske lovgivning, hvilket betyder, at danske husdyrbrug i vid udstrækning lever op til BAT - grundlaget. Det gælder bl.a. følgende, der ifølge EU's BREF – note er BAT:

- At føre journal over spredning af uorganisk gødning på udbringningsarealerne. Kravet anses for opfyldt ved reglerne i § 22 i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække.
- At føre journal over spredning af husdyrgødning på udbringningsarealerne. Kravet anses også for opfyldt ved reglerne i § 22 i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække.
- At minimere emissionerne fra gødning til jord og grundvandet ved at afbalancere mængden af gødningen med afgrødens forventede krav. Kravet anses for opfyldt ved reglerne i § 21 i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække.
- At tage hensyn til de pågældende udbringningsarealers karakteristika, når der tilføres gødning på dem; dette gælder i særdeleshed jordbundsforholdene, jordtypen og arealets hældning, klimatiske forhold, nedbør og kunstvanding, jordens anvendelse og dyrkningsmetoder, herunder vekseldrift. Kravet anses for opfyldt ved reglerne i § 21 i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække.
- At reducere forurening af vand ved ikke at tilføre gødning til stejlt hældende udbringningsarealer, kravet anses for opfyldt ved reglerne i § 21 i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, og ikke at tilføre gødning på arealer, der støder op til vandløb (ved at efterlade et stykke jord ubehandlet). Kravet anses for opfyldt ved reglerne i § 69 i lov om vandløb.

Ifølge EU's BREF – note er det endvidere BAT at:

- Spredde gødning så tæt som muligt før den maksimale afgrødevækst og optagelse af næringsstoffer finder sted.
- Undgå at tilføre gødning til jorden, når marken er vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket.

- Håndtere spredningen af gødning således, at lugtgener mindskes på steder, hvor det er sandsynligt, at naboer kan berøres, ved navnlig at gøre følgende: at sprede gødning i løbet af dagen, når der er mindre sandsynlighed for at folk er hjemme, samt at undgå weekender og helligdage, og at være opmærksom på vindretning i forhold til nabohusene.

Aabenraa Kommune vurderer, at husdyrbruget med det oplyste omkring bedst mulig udnyttelse af næringsstoffer og udbringningen af husdyrgødning i forhold til arealernes beskaffenhed og hensyn til naboer også lever op til de sidstnævnte BAT - krav.

På baggrund af de valgte løsninger (herunder som følge af reglerne i dansk lovgivning) og BAT – betragtningerne i BAT – grundlaget, er det således kommunens vurdering, at gødning og udspreddning kan betragtes som BAT.

5.2 Flydende husdyrgødning

Redegørelse

Ejendommen råder over den i efterfølgende tabel viste opbevaringskapacitet.

Tabel 10 Opbevaringskapacitet

Anlæg	Kapacitet m ³	Pumpe-anlæg	Type	Opførelsesår	Overdækning	Beholderkontrol
Gyllebeholder Perbølvej 5	1.250			1987	Nej	1997 2007
Gyllebeholder Perbølvej 5	1.250			1987	Nej	1997 2007
Fortank Perbølvej 5	21			1987	-	
Kanaler Perbølvej 5	820					
Lejet beholder Bjerndrupvej 34	3.000			2000	Nej	2008
Lejet beholder Bjerndrupvej 34	1.100			1987	Nej	1997 2007
Lejet beholder Grøntoftevej 1	1.200			1987	Nej	1997 2007
I alt	8.641					

Beregninger af tilstrækkelig opbevaringskapacitets fremgår af bilag 1.7.

Der tilledes sammenlagt 8.442 ton gylle pr. år og vand fra rengøring af foderlade og fra vaskeplads.

Der anvendes tæt, tørt flydelag af snittet halm og der føres logbog på beholderne.

Det oplyses, at følgende er gældende for opbevaring af husdyrgødning:

- Det er stabile beholdere, der kan modstå mekaniske, termiske samt kemiske påvirkninger
- lagrene tømmes regelmæssigt af hensyn til eftersyn og vedligeholdelse, fortrinsvis hvert år
- beholdernes bund og vægge er tætte og beskyttet mod tæring
- gyllen omrøres kun lige før tømning af beholderen.

Størstedelen af al husdyrgødning udbringes med nedfælder og markbruget drives ud fra princippet om reduceret jordbehandling.

Der udarbejdes hvert år gødningsregnskab for bedriftens samlede markbrug.

Der er investeret i en gyllevogn med sugetårn for at mindske risikoen for uheld i forbindelse med pumpning af gylle.

Vurdering

For at overholde kravet om minimum 9 måneders opbevaringskapacitet (jf. husdyrgødningsbekendtgørelsens § 6), skal der som minimum være $(9/12 \text{ mdr.} * 8.641 \text{ m}^3/\text{år})$ ca. 6.480 m^3 kapacitet. Herudover skal det sikres, at kapaciteten er tilstrækkelig til, at gødningen kan opbevares indtil planterne kan aftage gødningen. Her er kapaciteten 12,3 måneder ifølge bilag 1.7. Der er således tilstrækkelig opbevaringskapacitet.

Indretning og drift af beholdere skal ske i henhold til bekendtgørelsens regler. Der fastsættes vilkår om, at Husdyrbruget til enhver tid skal kunne dokumentere, at have opbevaringskapacitet for husdyrgødning i overensstemmelse med gældende lovgivning, jf. husdyrgødningsbekendtgørelsen. Kopi af evt. overførselsaftaler skal fremsendes til kommunen.

I husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen er der fastsat krav til ammoniakemissionen fra stald og lager, samt for ammoniakpåvirkningen i den omgivende natur. I nedenstående afsnit om forurening og gener fra husdyrbruget er foretaget en nærmere vurdering af disse forhold.

Med henblik på at reducere ammoniakfordampning og lugt, samt risici for gylleudslip, er i BAT – grundlaget (EU's BREF - note og BAT – Byggeblade) udpeget nogle teknikker, som vurderes i tilstrækkeligt omfang at imødekomme disse intentioner.

En del af disse teknikker er i en vis udstrækning integreret i den danske lovgivning, hvilket betyder, at danske husdyrbrug i vid udstrækning lever op til BAT - grundlaget. Det gælder bl.a. følgende, der ifølge EU's BREF – note er BAT:

- At flydende husdyrgødning opbevares i en stabil beholder, der kan modstå mekaniske, termiske, samt kemiske påvirkninger, og at beholderens bund og vægge er tætte og beskyttede mod tæring. Dette krav anses for opfyldt ved indretning efter reglerne i § 15 i husdyrgødningsbekendtgørelsen.
- At dække beholderen ved at bruge et af følgende: et fast låg, tag eller en teltstruktur eller et flydelag, såsom snittet halm, lærred, folie, tørv, ekspanderet ler (LECA), ekspanderet polystyren (EPS) eller naturlig udtørringsskorpe. Dette krav anses for opfyldt ved indretning efter reglerne i § i husdyrgødningsbekendtgørelsen.
- At bruge dobbelte ventiler til alle ventiludgange fra lageret. Dette krav anses for opfyldt ved indretning efter reglerne i § 17 i husdyrgødningsbekendtgørelsen.
- At anvende følgende spredningsudstyr til udbringning af gylle på de nævnte marktyper:
 - Til græsarealer og jord med afgrødehøjde under 30 cm anvendes slangeudlægning eller nedfældning. Dette krav anses for opfyldt ved reglerne i § 24, stk. 2 i husdyrgødningsbekendtgørelsen, som kræver disse teknikker anvendt for alle arealtyper.
 - Til ubevokset landbrugsjord anvendes nedfældning eller slangeudlægning med indarbejdelse inden for 4 timer. Dette krav er en stramning i forhold til reglerne i § 26 i husdyrgødningsbekendtgørelsen, hvor nedbringning skal ske indenfor 6 timer.

Ifølge EU's BREF – note er efterfølgende punkter også BAT, men der er ikke lovgivet for dette i dansk lovgivning. Det er BAT at:

- Lageret tømmes regelmæssigt af hensyn til eftersyn og vedligeholdelse, fortrinsvist hvert år.
- Gyllen kun røres lige før tømning af beholderen ved f.eks. tilførsel på marken.

Ansøger har oplyst, at husdyrbruget også agerer i overensstemmelse med de sidst nævnte BAT punkter. Der fastsættes vilkår i overensstemmelse med dette.

På baggrund af de valgte løsninger (herunder som følge af reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen) og BAT – betragtningerne i BAT – grundlaget, er det kommunens vurdering, at indretning og drift af opbevaringsanlæggene kan betragtes som BAT.

Der stilles vilkår om, at husdyrbruget til enhver tid kan dokumentere, at kapaciteten af gødningsopbevaringsanlæg opfylder husdyrgødningsbekendtgørelsens bestemmelser.

Idet det forudsættes, at etablering, indretning og drift af den fremtidige gødningsopbevaring sker som oplyst og i overensstemmelse med reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen, herunder at gylle opbevares i overensstemmelse med reglerne i bekendtgørelsens kapitel 6, finder kommunen ikke anledning til at fastlægge videre regulering ved vilkår i nærværende afsnit.

I ovenstående afsnit "Driftsforstyrrelser og uheld" er der foretaget en vurdering af forureningsrisici i forbindelse med håndtering af gylle ved fremtidig og eksisterende beholdere, herunder indretning med pumpe mv.

Vilkår

41. **A** Beholderne skal tømmes én gang om året, hvor de skal gennemgå et visuelt eftersyn og vedligeholdes efter behov.
42. **A** Gyllen i gyllebeholderen må kun omrøres umiddelbart før udbringning af gyllen.
43. **A** Håndtering af gyllen skal foregå under opsyn, således at spild undgås, og der tages størst muligt hensyn til omgivelserne.
44. **A** Hvis gyllen ikke suges direkte over i gyllevogn med påmonteret læssekran, skal der senest den 1. februar 2011 etableres en støbt plads med afløb til opsamlingsbeholder, hvor påfyldning af gylle ved gyllebeholderne finder sted.
45. **A** Pladsen skal rengøres for spild af flydende husdyrgødning umiddelbart efter en periode med daglig påfyldning er afsluttet.

5.4 Fast husdyrgødning

Redegørelse

Der produceres fast gødning fra de 5 heste. Gødningen lægges i gylletankene, som flydelag. Gødningen lægges i gylletankene med gummigeden.

Vurdering

Gødningen fra de 5 heste udgør en meget lille del af den samlede gødningsproduktion på ejendommen og opbevares efter husdyrgødningsbekendtgørelsen i gyllebeholderen.

Vilkår

46. **A** Hestegødningen skal opbevares i gyllebeholderen.

5.5 Anden organisk gødning

Redegørelse

Der tilføres ikke anden organisk gødning til husdyrbruget.

Vilkår

47. **A** Der må ikke tilføres anden organisk gødning til bedriftens arealer.

6 Forurening og gener fra husdyrbruget

6.1 Ammoniak og natur

Produktionen på Perbølvej 5 medfører dannelse af husdyrgødning (gylle, fast gødning), som indeholder store mængder af næringsstoffer (kvælstof, fosfor m. fl.), der ved uhensigtsmæssig behandling vil kunne tilføres naturområder og vandmiljøet. Kvælstof (ammoniak) kan også dampe fra stalde og lagre og med vind og nedbør blive ført til naturområder.

Når næringsstofferne føres til naturområder og vandmiljøet, kan de bevirke en uønsket næringsberigelse (eutrofiering), som medfører, at visse arter af planter og dyr, som lever bedst under næringsfattige forhold, forsvinder, mens andre arter vinder frem. Derved forringes de biologiske værdier.

Eutrofiering af naturligt næringsfattige arealer såsom visse overdrev, heder og moser bevirker således, at plantevæksten ændrer sig og bliver kraftig og tæt. Derved forsvinder et stort antal lave og lys krævende plantearter, og temperaturen ved jordoverfladen falder ("mikroklimaet" ændrer sig). Det medfører, at arter, som kræver et varmt mikroklima (dagsommerfugle, mange biller og andre insekter), forsvinder.

Kvælstof (ammoniak) fra stalde, husdyrgødningslagre og udbringningsarealer kan derfor forringe de biologiske forhold i visse næringsfattige naturtyper.

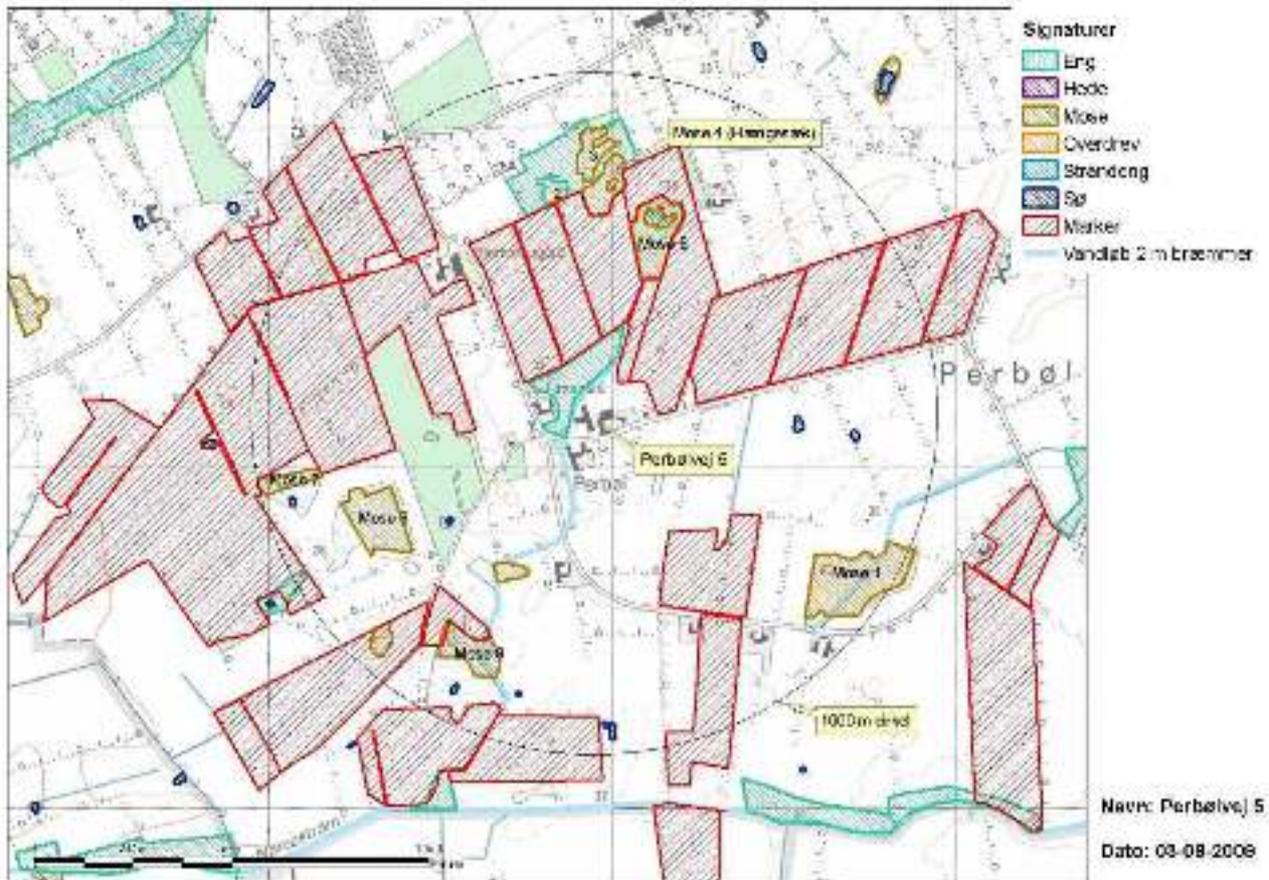
For at beskytte biologisk værdifulde og kvælstoffølsomme naturarealer mod eutrofiering med ammoniak må den luftbårne ammoniak deposition (nedfald) fra husdyrbrug til naturarealer omfattet af § 7 i Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug m.v. (lov nr. 1572 af 20.12.2006) ikke øges, hvis afstanden er mindre end 300 meter (bufferzone I). Er afstanden mellem 300 m og 1000 m må merbelastningen af ammoniak i naturområdet ikke overskride 0,3-0,7 kg N/ha/år (afhængig af antallet af andre husdyrbrug med mere end 75 DE der ligger nærmere bruget og § 7 naturområdet end 1000 meter) (bufferzone II).

Kommunen er dog forpligtet til at foretage en konkret vurdering af, om beskyttelsesniveauet er tilstrækkeligt til at sikre naturområderne den fornødne beskyttelse. Vurderes det ikke at være tilfældet (kun i særlige tilfælde), kan kommunen stille forurenings begrænsende vilkår, som rækker ud over ovennævnte fastsatte beskyttelsesniveauer.

Kommunen skal tillige vurdere, om produktionen vil være i overensstemmelse med EU`s habitatdirektiv-forpligtelser. Bl.a. må produktionen ikke medføre negative påvirkninger af de arter og naturtyper, som udgør udpegningsgrundlaget i internationale naturbeskyttelsesområder, og arter omfattet af direktivets bilag IV må ikke få forringede forhold. Jf. Husdyrlovgivningen er ovenfor nævnte beskyttelsesniveau som udgangspunkt tilstrækkeligt til at sikre habitatdirektiv forpligtelserne. Kommunen kan dog i særlige tilfælde stille skærpede vilkår, hvis dette skønnes nødvendigt.

Redegørelse

Ejendommen Perbølvej 5 er beliggende med en del små moser omkring, som er beskyttet jf. § 3 i Naturbeskyttelsesloven. Indenfor en radius af 1 km. er der registreret 10 små moser, som alle er besigtiget af Kommunen i 2009. Én registreret på udbringningsareal 9-1 er totalt drænet og dermed fjernet ulovligt. Mosernes beliggenhed kan ses på nedenstående kort¹. Den mose, som ingen nr. har på kortet og som ikke ligger i forbindelse med et udbringningsareal, kaldes efterfølgende for mose 0.

Kort 1. Viser naturområder omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3 og beskyttede vandløb omkring ejendommen. Moser, som er besigtiget er angivet med nr. Mosen, der ingen nr. har, er også besigtiget og kaldes efterfølgende mose 0. Der er tegnet en cirkel om Perbølvej 5 med en radius på 1000 m for at vise hvilke moser som ejendommen ligger i § 7 ammoniakbufferzone til. Mosen som ligger i et udbringningsareal er ulovligt drænet.

Tabel 11, Aabenraa kommune har besigtiget og vurderet følgende moser omkring ejendommen:

Mosenr.	0	1	2	3	4	5	6	7	8
Naturtype og beskyttelse	§ 3 Mose Som våd eng	§ 3 mose delvist drænet Mosaik af åben/tilgroet	§ 3 Græs set moseareal på § 3 eng	§ 3 Græs set moseareal på § 3 eng	§ 3 Hængesæk	§ 3 Mosaik af sø, skov- og åben mose	§ 3 Mose Næringsrig højstaude sø. Fin nordende med varieret urtevegetation	§ 3 mose Pilekrat med højstaudemose	§ 3 mose, mosaik af våd/tør og åben/tilgroet
Naturtilstand	Moderat	Ringe	Moderat	Moderat	God	Ringe	Moderat/ringe	Dårlig	Moderat/god
Tålegrænse (kg N/ha/år)	10-20	10-20	15-25	10-20	10-15	10-20	10-20	15-25	10-20
Baggrundsbelastning kg N/ha/år)	16-20	16-20	16-20	16-20	16-20	16-20	16-20	16-20	16-20
Afstand (ca) fra staldanlæg til mose (m)	480	750	650	700	600	475	620	800	700
Ligger op til udbringningsarealer	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja	Ja	Nej	Ja	Ja

Udover de beskyttede moser, ligger der jf. ovenstående kort1 også to beskyttede engarealer og seks vandhuller indenfor 1 km fra ejendommen, samt Højbjergmose vandløb, som løber tæt forbi anlægget.

Idet der her er tale om en revurdering af den foreliggende miljøgodkendelse fra 1992, med tilladte ændringer i 2004, og der ikke sker nogen udvidelse eller en øget emission fra anlægget, og der således ingen ændring sker i de omkringliggende naturområders belastning i forhold til luftbåren ammoniak fra anlægget, kan der ikke stilles vilkår, som begrænser denne belastning, når staldanlægget ellers ikke har overskredet forældelsesfristen og lever op til reglerne om BAT, hvilket her er vurderet at være opfyldt, (afsnit 4.1 og 8). Der stilles derfor ingen krav til ammoniak-emissionen fra anlægget.

Baggrundsbelastningen i området lå i 2007 mellem 16-20 kg N/ha pr. år (*Atmosfærisk deposition 2007. NOVANA, Faglig rapport nr. 708, 2009 og <http://www.dmu.dk/Luft/Luftforureningsmodeller/Deposition/>*)

Tålegrænsen, dvs. hvad moseområderne tåler for at kunne bevares/genskabes som upåvirkede moser, ligger mellem 10-20 kg N/ha årligt afhænging af mosetyper – se skema 1. (*Ammoniakmanualen - Harmoniserede tålegrænser. Opdatering af 15. december 2005 og <http://www.skovognatur.dk/Udgivelser/Tidligere/2003/ammoniakmanualen.htm>*).

Anlæggets påvirkning af beskyttede naturtyper efter § 7 i Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug m.v.

For at beskytte udvalgte naturområder mod næringsberigelse med ammoniak fra husdyrbrug, er der i Husdyrlovens § 7 fastsat regler om beskyttelseszoner (bufferzoner) omkring en række kvælstoffølsomme naturtyper.

Redegørelse

Indenfor 1000m fra anlægget ligger der ingen naturområde, som er omfattet af Husdyrlovens § 7. Det nærmeste område er et moseområde ved Almstrup, som ligger ca. 3,8 km fra anlægget. Derudover er områder i Tinglev Mose udpeget som § 7 moser. De ligger mindst 4 km fra ejendommen.

Vurdering

Afstanden til områderne gør at ammoniak fra Perbølvej 5 ikke kan påvirke naturtilstanden væsentligt. Vurderingen bygger på at ammoniak deposition er negligerbar og uden betydning ved afstande på omkring 3 km fra kilden jf. Teknisk notat fra DMU, version 1, dec. 2006.

Anlæggets påvirkning af § 3 natur jf. naturbeskyttelsesloven

Jf. Husdyrlovens § 23 skal kommunen foretage en konkret vurdering af, om der forekommer andre naturarealer end ovennævnte "§ 7 arealer", som kan påvirkes af ammoniakemissionen fra ejendommen. Vurderes det at være tilfældet (kun i særlige tilfælde med ammoniakfølsom natur, der evt. er levested for fredede, rødlistede og/eller beskyttede planter og dyr omfattet af bilag IV i habitatbekendtgørelsen.), kan kommunen stille forureningsbegrænsende vilkår, som rækker ud over Husdyrlovens fastsatte beskyttelsesniveauer. Her kan der efter konkret vurdering af naturtype og naturtilstand og evt. kommunens målsætning stilles vilkår efter "Husdyrbekendtgørelsen" § 11, stk. 2

For naturarealer beskyttet efter Naturbeskyttelseslovens § 3 må tilstanden ikke ændres.

Redegørelse

Indenfor 1 km fra ejendommen ligger følgende beskyttede naturarealer jf. Naturbeskyttelseslovens § 3:

- 9 moser
- 2 engarealer

-6 vandhuller.

Engene og vandhullerne er ikke besigtiget, idet luftbåren ammoniak ikke vurderes at udgøre en væsentlig trussel for naturtilstanden. Begrundelsen er at tålegrænsen for ferske enge er relativ høj (15-25 kg N/år) og afsætning af ammoniak på vandoverflader er minimal. Derfor foregår tilførslen af luftbåren ammoniak til vandhuller næsten udelukkende via kantvegetationen. Den væsentligste næringstilførsel til vandhuller vurderes at ske via overfladevand fra markdrift. Vandhullerne, som ligger omkring Perbølvej 5 ligger ikke på eller direkte op til Perbølvej 5's udbringningsarealer.

De beskyttede naturarealer i nærheden af bedriften, som Kommunen har vurderet potentielt at kunne være følsomme overfor luftbåren ammoniak er besigtiget – de fremgår af tabel 1.(ovenfor). Det drejer sig om 9 moser beskyttet af Naturbeskyttelseslovens § 3. Herunder er moserne beskrevet og vurderet. Eventuelle vilkår til markdriften omkring moserne er stillet i kap 6 under arealer. Mosernes beliggenhed kan ses i kort 1.

Moser

Mose 0 ligger ca. 480 m sydvest for anlægget på Perbølvej 5. Den ligger op ad Højbjergmose vandløb og har karakter af en ugræsset våd eng med bl.a. lysesiv, knopsiv, engviol, mosebunke, kærtidsel, kærnerre, sumpkællingetand, engrørhvene, rødøl og gråpil. Naturtilstanden er estimeret til moderat, og områdets plantesamfund er ikke udpræget næringsstoffølsomt.

Foto af mose 0. Retning sydvest.

Mose 1 ligger ca. 700 m sydøst for Perbølvej 5 og er ca. 4,2 ha. Mosens vestlige del er besigtiget. Sydenden er meget næringsberiget højstaudemose – bevokset med stort set kun stor nælde, gederams og dunhammer. Derudover pil, birk, hylde mm. Mod nordvest er mosen åben og forholdsvis tør - hedemose (ulovligt drænet). Her er den bevokset med især blåtop, lysesiv, bølget bunke og mosebunke. Mosen er vurderet til at have ringe naturtilstand og indeholder ikke arter karakteriseret som særligt næringsstoffølsomme.

Foto af mose 1. Nordenden af mosen, som er drænet og sydenden, som er "højstaudemose".

Mose 2 og 3 ligger ca. 650-700 m nord for Perbølvej 5. De er beliggende tæt og er ret ens og omtales derfor samlet. De indgår begge i en mosaik med beskyttet eng og *mose 4*. Det drejer sig om små mosepartier, som har karakter af våd eng med især lysesiv, mosebunke, sump-snerre, bidende ranunkel og gåsepotentil. Den største (mose 3) er lidt vådere. Naturtilstanden er vurderet til moderat, og moserne er ikke voksested for særligt næringsstoffølsomme plantearter.

Foto af mose 2, fotoretning nordvest.

Mose 4

Naturarealet ligger ca. 600 m nord for Perbølvej 5 og er ca. 1,2 ha. Det kan betegnes som en hængesækmose omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3. Mosen ligger ca. 600 meter nord for anlægget. Den indgår i en mosaik med beskyttet eng og andre små beskyttede moser. Mod nord grænser mosen op til beskyttet eng, i øvrigt grænser den op til dyrkede udbringningsarealer, som alle indgår i Perbølvej 5's udbringningsareal, (udbringningsareal 1 og 8). Mosen (hængesækken) er omkranset af en randbevoksning af træer, som vurderes at udgøre en beskyttende zone mod udbringningsarealerne, men som samtidigt kan medføre en vis udtørring af mosen. Foto af mosen ses herunder .

Foto af hængesækmosen, taget mod syd. Sphagnummåtten med bl.a. bukkeblad ses på det lille foto.

Moseområdet, som fremgår af ovenstående fotos, er overvokset med et tykt lag spagnum, som mange steder er gyngende. På "spagnummåtten" er der indslag af bl.a. smalbl. kæruld, tue kæruld, næbstar, tranebær, kragefod og bukkeblad. Florasammensætningen viser, at plantesamfundet er surt og næringsfattigt. Hovedparten af de nævnte arter er karakterarter, som viser, at naturtilstanden er god, og fem af de nævnte arter er positivarter (stjernearter), som er særligt følsomme overfor negativ påvirkning af naturtilstanden, herunder næringstilførsel.

Mose 5 ligger ca. 475 m nord for ejendommen og er omgivet af Perbølvej 5,s udbringningsarealer (nr. 1, 1-1 og 8). Mosen er en mosaik af lysåbne og træbevoksede arealer, samt relativt tørre og mere fugtige arealer. Mod nord er der en sø. Den nordlige del af mosen er domineret af forskellig træbevoksning. I bunden vokser især eng rørhvene, lysesiv, mangeløv sp., dunhammer, alm. star og spredte totter af sphagnum. Den sydlige del er lysåben med især lysesiv, bittersød natskygge og vandpileurt. Mosens naturtilstand er estimeret til ringe pga. den relativt artsfattige sammensætningen af planter med dominans af næringstolerante arter. Højbjergmose vandløb har sit udspring her.

Foto fra hhv. syd-enden og nord-enden af mose 5. Fotoretning hhv. øst og vest.

Mose 6 er ca. 2,5 ha og ligger ca. 600 m sydvest for ejendommen. Mosen består af en sø med plumret vand og dunhammer i midten. Omkring søen især mod syd er det hovedsageligt højstaudemose med mange stor nælde, som tyder på høj næringstilstand. Den tørreste (yderste) del er græsset og består mest af lysesiv. Den nordligste del af det ugræssede er finest med lav urtevegetation med bl.a. alm. sumpstrå og hundehvene.

Foto af hhv. nordenden mod syd og søen i midten af mose 6.

Mose 7 ligger ca. 800 m vest for ejendommen. Den ligger op til Perbølvej 5's udbringningsareal (nr. 23-1 a+b). Mosen kan betegnes som pilekrat med højstaudemose, som er domineret af stor nælde, bredbl. dunhammer, agertidsel, kærtidsel, lodden dueurt og tagrør. Mosen er afvandet ved en kanal på nordsiden mellem udbringningsareal og mose. Kanalen var ved besigtigelsen overgroet med andemad. Naturtilstanden i mosen er vurderet til dårlig, pga. næringsstoffer fra markdrift, samt dræning.

Foto af drækanal på nordsiden af mose 7, retning nordøst.

Mose 8 ligger ca. 700 m sydvest for ejendommen. Den nordøstlige del, som ligger ud til Perbølvej 5's udbringningsarealer er besigtiget. Mosen er i store områder overgroet af især pilekrat, tørst og vortebirk. Der er et større vådt område med især hundehvene, næbstar, spredt tagrør og dunhammer. Mosen er vurderet til at have moderat - god naturtilstand med fire fundne indikatorarter (hedelyng, næbstar, tormentil og vandnavle), som dog er relativ fåtallige. Indikatorarternes tilstedeværelse indikerer god naturtilstand. Sphagnum gror spredt i de fugtige områder mellem træbevoksningen.

Foto af det våde område i mose 8, fotoretning syd.

Vurdering

Fælles for de fleste af moseområderne er, at de er vurderet til at have en moderat – ringe eller dårlig naturtilstand sammenlignet med referencetilstanden for naturtypen mose. Mose 4 er dog i god naturtilstand og er vurderet separat herunder. Mose 8 er også vurderet lidt bedre, hvorfor der er beregnet N-deposition til denne.

Vegetationen i moserne består i overvejende grad af næringstolerante arter og moseplantesamfundene er flere steder begrænset som følge af udtørring – nogen steder i form af afvanding. Ammoniak fra anlægget vurderes derfor ikke at forringe naturtilstanden i moserne i væsentlig grad, og da der ikke er tale om en mer-emmission fra anlægget er der ikke risiko for at naturtilstanden ændres negativt.

Depositionen til mose 8, som har et vist indslag af næringstoffølsomme arter, er beregnet til 0,34 kg N/ha/år, hvilket er lavt sammenlignet med *Husdyrbrugslovgivningens* afskæringskriterier for mer-belastning af ammoniak – og her er der tale om totalbelastning fra ejendommen. Derfor vurderer Kommunen at ammoniak fra anlægget ikke udgør nogen væsentlig påvirkning af moseren. Tålegrænsen for de sårbare arter skønnes dog at ligge mellem 10 og 15 kg N/ha/år og er dermed overskredet eller tangeret af baggrundsbelastningen alene, hvilket gør at kommunen vurderer at de vil være ekstra sårbare overfor en merbelastning.

Med hensyn til mose 4 er det Aabenraa Kommunes vurdering at naturtypen er truet af næringspåvirkning og dermed kræver en særlig beskyttelse. Baggrundsbelastningen i området ligger mellem 16 og 20 kg N/ha/år og overstiger dermed tålegrænsen for mosetypen, som ligger mellem 10 og 15 kg N/ha/år (jf. opdatering fra 2005 af "Ammoniakmanualen" fra Miljøstyrelsen, 2003).

Anlægget på Perbølvej 5 ligger kun 600 m syd for mose 4 og Aabenraa Kommune har beregnet den samlede deposition i moseren, som stammer fra Perbølvej 5 til 0,83 kg N/ha/år, hvilket udgør et ikke uvæsentligt bidrag til moseren også set i lyset af, at der ligger 2 andre husdyrbrug med mere end 75 DE inden for bufferzonen, og at tålegrænsen allerede er overskredet ved baggrundsbelastningen. Depositionen fra Perbølvej 5 ligger dog under 1 kg N/ha/år, som jf. Miljøstyrelsen er det laveste niveau for mer-belastning, som med de nuværende målemetoder er muligt at måle påviselige biologiske ændringer på næringsfattige naturtyper. Kommunen gør opmærksom på at moseren ved evt. fremtidig udvidelse af dyreholdet vil blive underlagt de samme skærpede beskyttelsesniveauer som for § 7 natur i forhold til mer-emmission fra anlægget, idet naturtypen er sårbar.

I revurderingen her stilles ikke vilkår til ammoniak-emissionen fra anlægget, idet der ikke sker nogen udvidelse og dermed ikke nogen mer-emmission samtidig med at kravet om BAT er overholdt. Derimod stilles der vilkår til arealanvendelsen omkring de moser, som ligger op til udbringingsarealerne, hvor der vurderes nødvendigt at beskytte mod ammoniak og næringsberiget overfladevand fra udbringningen af husdyrgødning. Det er vurderet og behandlet i kap 7 i arealafsnittet.

Vandløb

Højbjergmose vandløb løber forbi Perbølvej 5 med en mindsteafstand af kun 7 m fra anlægget. Vandløbet vurderes ikke at blive direkte påvirket af luftbåren ammoniak fra anlægget, idet den tilførte mængde fra luften vurderes som meget begrænset i forhold til den mængde næringsstof, der udledes hertil fra dyrkede arealer.

Aabenraa Kommune vurderer derimod, at tagarealet og de befæstede arealer, som afleder regnvand til åen er så betydeligt, at vandløbet kan blive negativt påvirket af større hydrauliske udsving og næringsstoffer herfra. Derfor er der stillet vilkår om et forsinkelsesbassin i kap. 4.5.

Anlæggets påvirkning af internationale naturbeskyttelsesområder

Redegørelse

Anlægget ligger ca. 2,9 km øst for Natura 2000 området Tinglev mose. Tinglev mose udgør en del af fuglebeskyttelsesområdet F62, som også omfatter Ulvemose og Terkelsbøl Mose.

De centrale mosearealer i både Tinglev mose Ulvemose og Terkelsbøl Mose er nedbrudt højmoser med spredte tørvegrave, brunvandede søer og store andele af skovbevokset tørvemose. Randarealerne er lavtliggende marginaljord, som drives ekstensivt. Begge områder er afvandet gennem systemer af grøfter.

I Tinglev Mose er der gennemført et genopretningsprojekt, som indebærer tærskler i hovedafvandingen, omlægning af grøfter og ophør med vedligehold af hovedgrøfterne. Det har ført til en højere sommervandstand, som igen har ført til, at randarealer i landbrugsdrift er blevet opgivet.

Terkelsbøl Mose, Ulvemosen og den vestlige del af Tinglev Mose er stærkt tilgroet af Birk, Pil og græsser som følge af tidligere tiders afvanding. Frem til 1950'erne blev moserne udnyttet til

tørvegravning og ekstensiv græsning. Den sidste store afvanding af Tinglev Mose fandt sted i perioden 1966 – 67 (Sønderjyllands Amt, 2005).

Den nordøstlige del af Tinglev Mose – vest for Almstrup kanal - består af to tilgroede dødishuller: Nørresø og Søndersø. Bunden i moser består af op til 1½ m søkalk, som er blevet udnyttet i mosens sydlige del. Her findes åbne arealer med Eng-rørhvene- og Tagrørsbevoksning eller hængesæk samt tørvegrave med bl.a. Krepseklo. Rørsumpene er levested for Rørdrum og Plettet Rørvagtel. Udpegningsgrundlaget for F62 er Hedehøg og Rørhøg, som dog ikke er registreret ynglende (Dansk Ornitologisk Forening, 2006).

I basisanalysen for området angives eutrofiering med luftbåren kvælstof som en indirekte trussel for de udpegede fugle, idet fuglene er afhængige af åbne arealer og øget kvælstofbelastning vil medføre at relativt tør mosebund vil gro til hurtigere.

Som følge af vandstandshævningen i Tinglev Mose er tilgroningen dog næsten standset her og luftbåren kvælstof udgør derfor ikke en væsentlig trussel for udpegningsgrundlaget. Stedvis udvikling til rørsump ved tilgroning med blandt andet græsser som Eng-Rørhvene og Tagrør udgør ikke en trussel for udpegningsgrundlaget, idet rørsump-arealerne er potentielle yngleområder for begge arter (Hedehøg og Rørhøg). Åbne arealer med marker eller enge er dog en forudsætning for fuglene som fourageringsarealer.

Tålegrænserne for flere af mose-naturtyperne er overskredet betydeligt og for disse bl.a. nedbrudt højmoser og hængesæk udgør næringsstofbelastning derimod en reel trussel.

Vurdering

Perbølvej 5 ligger ca. 2,9 km fra nærmeste punkt i Tinglev Mose. Der er ikke beregnet ammoniakdeposition til området, da der dels ikke sker en merbelastning og da depositionen jf. teknisk notat fra DMU(2006) er negligerbar når afstanden fra kilden er omkring 3 km. Derfor, og idet udpegningsgrundlaget ikke direkte er truet af luftbåren ammoniak, vurderer Aabenraa Kommune at udpegningsgrundlaget i Natura 2000 området Tinglev Sø og Mose ikke påvirkes af ammoniak fra Perbølvej 5.

De ammoniakfølsomme § 7 arealer, som ligger spredt i Tinglev Mose vurderes heller ikke at påvirkes væsentligt af ammoniak fra ejendommen, idet afstanden er tilstrækkelig til at der ikke sker en målelig deposition af luftbåren ammoniak fra Perbølvej 5.

Anlæggets påvirkning af bilag IV-arter, fredede og rød-listede arter m. m.

Idet der ikke sker nogen udvidelse eller ændring af anlægget, med mer-emmission til følge vurderer Aabenraa Kommune at bilag IV-arter, fredede og rød-listede arter i forhold til anlægget ikke vil påvirkes negativt. Bilag IV arter vurderes i forhold til arealerne i kap. 7.

6.2 Lugt

Redegørelse

Lugt stammer primært fra staldene. Desuden kan lugt forekomme i forbindelse med pumpning, omrøring og udbringning af husdyrgødning.

Lugtgener fra staldanlæg vurderes på grundlag af beregninger i ansøgningssystemet www.husdyrgodkendelse.dk, hhv. ny beregningsmodel for lugt og "Vejledende retningslinjer for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde", udgivet af Foreningen af Miljømedarbejdere i Kommunerne, maj 2002. Vurderingen tager udgangspunkt i den længste geneafstand beregnet efter de to modeller.

Geneafstanden for lugt beskriver den afstand fra stalden, hvor der kan forekomme så meget staldlugt, at det karakteriseres som "væsentlige lugtgener". Geneafstanden fastsættes under hensyntagen til forskellige områders følsomhed overfor lugt, jf. Skov – og Naturstyrelsens vejledning om tilladelse og miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug. I vejledningen er anført vejledende lugtgrænseværdier for de i tabel 14 anførte områdetyper.

Resultatet af lugtberegningerne ved disse områdetyper fremgår af tabellen:

Tabel 12 Lugtgeneafstande og konsekvensområde

Nærmeste...	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav*
Enkeltbeboelse uden landbrugspligt, som ikke ejes af ansøger	230 m	Perbølvej 8	349 m
Samlet bebyggelse i landzone	Ca. 1.200 m	Bjærndrup	682 m
Byzone	2 km	Kliplev	880 m
Sommerhusområde	11,7 km	Øst for Kollund Østerskov	880 m
Konsekvensområde for lugtemission			813 m

* Afstandskravet er opgivet som de beregnede geneafstande. Der skal gøres opmærksom på, at afstanden måles fra et beregnet midtpunkt til beboelsesbygningen ved enkelt beboelse og samlet bebyggelse og til zonegrænse ved sommerhus- og byzoneområde.

Indenfor 100 meter ligger yderligere et landbrug med over 75 DE. Det betyder, at der er kumulation med en anden ejendom og at lugtgenegrænsen fra husdyrbruget udvides med 10 %. Altså 349 meter + 10 % = 384 meter geneafstand. Det betyder, at beboelsesejendommen på Perbølvej 8, som ikke er ejet af driftsherren ligger indenfor genegrænsen i forhold til beregning af genegrænsen efter den nye lugtvejledning.

Som det fremgår af tabellen herover er alle afstandskrav til samlet bebyggelse, byzone og sommerhusområde overholdt.

Det er oplyst i ansøgningen, at der ikke sker omrøring af gyllebeholderne undtagen lige før udbringning, og at gylleudbringning normalt kun sker på hverdage.

Al gylle nedfældes eller udbringes med slæbeslanger.

Vurdering

Der er en beboelse beliggende indenfor genegrænsen, men genegrænserne i den nye lugtvejledning er udelukkende gældende i forhold til etableringer, udvidelser og ændringer, derfor kan beskyttelsesniveauet ikke kræves overholdt, når der er tale om revurdering af et eksisterende brug. Dog kan der stilles krav om lugtbegrænsning, hvis det faktisk er teknisk og økonomisk muligt på landbruget.

Landbruget har dog renoveret alle stalde i 2004 og der er derfor ikke grundlag for at sætte krav til etablering af lugtbegrænsende tiltag ud over driftsmæssige krav, da det vil kræve en ændring af det eksisterende.

Lugt vil kunne registreres udenfor geneafstanden, men i en grad, så man normalt ikke vil karakterisere det som generende. I betragtning af afstandene til andre omliggende områder vurderes, at anlæggene kan drives, uden at det vil give anledning til væsentlig lugtpåvirkning i omgivelserne fra staldene.

Såfremt der efter Aabenraa Kommunes vurdering opstår væsentlige lugtgener, der vurderes at være væsentlige større, end det kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan Aabenraa Kommune forlange kontrol af lugtpåvirkning, og evt. efterfølgende projekt for afhandlende foranstaltninger. Evt. udgifter hertil afholdes af husdyrbruget.

Endvidere stilles vilkår omkring egenkontrol.

Med henblik på at reducere luftformige emissioner fra opbevaring og udbringning af husdyrgødning er i BAT – grundlaget udpeget nogle teknikker for staldindretning, gødningsopbevaring og udbringning af gødning, der vurderes i tilstrækkeligt omfang at imødekomme disse intentioner. Dette er nærmere beskrevet og vurderet i afsnit 4.1 Husdyrhold og staldindretning, 4.2 Ventilation, 5.1 Gødningstyper og mængder og 5.2. Flydende husdyrgødning.

På baggrund af disse vurderinger er det kommunens vurdering, at de valgte opbevarings- og udbringningsmetoder kan betragtes som BAT.

Idet det herudover vurderes, at husdyrgødningsbekendtgørelsens krav til indretning og drift af ejendommens anlæg, samt driftsregulering af gødningsudbringning, er tilstrækkelige til at beskytte omgivelserne mod lugtgener, finder kommunen ikke anledning til at fastsætte yderligere vilkår i nærværende afgørelse.

Vilkår

48. **A** Husdyrbruget må ikke give anledning til lugtpåvirkning i omgivelserne, som tilsynsmyndigheden finder, er væsentlige. Hele ejendommen og dens omgivelser skal renholdes således, at lugtfrembringelse begrænses mest muligt.
49. **A** Hvis tilsynsmyndigheden finder, at husdyrbruget giver anledning til lugtpåvirkning, der vurderes at være væsentlige større, end det kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, skal husdyrbruget foranledige undersøgelser / målinger, evt. jf. vilkår 80, udført og i fornødent omfang iværksætte afhjælpende foranstaltninger.

6.3 Fluer og skadedyr

Redegørelse

Det oplyses i ansøgningen, at arealerne holde ryddet og renholdte.

Fluebekæmpelse sker med rovfluer. Herudover rengøres stalde omhyggeligt mellem hvert hold grise.

For at bekæmpe rotter er der opstillet giftkasser og der er indgået en sikringsaftale med Mortalin, som sørger for at kasserne er passet.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at ejendommen efter udvidelsen kan drives, uden at dette medfører væsentlig påvirkning af omgivelserne fra skadedyr.

Der stilles dog vilkår om, at fluer bekæmpes i henhold til de veterinære bestemmelser. Ligeledes stilles der vilkår om opbevaring af foder og oprydning på ejendommen, så der ikke er risiko for tilhold af skadedyr.

Kommunen finder endvidere, at der bør sikres mulighed for myndighedsmæssigt indgreb overfor gener, hvorfor der fastsættes vilkår om, at husdyrbruget ikke må give anledning til fluegener i omgivelserne, som tilsynsmyndigheden finder, er væsentlige.

Vilkår

50. **B1** Der skal på husdyrbruget foretages effektiv fluebekæmpelse som i overensstemmelse med de nyeste retningslinier fra Statens Skadedyrslaboratorium.
51. **A** Husdyrbruget må ikke give anledning til fluegener i omgivelserne, som tilsynsmyndigheden finder, er væsentlige. Hvis tilsynsmyndigheden finder, at virksomheden giver anledning til væsentlige fluegener, skal virksomheden foranledige sagkyndig undersøgelse af husdyrbrugets anlægs- og driftsmæssige kilder til fluefrembringelse udført og i fornødent omfang iværksætte afhjælpende foranstaltninger.
52. **A** Opbevaring af foder skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter mv.).
53. **A** Tilkørselsveje og arealer omkring bygningerne, siloerne og gyllebeholdere skal holdes ryddelige og fri for affald, foderrester, gødning, jord m.v.
54. **A** Evt. spild skal fjernes efter arbejdets afslutning eller samme dag ved arbejdstids ophør.

6.4 Transport

Redegørelse

Adgangen til ejendommen sker ad offentlig vej, Perbølvej der ikke er særligt trafikeret. Transport af gylle til opbevaring i lejet beholder sker af Perbølvej mod øst, for at undgå at køre gennem den samlede bebyggelse Bjerndrup.

Transport til og fra ejendommen med foder køres med lastbil og denne transport foregår gennem Bjerndrup, transporterne søges planlagt, så de primært foregår i dagtimerne.

Tabel 13 Transporter

Transporttype	Last	Antal læs pr. år		Periode	
		Før	Efter	Døgn	År
Lastbil					
	Valle	260*	260*	Hverdage	Hele året
	Brød	144	144	Hverdage	Hele året
	Soya	208	208	Hverdage	Hele året
	Tilsætningsstoffer, mineraler mv.	12	12	Hverdage	Hele året
	Foder	520	520	07-16	Hele året
	Smågrise	16	16	08-15	Hele året
	Slagtesvin	55	55	05-15	Hele året
	Døde dyr	52	52	07-16	Hele året
Traktor					
	Foder	20	20	06 - 20	Hele året – primært aug. og sep.
	Gylle	330	330	8-20 (intern transport af gylle 0-24)	Primært forårsudbringning i marts - april

* Transport af valle sker med samme lastbil, som fragter færdigt foder og valle tages derfor med retur i forbindelse med, at foder leveres.

Interne transportveje fremgår af situationsplanen i bilag 1.2 og transportvej for gylletransporter vises på bilag 1.8.

Aabenraa kommune anbefaler, at mest mulig kørsel med gylle sker ad interne veje.

Vurdering

Miljøgodkendelsen meddeles i medfør af Husdyrloven, hvorefter der ikke kan stilles vilkår til trafik / kørsel på offentlig vej, der reguleres efter færdselsloven.

Der stilles vilkår om, at mest mulig kørsel til udbringningsarealerne skal ske uden kørsel på offentlig vej, samt til omfang og udførsel af transport.

Kommunen vurderer, at transporterne er tilrettelagt således, at de vil være til mindst mulig gene for omgivelserne.

Vilkår

55. **A** Aabenraa Kommune har udtaget vilkåret.
56. **A** Husdyrbruget skal planlægge mest mulig transport afviklet i dagperioden.
57. **A** Udstyr, der anvendes til transport og udkørsel af husdyrgødning, skal være tæt og effektivt renholdt ved udkørsel til offentlig vej. Skulle der alligevel ske spild, skal dette straks opsamles.

6.5 Støj

Redegørelse

Ud over transportstøj, forekommer støj fra levering af foder, foderblandeanlægget, ventilation, gyllepumpning og udlevering af grise.

Intern transport sker hovedsagelig indenfor normal arbejdstid, men i spidsbelastninger (høst og udkørsel af gylle) kan der forekomme kørsel udenfor normal arbejdstid.

Ejendommens primære støjkloder er listet i efterfølgende tabel.

Tabel 14 Støjkloder

Støjklode	Placering	Driftstid
Ventilationsafkast	På staldene	Hele døgnet
Fodringstider	Stalde	Hele døgnet
Levering af foder	Ved siloer	Primært indenfor normal arbejdstid
Udkørsel af husdyrgødning		Fra kl. 8 – 20 primært i forbindelse med forårsudbringningen
Lastbiler m.v.		Primært indenfor normal arbejdstid
Levering af smågrise	Udleveringsrampe	Indenfor normal arbejdstid
Læsning af slagteklare dyr	Udleveringsrampe	Fra kl. 05.00
Korntørring	Bygning 13	I alt 2-3 uger fra august til november
Kompressor ved vask af maskiner på vaskeplads	Vaskepladsen	Kompressoren er i gang i forbindelse med vask.

Støjkloderne fremgår af situationsplanen i bilag 1.2.

Udlevering til slagteklare svin sker fra udleveringsrampe mellem bygning 4 og bygning 6 fra bygning 10.

Ventilationsanlægget er udskiftet i forbindelse med, at staldinventaret er udskiftet i 2004, på dette tidspunkt er der valgt et anlæg, som er styret af et temperaturreguleret styringssystem, som sikrer, at ventilationen kører optimalt.

Transporter og kørsel tilrettelægges, så der opstår færrest mulige gener for omgivelserne, se ovenfor.

Vurdering

I Kommuneplan 2009 for Aabenraa Kommune (der p. t. foreligger i et forslag) er der i Hovedstrukturdelens afsnit 7.1 *Landbrug*: at landbrug drives på en sådan måde, at der tages størst mulig hensyn til naboer, natur, miljø, landskab og kulturhistoriske interesser at landbrugets bygningsmasse placeres hensigtsmæssigt i forhold til naboer, natur, miljø, landskab og kulturhistorie.

I afsnittet 6.5 *Forebyggelse af miljøkonflikter* er anført følgende:

at forebygge og begrænse forurening i form af støj, støv og lugt m.v. fra virksomheder og trafik.

Kommunen er i Kommuneplanen opdelt i 4 geografiske områder med udgangspunkt i bymønsteret.

De 4 områder benævnes Øst, Nord, Syd og Vest.

Landbruget Perbølvej 5 er beliggende i Det åbne land, Vest og har arealer beliggende i både Vest og Syd.

Kommuneplanen fastsætter for disse områder ikke retningslinier for støjbelastning, der er til hindring for udvidelsesmulighederne for landbruget.

Denne miljøgodkendelse regulerer støjudsendelse fra ejede og forpagtede arealer. Støjudsendelse fra arealer med gødningsudbringningsaftaler reguleres i forhold til ejeren af disse arealer. På arealer udenfor driftsbygningers område reguleres dog kun støjudsendelse fra faststående anlæg.

Landbrugets driftsbygninger på adressen Perbølvej 5, 6200 Aabenraa er beliggende i Det åbne land, Vest.

Udsendelse af støj fra driftsbygningerne og området i umiddelbar nærhed af disse vil være uden betydning for de i kommuneplanen beskrevne planlagte områder, eksempelvis boligområder, erhvervsområder, sommerhusområder, lokalbyer, landsbyer, da afstanden til områderne er stor.

Eksempelvis er afstanden til Bjerndrup, der i kommuneplanen er udpeget til landsby, større end ca. 950 meter.

Driftsarealer hørende til landbruget er beliggende op til landsbyen Bjerndrup. Anvendelsen af landsbyen er i kommuneplanen beskrevet som *Blandet bolig og erhverv, Landsby*.

I Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 om "ekstern støj fra virksomheder" anføres ingen grænseværdier for støjbelastningen fra virksomheder ved boliger i det åbne land. Dog anføres, at man som udgangspunkt ved fastsættelse af støjgrænser ved nærmest liggende boliger bør anvende de grænseværdier, der gælder for områder med blandet bolig- og erhvervsbebyggelse. Der stilles derfor vilkår om overholdelse af disse grænseværdier.

Nærmeste nabobeboelse ligger i en afstand af ca. 60 m. fra staldbygningerne og ca. 100 m fra udleveringsrampen. Der er ingen boligområde, der berøres af støj fra ejendommen.

Aabenraa Kommune vurderer, at landbruget kan drives uden at give årsag til generende støj til de omkringboende.

For at sikre mulighed for indgreb stilles vilkår om, at kommunen kan stille krav om, at beregning / måling af husdyrbrugets støjbelastning i omgivelserne udføres på husdyrbrugets bekostning.

Vilkår

58. **B1** Bidraget fra landbruget med adressen Perbølvej 5, 6200 Aabenraa bestemt som det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) må i det åbne land og i landsbyen Bjerndrup ikke overskride følgende værdier:

	Mandag - fredag kl. 07.00 - 18.00 Lørdag kl. 07.00 - 14.00	Mandag - fredag kl. 18.00 - 22.00 Lørdag kl. 14.00 - 22.00 Søn og helligdag kl. 07.00 - 22.00	Alle dage kl. 22.00 - 07.00
Det åbne land	55	45	40
Landsbyen Bjerndrup	55	45	40

Notationer og principper, der anvendes ved beskrivelse og regulering af ekstern støj fra landbruget, er anført i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 *Ekstern støj fra virksomheder*.

Støjgrænserne må i det åbne land ikke overskrides ved udendørs opholdsarealer ved boliger.

Støjgrænserne må i landsbyen Bjerndrup ikke overskrides noget sted i det afgrænsede område.

For dagperioden kl. 07.00-18.00 skal grænseværdierne overholdes inden for det mest støjbelastede tidsrum på 8 timer.

For aftenperioden kl. 18.00 -22.00 skal grænseværdierne overholdes inden for den mest støjbelastede time.

For natperioden kl. 22.00 - 07.00 skal grænseværdierne overholdes inden for den mest støjbelastede halve time.

Støj fra intern transport på landbrugets område medregnes i landbrugets støjbidrag.

Dog medregnes kun støjbidrag fra transport ved driftsbygninger og i umiddelbar nærhed af disse samt ved gyllebeholdere.

Ved tilkørsel af korn- og majsafgrøder og lignende i høstperioden til siloanlæg eller ved bortkørsel af gylle i forbindelse med udbringning til udbringningsareal kan der ses bort fra støjbidraget fra disse aktiviteter.

Støj fra faststående anlæg placeret på arealer uden for driftsbygningernes område, eksempelvis fast opstillede motorer og vandpumper, skal medregnes i landbrugets støjbidrag.

Støj fra mobile anlæg opstillet ved driftsbygninger, eksempelvis fra blæsere på lastvogne med varer til landbruget, skal medregnes i landbrugets støjbidrag, uagtet at anlæggene måtte befinde sig på et køretøj, der ikke hører til landbruget.

Støj fra læsning af svin, uagtet om det foregår ved driftsbygninger eller fra et køretøj eller lign., der er placeret på arealer uden for driftsbygningernes område, skal medregnes i landbrugets støjbidrag.

6.6 Støv

Redegørelse

Støvgener kan opstå ved håndtering af halm til halmfyring og i særlige tilfælde fra trafik til og fra husdyrbruget. Herudover kan der opstå støv ved korntørring.

Foderhåndteringen forventes ikke at medføre støvgener udenfor foderladen, hvor råvarerne opbevares indtil foderblanding.

Vurdering

Nærmeste nabobeboelse ligger i en afstand af ca. 100 m. fra staldbygninger. Det er kommunens vurdering, at husdyrbruget ikke giver anledning til støvgener hos naboerne.

Kommunen finder dog, at der bør sikres mulighed for myndighedsmæssigt indgreb overfor gener, hvorfor der fastsættes vilkår om, at husdyrbruget ikke må give anledning til støvgener i omgivelserne, som tilsynsmyndigheden finder, er væsentlige.

Vilkår

59. **B2** Asken fra halmfyringsanlægget skal opbevares således, at der ikke opstår støvgener ved beboelsesbygninger på landbrugsejendommen eller uden for ejendommens areal.

60. **A** Husdyrbruget må ikke give anledning til støvpåvirkning i omgivelserne, som tilsynsmyndigheden finder, er væsentlige. I tørre perioder, hvor transport på private grusveje kan give gener ved beboelser, institutioner m.v., skal støvflugten dæmpes ved sprinkling af vejene omkring disse.

6.7 Lys

Redegørelse

Der er normalt ikke lys i stalden i natperioden, dog vil der enkelte dage i forbindelse med indsættelse af nye grise være begrænset lys hele døgnet.

Lysset fra staldene kan kun i meget begrænset omfang ses fra vejen.

I forbindelse med høst kan det forekomme, at maskinerne kører med lys.

Der er udendørs facadelys på foderladen og ved vaskepladsen. Herudover er der placeret 3 projektører, som oplyser arbejdsområdet mellem foderlade, tørreri og maskinhallen. Dette lys er tændt i forbindelse med, at der arbejdes på pladsen.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at belysningen på ejendommen er placeret således, at der ikke er væsentlig lyspåvirkning af omgivelserne. Kommunen finder dog, at der bør sikres mulighed for myndighedsmæssigt indgreb heroverfor, hvorfor der fastsættes vilkår om, at husdyrbruget ikke må give anledning til lyspåvirkning, som tilsynsmyndigheden finder væsentlig.

Vilkår

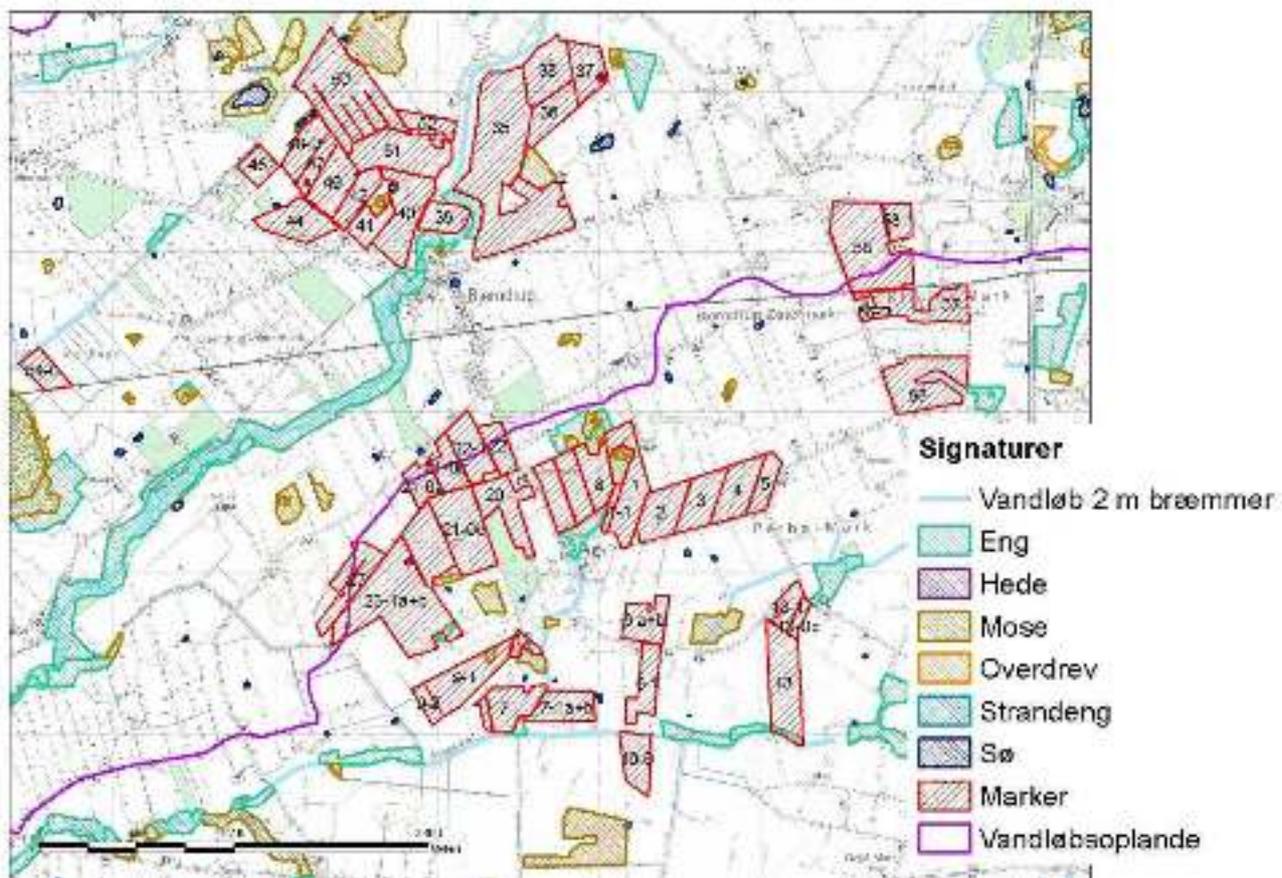
61. **A** Husdyrbruget ikke må give anledning til lyspåvirkning i omgivelserne, som tilsynsmyndigheden finder, er væsentlige.
62. **A** Belysning i stalde skal være slukket mellem kl. 20 og kl. 06, med mindre der indsættes nye grise eller menneskelig aktivitet er påkrævet i stalden.

7 Påvirkninger fra arealerne

7.1 Udbringningsarealerne

Redegørelse

Udbringningsarealerne ligger i tre blokke – dels omkring ejendommen Perbølvej 5 på Perbøl Mark, dels nord for Bjerndrup, og dels øst for Hærvejen på Kliplev Mark. Derudover ligger et areal i Kæreng, som er en del af Natura 2000 området Tinglev Sø og Mose, se nedenstående kort. Alle arealer er enten ejet eller forpagtet – se nedenstående tabel. De ejede arealer ligger nærmest ejendommen på Perbøl Mark. Kortene angiver alle en mark 54-0, som dog ikke modtager husdyrgødning, idet den ligger brak og marken indgår ikke i udbringningsarealet.

Kort 2 med beliggenheden af Perbølvej 5's udbringningsarealer.

Tabel 15. Oversigt over ejede og forpagtede udbringningsarealer.

Ejede arealer	Adresse	marknumre	Areal ha
Hans Andresen	Perbølvej 5, 6200 Aabenraa	1, 1-1, 2, 3, 4, 5, 6a+b, 6-1, 7, 7-1a+b, 8, 9-1, 9-2, 10-0, 13, 13-0c, 13-1, 20, 21-0a, 21-0b, 21-0c, 22, 22-1, 23-1a+b	202,8
Forpagtede arealer			
Chr. Erichsen	Bjerndrup Bygade 50, 6200 Aabenraa	27	8,11
Jørgen Hansen	Assenholmvej, 6200 Aabenraa	55, 56-0, 57, 58, 58-1	47,2
Hans P. Tietje.	Bjerndrupvej 34, 6200 Aabenraa	35, 36, 37, 38,39, 40, 41, 42, 44, 45	62,7
Thomas Bertelsen	Grøntoftvej 1, 6200 Aabenraa	46, 47, 48-0, 50, 51, 52,	91,2
I alt			412

Totalt set er der ca. 432,5 ha til ejendommen, hvoraf ca. 412 ha er udbringningsarealer. De ca. 20,5 ha, som ikke anvendes til udbringningsareal, er arealer, som ikke er egnede til udbringning, dvs. hhv. beskyttet eng og lavbundsarealer langs Nørrestrøm, samt engarealet ved Tinglev Mose.

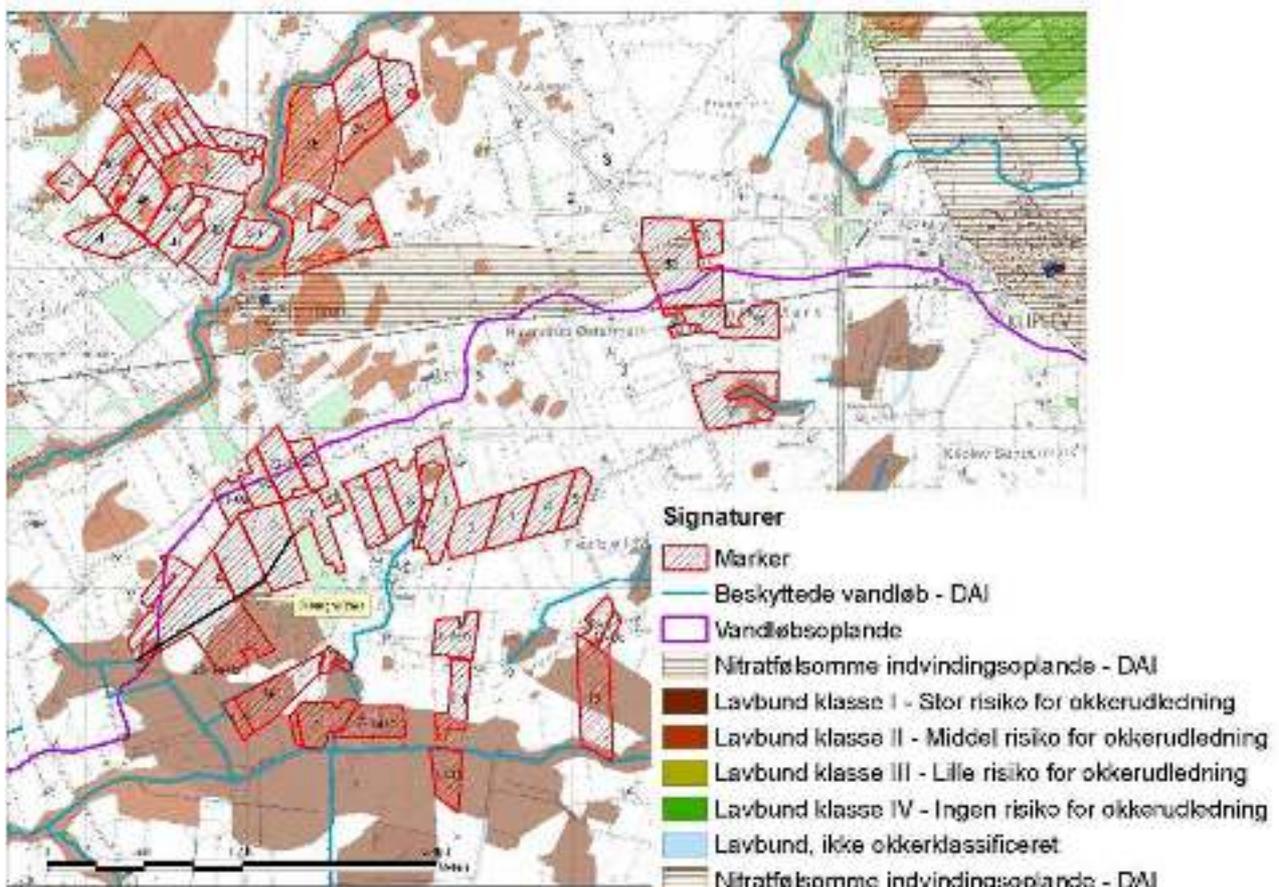
Der produceres 374,3 DE svinegylle på Perbølvej 5, som udbringes med 1,4 DE/ha på 267,4 ha af udbringningsarealet. På de resterende 144,6 ha udbringningsarealer udbringes der 1,4 DE/ha, dvs. 202,4 DE fra Perbølvej 2, som også ejes af Hans Andresen. Gødningsregnskabet kan anvendes til kontrol af mængden af gylle, som udbringes til arealerne fra Perbølvej 2.

Jordbundstypen på udbringningsarealerne er overvejende grovsandet jord. Nogle arealer indeholder dog humusjord, det gælder især dele af arealer langs Nørrestrøm: Udbringningsareal 9-2 og dele af udbringningsarealerne 9-1, 27, 23-1a+b, 7, 7-1a+b, samt lidt af udbringningsareal 35 langs Bjerndrup Mølleå.

Ingen udbringningsarealer ligger i nitratklasse 1-3 eller i fosforklasse 1-3. Kun en meget lille del af udbringningsarealet ligger i nitratfølsomt indvindingsområde. Det drejer sig om en lille del af udbringningsareal 35 og 58, som ligger i oplandet til Bjerndrup Vandværk.

Udbringningsarealerne er som udgangspunkt ikke drænedede, dog løber der et dræn fra udbringningsareal 20 og tværs over udbringningsareal 21-0c videre langs mosearealet på udbringningsareal 21-0a og tværs over 23-1a+b til Sortholmsgrøften, som løber til Bjerndrup Mølleå. Drænet er indtegnet på nedenstående kort 3.

En del udbringningsarealer langs Nørrestrøm og arealet ved Hyrdesø Bæk ligger i lavbunds klasse I, (stor risiko for udledning af okker). En del arealer langs Bjerndrup Mølleå ligger i lavbunds klasse II, (middel risiko for udledning af okker). Se nedenstående oversigtskort 3.

Kort 3 der viser lavbundsarealer og nitratfølsomme indvindingsoplande. Drængrøften er også tegnet ind.

Okkerforurening er et problem i mange vestløbende sønderjyske vandløb. Problemet skyldes udvaskning af jernforbindelser i jorden i forbindelse med dræning af landbrugsarealer og tidligere tiders reguleringer af vandløbene for at forbedre afvandingen. Okkerudvaskning finder især sted i vinterhalvåret og lokalt kan der ske okkerforurening ved oprensning af grøfter og vandløb eller rensning (spuling) af drænsystemer. På Perbølvej 5's udbringningsarealer er risikoen for okkerudledning størst på lavbundsarealerne langs Nørrestrøm.

Mange lavbundslande har som udgangspunkt en lav bindingskapacitet for fosfor. Særligt humusjorde binder dårligt fosfor.

Jernindholdet i jorden øger fosforbindingskapaciteten. Derfor er der, hvis der tilføres et overskud af fosfor med husdyrgødningen, stor risiko for forurening med fosfor fra humus-jorde hvor jernindholdet er lav – altså udenfor lavbunds klasse I. Ingen af Perbølvej 5's udbringningsarealer er omfattet af denne risiko.

I lovgivningen er det fastsat at der skal være fosforbalance på lavbundsarealer, der er drænedede og som ikke har et højt jernindhold (ikke okkerklasse I) og som afvander til Natura 2000 vandområder, der er overbelastet med fosfor.

Et af de forpagtede arealer ved Hærvejen tilhørende Jørgen Hansen udbringningsareal nr. 56-0 har været under grusgravning. Der er søgt om gravning på de tilstødende arealer. Når der graves på disse skal der findes erstatningsarealer, som skal anmeldes til Aabenraa Kommune.

Ingen arealer ligger indenfor eller i direkte tilknytning til sten- og jorddiger eller andre fredninger.

Ved gennemgang af Kommunens vejledende registrering af beskyttede naturtyper er det konstateret, at en beskyttet mose på ejet areal (udbringningsareal 9-1) matr. nr. 83 Perbøl, Klipleve er forsvundet. Sagen er en overtrædelse af Naturbeskyttelsesbestemmelserne og vil blive behandlet uafhængig af denne miljøgodkendelse.

Derudover er et beskyttet engareal ved udbringningsareal (nr. 23-1+2), matr. nr. 48 Perbøl, Klipleve betydeligt formindsket til fordel for det tilstødende opdyrkede areal, denne sag vil også blive behandlet uafhængig af denne miljøgodkendelse/revurdering.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at der er sammenhæng mellem bedriftens jordtilliggende og husdyrproduktionen med nuværende gældende harmonikrav og dyreenhedsberegning for svin. Den miljømæssige vurdering af udbringningsarealerne er sket ud fra de opgivne arealer, som fremgår af kortet med udbringningsarealerne, som bl.a. er vist i bilag 4. En ændring/udskiftning af udbringningsarealerne vil kun kunne ske efter anmeldelse til kommunen.

Vilkår

63. **A** Udbringningsarealer til husdyrgødning må alene være de arealer som fremgår af ovenstående kort og Bilag 4 (uden mark 54-0).

64. **A** Arealerne må ikke tilføres mere husdyrgødning end det, der svarer til 1,4 DE/ha

7.2 Beskyttet natur

§ 7 natur

Ingen udbringningsarealer til Perbølvej 5 ligger direkte op til udpeget § 7 natur. Det nærmeste § 7 er et moseområde ved Almstrup, som ligger ca. 400 m nordvest for udbringningsareal nr. 50. Udbringningsarealerne 45, 47, 48-0 og udbringningsareal 50 ligger indenfor § 7 arealets bufferzone dvs. indenfor 1000 m fra § 7 mosen. Også en del af udbringningsareal 46, 44 og udbringningsareal 51 ligger indenfor bufferzonen. Det betyder at al gylle skal nedfældes på græs og sort jord på udbringningsarealerne: 45, 47, 50, 48-0 og delvis på udbringningsarealerne: 44, 46 og 51. Se bufferzonerne på kort 4 og bilag 4.

Udbringningsarealet ved Tinglev mose ligger ligeledes i bufferzone til § 7 natur indenfor Tinglev mose og husdyrgødning skal også her nedfældes på græs og sort jord.

Fra 2011 bliver kravet udvidet til at al udbringning af gylle skal ske ved nedfældning på samtlige udbringningsarealer med græs og sort jord jf. "Gødningsbekendtgørelsen".

§ 3 natur

Naturarealer beskyttet jf. Naturbeskyttelseslovens § 3 må ikke ændres så naturtilstanden forringes.

For at naturtilstanden i § 3 beskyttede naturtyper ændres som følge af luftbåren kvælstof, skal merbelastningen med kvælstof jf. Miljøstyrelsen overstige 1 kg N pr ha pr år, idet det med de nuværende målemetoder ikke er muligt at registrere ændringer i naturtilstanden når merbelastningen er under 1 kg N/ha/år.

Ammoniakpåvirkningen fra et udbringningsareal til et naturområde er i udpræget grad et lokalt og periodevis fænomen, hvor der selv i de værste tilfælde kun indenfor 100 m, kan spores ammoniakpåvirkninger på over 1 kg N/ha. Normalt er der påvirkninger på over 1 kg N/ha i op til ca. 20-30 meters afstand fra markkanten. Ved nedfældning vurderes der ikke at være randpåvirkninger fra udbringningsarealerne større end 1 kg N pr ha pr år. (*Bilag til notat om Miljøklagenævnets praksis i sager om miljøgodkendelser af husdyrbrug af 6. juli 2009*).

Udover den luftbårne ammoniak fra udbringningsarealerne, vurderes også om der er risiko for udvaskning af kvælstof og fosfor pga. overfladeafstrømning ved terrænfald.

Vurderes risikoen stor, kan der fastsættes vilkår om bræmmer og/eller nedfældning.

Redegørelse

Der ligger følgende § 3 beskyttede naturarealer på eller umiddelbart op til udbringningsarealerne:

- 8 vandhuller
- 9 moser
- 5 enge

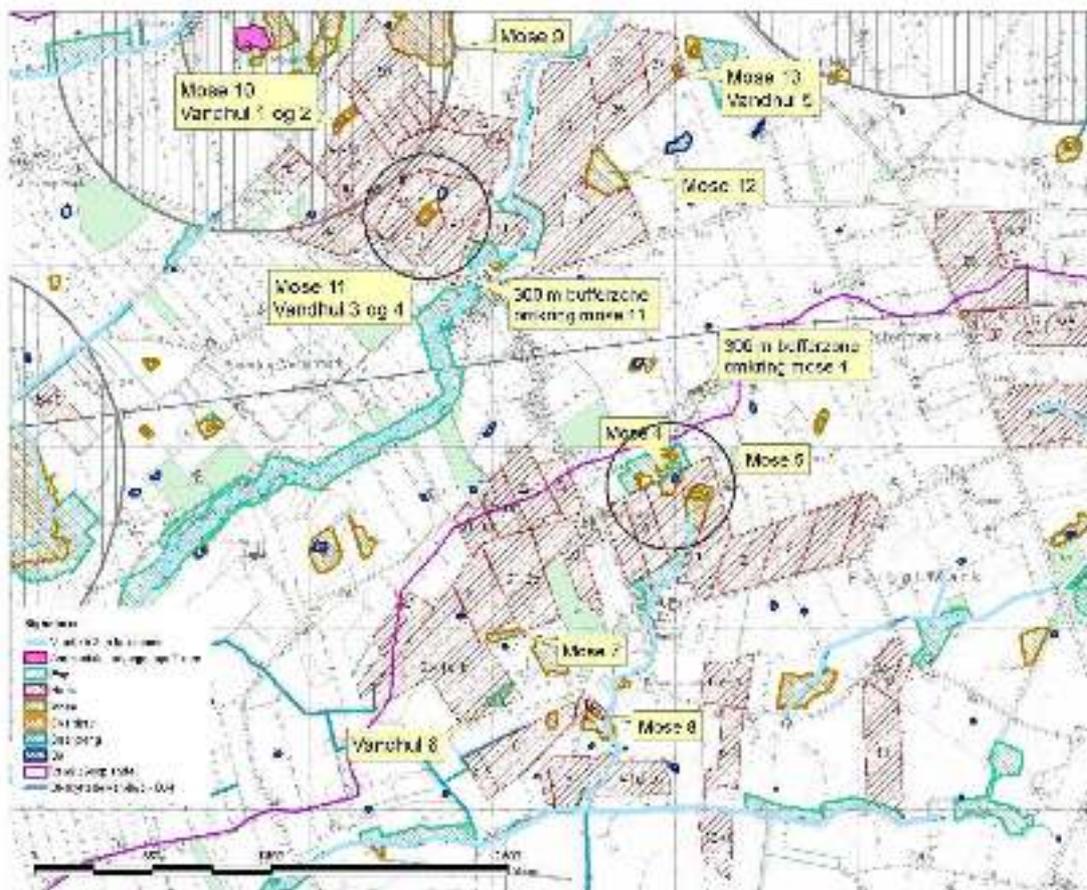
Vandhuller og moser er besigtiget. To vandhuller er dog kun vurderet ud fra luftfoto. Enge er generelt mindre følsomme overfor næringsstoffer og er derfor som udgangspunkt ikke besigtiget. Særlige forhold har dog gjort at 3 enge er besigtiget. Det drejer sig om engen som ligger op til udbringningsareal 39 ved Bjerndrup, der pga. terrænfald er besigtiget og en eng som indgår i udbringningsareal 13. Derudover er engen på udbringningsareal 23-1a+b besigtiget, fordi den indgår i udbringningsarealet.

Udbringningsarealernes direkte påvirkning af naturarealerne er vurderet med henblik på om der kan være en negativ påvirkning af luftbåren ammoniak og/eller udvaskning af fosfor og kvælstof fra udbringningen af husdyrgødning.

Moser

Moserne som, udover at støde op til udbringningsarealer, også ligger indenfor en radius på 1000 m fra anlægget er beskrevet i kap. 6. Det drejer sig om alle moser i markblokken på Perbøl Mark, som er nummereret jf. kort 1 i kap 6 med nummer 4, 5, 7 og 8. Her vurderes alle moser, som ligger i tilknytning til udbringningsarealerne med hensyn til sårbarhed og bræmmer i forhold til udbringning af gylle.

Moserne fremgår af nedenstående kort 4 og nedenstående tabel 2.

Kort 4. Viser placeringen af beskyttet natur og udbringningsarealer. Omkring § 7 natur er der angivet 300m og 1000 m bufferzoner. Om mose 4 og 11 er der tegnet en 300 m cirkel, som angiver krav til nedfældning. Besigtiget natur, der ligger op til udbringning er angivet med nummer.

Tabel 16. Moser op til udbringningsarealet. Mose nr. 4-8 indgår også i vurdering af anlægget.

Mosenr.	4	5	7	8	9	10	11	12	13
Naturtype og beskyttelse	§ 3, Hænge-sæk	§ 3 Mosaik af sø, skov- og åben mose	§ 3 mose Pilekrat med højstau- de-mose	§ 3 mo- saik af våd/tør og åben/ tilgroet	§ 3 Hedemo- se/fattigk ær	§ 3 mose omkring to vand- huller	§ 3 mose om- kring et vand- hul	§ 3 mose Græsset af kvæg	§3 mose om kring et vand- hul
Naturtilstand	God	Ringe	Dårlig	Moderat/ god	Ringe	Dårlig	God	Moderat	Ringe
Trusler	Næring- stoffer	Næring- stoffer	Dræning, Næring stoffer	Næring- stoffer	Dræning Næring	Jord om lægning	Over- fladeaf- løb fra mark og luft- barenN	-	Dræn
Tålegrænse (kg N/ha/år)	10-15	10-20	15-25	10-20	10-15	10-25	10-15	10-25	10-20
Baggrundsbe- lastning kgN/ha/år)	16-20	16-20	16-20	16-20	16-20	16-20	16-20	16-20	16-20
Placering ift. arealer	Halvt omgivet at mark 8	Omgvet af 1, 1-1 og 8	Op til mark 23- 1 a+b	Syd for mark 12	Nordøst for mark 50	Nord for mark 48- 0	Nor- denden af mark 41	Øst for mark 35	Op til mark 37
Besigtigelse dato	06.07.09	06.07.09	08.06.09	15.09.09	01.09.09	01.09.09	01.10 09	17.09 09	17.09 09

Mose 9

Mose 9 ligger op til udbringningsareal 50. Mosen er meget udtørret, med enkelte drængrøfter. Plantesammensætningen bærer også præg heraf med dominans af blåtop og under stærk tilgroning af især dunbirk. Hist og her lyngtøtter og revling, samt meget tør klokkeling. Ingen tegn på sphagnum-mosser. Mosens naturtype er en blanding af nedbrudt højmose, våd hede og fattigkær med meget ringe naturtilstand pga. udtørring og kun sporadisk forekomst af indikatorarterne: hedelyng, revling, klokkeling og mosepors. Der er ingen aktiv tørvedannelse og tørven i mosen er under koldforbrænding pga. udtørring.

Foto af mose 9 nordøst for Bjernstrup. Mosen grænser mod sydvest op til udbringningsareal 50- grænsen ses på det ene foto..

Der er ingen terrænfald til mosen fra udbringningsareal 50, og derfor vurderes det, at der ikke er risiko for overflade afstrømning af næringsstoffer til mosen og der stilles ikke vilkår om bræmmer.

Derimod vurderes det, at al udbringning af husdyrgødning skal ske ved nedfældning indenfor 30 m fra mosen. Da mosen og det tilstødende udbringningsareal 50 ligger i § 7 bufferzone til et § 7 areal mod nordvest (se afsnit med § 7 natur) er dette krav automatisk opfyldt ved overholdelse af kravet til § 7 bufferzonen. Bek. om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. nr. 1695 af 19/12 2006 ("husdyrgødningsbekendgørelsen").

Mose 10

Moseregistreringen omfatter området omkring to vandhuller og ligger op til udbringningsareal nr. 48-0 og udbringningsareal nr. 50. Mosen er tør og har ikke udpræget mosevegetation og naturtilstanden er vurderet til dårlig. Mosen vurderes ikke at påvirkes af udbringningsarealerne til Perbølvej 5 pga. beskyttende hegnbevoksning og ingen terrænfald, og der stilles ingen vilkår.

Mose 11

Mosen indgår i mosaik med et vandhul. Store dele af mosen er hængesæk med en tyk måtte af gyngende sphagnum, hvor der er indslag af bl.a. bukkeblad, kragefod, næbstar, smalbl. kæruld, engrørhvene og hundehvene. Naturtilstanden er vurderet til god med 3 fundne indikatorarter.

Fotos fra mose 11 med bl.a. sphagnum

Mosen er med dens plantesamfund særlig følsom overfor næringspåvirkning med en tålegrænse på 10-15 kg N/ha/år. Tålegrænsen er dermed overskredet af baggrundsbelastningen, som ligger på 16-20 kg N/ha/år alene. I normale tilfælde vil der være påvirkninger fra udbragt husdyrgødning på over 1 kg N/ha i op til 20-30 meters afstand fra markkanten. Det er oplyst at næsten al udbringning af gylle på Perbølvej 5's arealer sker ved nedfældning. Derved mindskes påvirkningen af ammoniak fra gyllen til under 1 kg N/ha/år, som jf. Miljøstyrelsens *bilag til notat om Miljøklagenævnets praksis* er den mindste grænse af luftbåren ammoniak, som med de målemetoder, vi kender i dag, giver målbare negative ændringer i naturtilstanden. Ved nedfældning af gyllen vurderer Aabenraa Kommune på den baggrund, at naturtilstanden ikke forringes af ammoniak fra udbringningsarealerne og der stilles vilkår om nedfældning af gylle på græs og sort jord på udbringningsareal 40, 41 og 42 i en zone på mindst 300 m fra mosens rand. I praksis vil det betyde at der skal nedfældes på hele udbringningsareal 40, 41 og 42 på græs og sort jord.

Der blev ved besigtigelsen konstateret tydelig randpåvirkning fra udbringningsarealet syd for mosen ved kraftig vækst af bl.a. stor nælde i en zone på ca. 10 m ind i mosen. Da der er et svagt terrænfald fra udbringningsarealet vurderes denne randpåvirkning udover den luftbårne ammoniak fra gyllen også at skyldes overfladeafstrømning af N og P fra gyllen. Derfor stilles der vilkår om en 5 m bræmme der ikke tilføres husdyrgødning, sprøjtemidler eller handelsgødning på udbringningsareal 41, hvor den grænser op til mosens sydende. Se indtegning på kort 5b

Udbringningsarealet grænser også op til mosens østside, men her er mosen beskyttet af et træhegn, og her er der ikke konstateret en tydelig randpåvirkning. Derfor gælder kravet om bræmme ikke på udbringningsarealet øst for mosen.

Mose 12

Mosen er på besigtigelsestidspunktet græsset hårdt af kreaturer og er meget tør. På de højeste steder bærer vegetationen, fugtigheden og den ujævne bund med strøsten præg af overdrev. Andre steder ligger naturtypen på grænsen til eng. Kun i de fugtige lavninger er der rigtig mosevegetation med fugtigbundsplanter. Naturtilstanden er derfor vurderet til moderat.

Foto af mosen mod hhv. sydøst og sydvest.

Mosen grænser op til udbringningsareal nr. 35. Der er ingen terrænfald fra udbringningsareal til mose. Desuden er der en markvej mellem mose og udbringningsareal, og vurderingen er at der ikke er risiko for at driften af udbringningsarealet kan påvirke mosen negativt og der stilles ingen vilkår.

Mose 13

Mosen indgår som mosaik med sø. Den er meget tør med græsser (især engrørhvene og blåtop) som dominerende arter. Naturtilstanden er vurderet som ringe. Langs udbringningsarealet ses en randeffekt med især stor nælde og gråbynke.

Foto af mosen fra hhv. det østligste punkt og sydenden.

Der er ikke - eller kun ganske svagt terrænfald til mosen. Derfor - og fordi randeffekten af næringsstoffer i mosen udgør en meget lille del af mosens areal og idet mosen i øvrigt er tør og i ringe naturtilstand stilles der ingen krav til bræmmer.

Mose 4, 5, 7 og 8

Moserne 4, 5, 7 og 8 ligger både i ammoniak-bufferzone til anlægget og i forbindelse med Perbølvej 5's udbringningsarealer. De er beskrevet i kap. 6.

Her vurderes de med hensyn til påvirkninger fra udbringningsarealerne.

-Mose 4 er registreret som næringsstoffølsom § 3 hængesæk. Tålegrænsen for naturtypen er 10-15 kg N/ha/år og er overskredet alene af baggrundsbelastningen. Aabenraa Kommune vurderer at mosen er værdifuld, som en relativ stor hængesæk i god naturtilstand. Derfor skal plantesamfundet beskyttes mod næringsstoffer fra markdrift både luftbåren ammoniak og overfladeafstrømning af N og P fra gyllen. I normale tilfælde er der jf. notat fra Miljøstyrelsen påvirkninger på over 1 kg N/ha i op til 20-30 meters afstand fra markkanten. Det er oplyst at næsten al gyllen på Perbølvej 5 udbringes ved nedfældning, hvilket vurderes at mindske randeffekten med luftbåren ammoniak til maksimalt 1 kg N/ha jf. Miljøministeriets bilag til notat om Miljøklagenævnets praksis mm.. Det er ikke muligt med de nuværende målemetoder at påvise biologiske ændringer ved merbelastninger på under ca. 1 kg N/ha. Aabenraa Kommune stiller på den baggrund vilkår om nedfældning af al gylle på græs og sort jord på udbringningsarealerne op til mosen dvs. udbringningsareal 8 og udbringningsareal 1 i en zone på mindst 300 m fra mosen.

Aabenraa Kommune vurderer, at der ikke skal etableres gødskningsfri bræmmer om hele mosen, som beskyttelse i mod udvaskning af kvælstof og fosfor fra udbringningsarealet, idet mosen er omkranset med bevoksning af vedplanter, og idet der ved besigtigelsen kun blev registreret en lille randeffekt i mosens yderste kant til udbringningsarealerne. Derudover er der ingen eller kun et svagt terrænfald til mosen. Syd for mosen er udbringningsarealet op mod mosen ret fugtig og her var der ved besigtigelsen ikke dyrket i en bræmme på ca. 5 m mod mosen. Aabenraa Kommune vurderer at udbringningsarealet her er så fugtigt om foråret at der vil være risiko for udvaskning af kvælstof og fosfor og der stilles vilkår om en gødnings- og sprøjtefri bræmme på mindst 5 m op mod mosens sydende.

-Mose 5 er omgivet af Perbølvej 5's udbringningsarealer. Den er vurderet til ringe naturtilstand med forholdsvis artsfattig vegetation pga. høj næringstilstand. Der er ingen betydelig terrænfald til mosen og der stilles ikke vilkår om bræmmer til denne.

-Mose 7 ligger op til udbringningsareal nr. 23-1a+b. Mellem udbringningsareal og mose løber en drængrøft. Mosens naturtilstand er vurderet til dårlig pga. høj næringstilstand og tilgroning. Med hensyn til mosen stilles ingen krav til udbringning, idet der ikke er registreret næringsstoffølsomme arter i mosen.

-Mose 8 ligger op til udbringningsareal 12. Den er vurderet til at have moderat-god naturtilstand med indslag af næringsstoffølsomme arter og en tålegrænse på 10-20 kg N/ha/år. Ved besigtigelsen sep. 2009 var der tydeligvis ikke gødet eller sprøjtet på udbringningsarealet helt

op til mosen. Der var en bræmme på ca. 2 m på vestsiden af mosen og ca. 5 m på nordsiden. På nordsiden var bræmmen udyrket sandsynligvis pga. høj fugtighed om foråret.

Vest for mose 8 er der 2 m bræmme og nord for mose 8 er der ca. 7 m bræmme

Det er kommunens vurdering at bræmmerne skal opretholdes for at beskytte mosen mod næringsstoffer og dermed tilstandsændring. Der er særligt på nordsiden et svagt terrænfald til mosen fra udbringningsarealet. Der stilles vilkår om opretholdelse af de eksisterende bræmmer.

Vandhuller

Det vurderes, at hovedkilden til næringsberigelse af vandhullerne er overfladevand fra dyrkede arealer, dels som vand der løber på jordoverfladen til vandhullerne, samt næringsberiget overfladevand der løber til via rodzonen på dyrkede arealer. Derfor stilles der vilkår om overholdelse af dyrknings-, gødnings- og sprøjtefri bræmmer rundt om vandhuller som vurderes at være opholdssted for padder herunder bilag IV arter og som vurderes at være negativt påvirket af markdriften af udbringningsarealerne. Størrelsen af bræmmer afhænger af terrænforholdene op til vandhullet og vil være større på faldende terræn end på fladt terræn.

Vandhuller, der ligger i tilknytning til udbringningsarealer er alle besigtiget for at vurdere naturtilstand, tilstedeværelsen af bilag IV arter og markdriftens eventuelle påvirkning af naturtilstand og bilag IV arter. To vandhuller (på udbringningsareal 23-1 a+b og udbringningsareal 47) er dog ikke besigtiget pga. uigennemtrængelige majsmarker. De er vurderet ud fra luftfoto fra 2008.

To andre vandhuller ser på ovenstående kort 4 ud til at støde op til udbringningsareal 7 og udbringningsareal 7-1 a+b. Ud fra luftfoto er det dog vurderet at de ikke støder direkte op til udbringningsarealerne og at de derfor ikke påvirkes direkte af udbringning på de pågældende udbringningsarealer.

De besigtigede vandhuller er angivet med nummer i kort 4. De ligger hovedsageligt i markblokken ved Bjerndrup – to (vandhul 6 og 7) ligger dog i markblokken ved Perbøl.

Vandhul 1 og 2 indgår i mosaik med mose 10. De ligger op til udbringningsareal 48-0. Vandhul 1 er næsten udtørret og er derfor vurderet til ringe naturtilstand uden væsentlig betydning for padder. Vandhul 2 er fint med klart vand og varieret sump og fugtigbundsvegetation omkring. Heri indgår bl.a. nikkende brøndsel, sværtvæld og store områder med vandnavle og alm. sumpstrå. Meget liv med flere arter af vandnymfer og guldsmede. Vandhullet vurderes at være betydeligt som yngle og rastested for padder, herunder bilag IV arter.

Det vurderes at udbringning af husdyrgødning på det til tilstødende areal (udbringningsareal 48-0) ikke kan påvirke søerne væsentligt, da der ikke er terrænhældning og der mindst er 13 m mellem sø og udbringningsareal og skellet i øvrigt udgøres af et tæt granhegn. Der stilles dermed ingen vilkår.

Foto af Vandhul 2 og vandhul 1 (sep. 2009)

Vandhul 3 indgår i mosaik med mose 11 op til udbringningsareal 41. Det er omkranset af bredbl. dunhammer, ligger ellers lysåbent og har flade brinker. Derfor er det et potentielt yngle- og rastested for padder, heriblandt bilag IV arter. Der er mindst 25 m fra vandhullet til udbringningsarealet og det vurderes derfor, at der ikke er risiko for at markdrift kan påvirke det negativt. Der stilles dermed ingen vilkår.

Foto af vandhul 3 (okt. 2009)

Vandhul 4 ligger op til udbringningsareal 40. Der er en 10-20 m bred udyrket bræmme hele vejen rundt om søen. Søen er næringsrig med en bred rand af bredbl. dunhammer særligt på østsiden, hvor det skrånede op til udbringningsareal. Søen er anlagt med stejle brinker og en stor ø i midten, hvorpå der vokser tagrør og dunhammer. Lidt svømmende vandaks og en enkelt blomstrende vejbred skeblad. Naturtilstanden er vurderet til ringe-moderat pga. høj næringstilstand og stejle brinker. Det vurderes dog, at vandhullet kan være yngle- og/eller rastested for padder, herunder bilag IV-arter. Bræmmen om søen, som sandsynligvis anvendes til jagt er tydeligt næringsrig og har været omlagt eller sprøjtet. Plantesamfundet er artsfattigt med især kvikgræs. Indslag af stor nælde, agertidse. På vestsiden, som grænser op til skel, er bunden ikke næringsberiget og her er der flere arter som nyserøllike, vårbrandbæger, rødknæ, blåhat og hindbærkrat. Kommunen vurderer at søen er tilstrækkeligt beskyttet med den nuværende bræmme. Der stilles vilkår om at bræmmen opretholdes dyrkningsfri og gødskningsfri, fordi der er terrænfald mod søen.

Foto af vandhul 4 (sep. 2009)

Luftfoto af vandhul 4 fra 2007, hvor den eksisterende bræmme omkring vandhullet fremgår. Vandhul 4 fremgår også bl.a. af kort 5a, hvor den ses umiddelbart nord for mose 11.

Vandhul 5

Det ligger i mosaik med mose. På besigtigelsestidspunktet var det næsten udtørret og naturtilstanden er dermed vurderet til dårlig. Det vurderes at vandhullet ikke har væsentlig betydning for bilag IV arter. Der stilles ikke vilkår til driften af udbringningsarealet mht. vandhullet da det er i dårlig tilstand og for øvrigt ligger mindst 15 m fra markkanten.

Vandhul 6

Vandhullet ligger i mosaik med beskyttet eng. Vandhullet er vurderet til ringe naturtilstand pga. lav vandstand, overskygning i store områder og høj næringstilstand. Det er vurderet at bilag IV arter vil kunne bruge det til at yngle og/eller at raste i. Der er mindst 20 m fra mark til vandhul og det vurderes at vandhullet ikke påvirkes væsentligt af drift af udbringningsarealet og der stilles ikke vilkår.

Vandhul 7 og 8 er ikke besigtiget, men vurderes ud fra luftfoto fra 2008.

-Vandhul 7 ligger på udbringningsareal 23-1a+b, som omgiver det mod syd, vest og nord. Ud fra luftfoto ses at det er meget overskygget af vedplanter og der ses ikke et tydeligt vandspejl, hvorfor det formodes at vandstanden er lav. Der er mod syd og nord en randbevoksning af træer mod udbringningsarealet og mod vest er der mindst 15 m fra udbringningsarealet og til vandhullet og intet væsentligt terrænfald. Det vurderes dermed at der ikke er grundlag for krav til bræmmer.

-Vandhul 8 ligger på udbringningsareal 47, som omgiver det. Ud fra luftfoto ses at det er helt overskygget af træer, hvilket betyder at sandsynligheden for at der yngler padder herunder bilag IV arter er lille. Syd for vandhullet ses et fugtigbundsområde. Der er flere meter fra vandhul til udbringningsareal og der er ingen betydelig terrænfald. Der stilles ikke vilkår om bræmmer til dette vandhul.

Enge

Engene er som udgangspunkt ikke besigtigede, men et engareal nord for Bjerndrup ved Bjerndrup Mølleå, som ligger op til udbringningsareal 39 er besigtiget, fordi der er terrænfald fra udbringningsarealet til engen. Beliggenheden ses på oversigtskort 2 og 4.

Der er et ret stort terrænfald fra den tilstødende udbringningsareal til engen. På skråningen er der få steder, som ikke er næringsberiget og har karakter af overdrev med nyserøllike, røllike mm. Engen er ugræsset med høj vegetation af især rørgræs, enghørhvene, mosebunke, eng rapgræs og lysesiv. Der er også en stor del stor nælde, som tyder på kraftig næringstilstand. Naturtilstanden er vurderet til ringe, idet plantesamfundet er ret artsfattigt og ikke rummer særligt næringsfølsomme arter. På den baggrund og idet der ikke er terrænfald på selve den tilstødende udbringningsareal, men kun på det beskyttede engareal, er det vurderet, at der ikke er behov for bræmmer på udbringningsarealet op til engen og der stilles ingen vilkår.

Beskyttet engareal. Udbringningsareal 39 kan skimtes for oven til venstre.

Udbringningsareal nr. 13 ligger ned til Nørrestrøm. Den nederste del af arealet er § 3 beskyttet eng. Engen er besigtiget sep. 2009. Den har været omlagt, men indgår ikke på besigtigelsestidspunktet i det dyrkede areal. Kommunen har vurderet at engen kan indgå som udbringningsareal.

Et beskyttet engareal ved udbringningsareal (nr. 23-1+2), matr. nr. 48 Perbøl. Klipleve er betydeligt formindsket til fordel for det tilstødende opdyrkede areal. Sagen vil blive behandlet uafhængig af denne miljøgodkendelse/revurdering.

Vandløb

En del af bedriftens arealer støder direkte op til beskyttede vandhøb. Det drejer sig i markblokken ved Bjerndrup om Bjerndrup Mølleå og i markblokken ved Perbøl om hhv. Nørrestrøm og/eller Højbjergmose vandløb. For markblokken på Klipleve Mark drejer det sig om Hyrdesø Bæk og for udbringningsarealet ved Tingleve Mose om Bjerndrup/Almstrup kanal. De er alle pålagt 2 m bræmmer jf. Vandløbslovens § 69.

Bjerndrup Mølleå er målsat B2 (laksefiskevand), hvilket var opfyldt ved seneste måling i 2004 med en god biologisk kvalitet i den nærmeste målestation.

Nørrestrøm er nedstrøms udbringningsareal 7 målsat som B2 (laksefiskevand) og opstrøms udbringningsareal 7 målsat som B3 (karpefiskevand). Ingen af målsætningerne var opfyldt ved seneste måling (2003) særligt pga. forringede fysiske forhold og okker. Den biologiske kvalitet var dog også forringet.

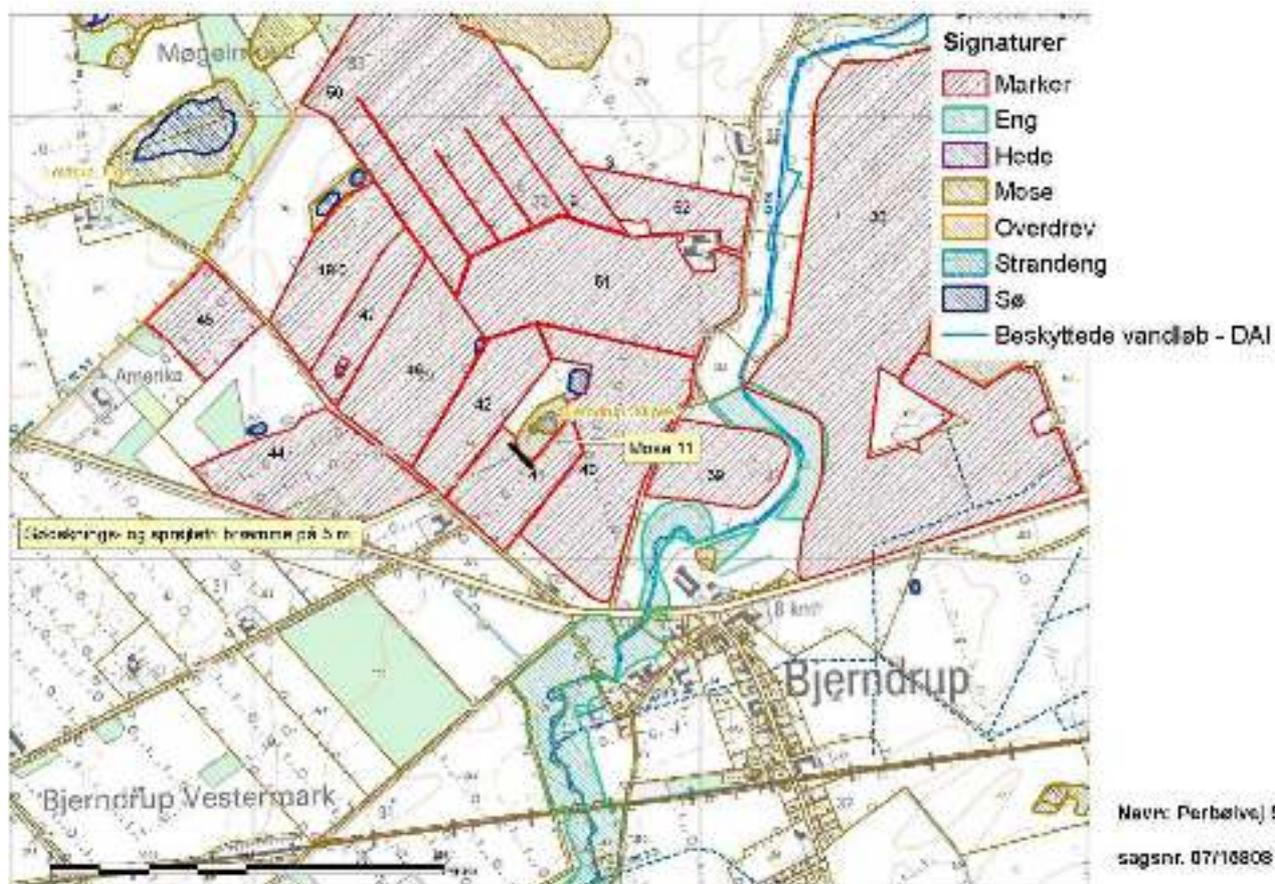
Almstrup kanal er målsat B3- karpefiskevand. Målsætningen var ved seneste måling (2003) ikke opfyldt pga. noget forringet biologisk kvalitet. De fysiske forhold var acceptable.

Højbjergmose vandløb og Hyrdesø bæk er ikke målsatte.

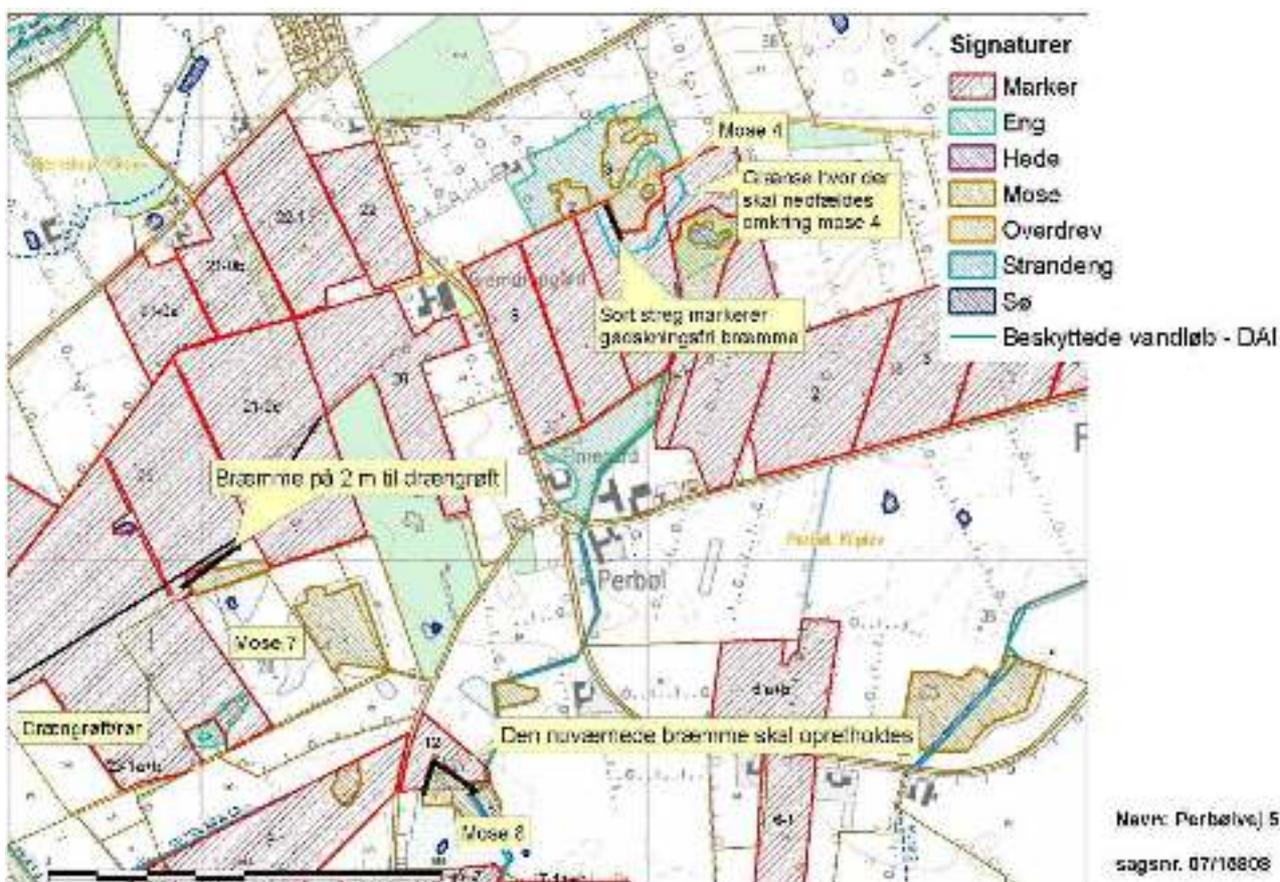
Aabenraa kommune stiller ingen vilkår til de vandløbsnære arealer, idet der ikke er væsentlige terrænfald eller andre forhold, som kan forøge risikoen for overfladeafløb af næringsstoffer til vandløbene.

Vilkår

65. **A** Der skal etableres en mindst 5 m bræmme fri for gødskning og sprøjtning på udbringningsarealet (nr. 41) op til mosen (nr. 11) på mosens sydside jf. nedenstående kort 5a.
66. **A** Al gylle skal nedfældes på græs og sort jord på udbringningsareal 40, 41 og 42 i en zone på mindst 300 fra mosens yderste kant jf. kort 4. I praksis vil det betyde nedfældning på hele udbringningsareal 40, 41 og 42.
67. **A** Der skal etableres en mindst 5 m bræmme fri for gødskning og sprøjtning på udbringningsarealet (nr. 8) op til mosens sydende (mose 4) jf. nedenstående kort 5b.
68. **A** Al gylle skal nedfældes på græs og sort jord på udbringningsareal 1 og 8, mindst i en zone på 300 m fra mosens yderste kant jf. kort 4.
69. **A** Den nuværende bræmme på "udbringningsareal 12" på hhv. 2 m vest for "mose 8" og 5 m nord for "mose 8" skal bibeholdes gødskningsfri og sprøjtefri jf. kort 5b
70. **A** Den nuværende bræmme på udbringningsareal 40 på mindst 10 m mod "vandhul 4" skal opretholdes. Den fremgår af luftfoto s 58.

Kort 5a. Viser placeringen af bræmme i vilkår.

Kort 5b. Oversigt over hvor der stilles krav til bræmmer i vilkår.

7.3 Nitrat til overfladevand

Kvælstof, herunder nitrat, der føres til overfladevand, stammer hovedsageligt fra gødsningen på landbrugsarealer. En del af den tilførte kvælstof optages ikke af afgrøden på udbringningsarealet, men siver igennem rodzonen til det øvre grundvand eller løber via dræn og grøfter til vandløb, søer og i sidste ende til havet.

Undervejs omdannes en stor del af de nedsivende kvælstofforbindelser dog til luftformigt kvælstof via en proces kaldet kvælstofreduktion. Hvor stor kvælstofreduktionen er, afhænger af jordbundstypen, og hvor hurtigt nitraten føres til vandløb eller søer. På drænedede arealer føres nitrat væsentligt hurtigere til vandmiljøet end på udrænedede arealer, hvor det skal føres via grundvandet til vandmiljøet (*DMU faglig rapport nr. 616, 2007 - Kvælstofreduktionen fra rodzonen til kyst for Danmark - Fagligt grundlag for et nationalt kort*). Når kvælstoffet er nået ud i vandløbene er reduktionen meget lav, 2% ca., dvs. stort set al den kvælstof, der ender i vandløb, ender i havet (*DMU faglig rapport nr. 616, 2007 - Kvælstofreduktionen fra rodzonen til kyst for Danmark - Fagligt grundlag for et nationalt kort*).

Når nitrat kommer ud i vandmiljøet påvirker det naturen ved, at det bruges af planterne som næringsstof og giver en større planteproduktion af sump- og undervandsplanter samt alger, der i høje koncentrationer giver uklart vand. Normalt anses kvælstof i vandløbene ikke for at have stor betydning for levevilkårene for planter, fisk og andet dyreliv. Her er det som regel andre faktorer, fx de fysiske forhold, der er mere afgørende for plante- og dyrelivet (*Næringsstoffer - arealanvendelse og naturgenopretning, Temarapport fra DMU 13/1997*). En reduktion i udvaskning af kvælstof (og andre næringsstoffer) vil dog utvivlsomt føre til en mindre grødevækst og en mindre produktion af organisk stof i vandløbet, hvilket vil forbedre miljøtilstanden og leveforholdene for dyrelivet samt give mindre tilførsel af organisk stof og næringsstoffer til søer og havet. Kraftig grødevækst kan reducere iltindholdet i vandløbet med deraf negativ virkning på dyrelivet til følge.

Husdyrloven stiller krav om begrænsning i tilførsel af kvælstof til overfladevand, hvis et husdyrbrug, der ønskes etableret, ændret eller udvidet, har udbringningsarealer, der afvander til særligt sårbare vandområder i Natura 2000 områder. For landbrug, der afvander til sådanne naturområder, stilles krav om et lavere husdyrtryk pr. hektar, end de generelle harmoniregler giver mulighed for.

Kravene stilles kun til arealer, der ligger indenfor områder, der ifølge Skov- og Naturstyrelsens kortværk er omfattet af nitratklasse 1, 2 eller 3. Nitratklasserne er baseret på overfladevandområdernes kvælstoffølsomhed samt størrelsen af reduktionspotentialiet (hvor meget nitrat der omsættes i jorden) (*DMU faglig rapport nr. 616, 2007 - Kvælstofreduktionen fra rodzonen til kyst for Danmark - Fagligt grundlag for et nationalt kort*).

Ansøger oplyser, at der holdes minimum 2 meters afstand til alle vandløb, naturlige som ikke naturlige.

Redegørelse

Ingen af udbringningsarealerne ligger indenfor områder, der er udpeget som nitratklasse 1, 2 eller 3. Der er således i hht. lovgivningens beskyttelsesniveau for nitrat til overfladevand, ingen krav om reduceret husdyrtryk på udbringningsarealerne.

Husdyrgødning fra produktionen udbringes på i alt 416 ha ejede eller forpagtede arealer med et maksimalt dyretryk på 1,4 DE/ha. Kun en lille del er drænet ved en åben og rørlagt grøft. Det drejer sig om udbringningsareal 21-0c og udbringningsareal 23-1a+b, som i øvrigt består af finsandet jord uden for lavbund.

Udbringningsarealerne ligger hhv. nord og syd for et oplandsskel (se kort 2), hvor de nordlige arealer afvander til Bjerndrup Mølleå og de sydlige afvander til Nørrestrøm.

Nørrestrøm danner tilløb til Gejlå, som løber til Sønderå. Bjerndrup Mølleå har udløb til Sønderå.

Målsætningen for Nørrestrøm er som tidligere beskrevet ikke opfyldt, mens målsætningen for Bjerndrup Mølleå er opfyldt ved nærmeste målestation. Gejlå er fra det sted, hvor Nørrestrøm løber til, målsat som B1, dvs. gyde- og yngelopvækstområde for laksefisk og målsætningen er opfyldt. Sønderå er B2 målsat, dvs. at målsætningen er laksefiskevand og den er opfyldt.

Alle arealerne ligger i et område, hvor kvælstofreduktionen ligger mellem 75 og 100 %, dvs. at der maksimalt udvaskes 24 % til overfladevand af den mængde kvælstof som udvaskes i jorden

Da der her er tale om en revurdering af en eksisterende godkendelse og der ingen udvidelse sker, sker der ingen mer-udvaskning af kvælstof fra arealerne til Perbølvej 5's produktion.

Vurdering

Bedriftens udbringningsarealer ligger alle udenfor nitratklasserne 1 – 3. Beskyttelsesniveauerne for nitrat til overfladevand er dermed overholdt for udbringningen af husdyrgødning på Perbølvej 5. Der er ingen særlige forhold som gør at det generelle beskyttelsesniveau bør skærpes for udvaskning af nitrat fra arealerne. Reduktionspotentialiet i området er højt og arealerne er overvejende udrænedede og direkte forurening af vandløbene er usandsynligt pga. 2 m bræmmer og fladt terræn. Den manglende målopfyldelse i Nørrestrøm er i øvrigt hovedsageligt begrundet i fysiske forhold, hvor nitratudvaskningen er mindre betydningsfuld.

Der stilles vilkår om, at der fastholdes en sprøjte- og gødningsfri bræmme på 2 meter til alle vandløb.

Med henvisning til afsnittet om "Beskyttet natur" afsnit 7.2 vurderes det tillige, at beskyttede naturarealer og vandløb med de stillede vilkår, er beskyttede med hensyn til nitrat til overfladevand. Natura 2000 områderne Vadehavet og Tinglev Mose vurderes i afsnittet om Natura 2000.

Aabenraa Kommune stiller på baggrund af ovenstående ingen yderligere vilkår i forhold til at beskytte natur, vandløb og vandområder mht. nitrat til overfladevand.

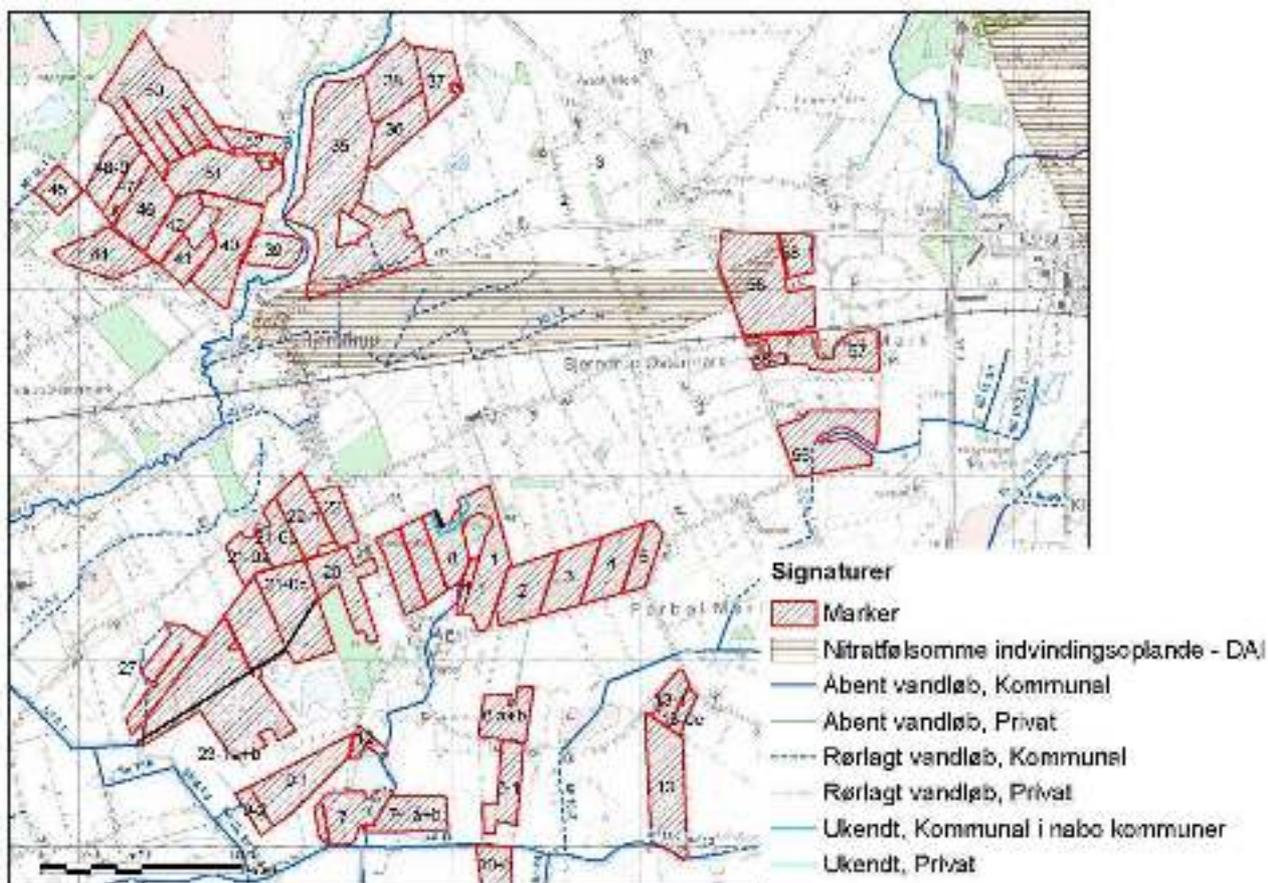
7.4 Nitrat til grundvand

Redegørelse

Bedriften har en ganske lille del af udbringningsarealet beliggende indenfor nitratfølsomt indvindingsområder (se nedenstående kort 6), det drejer sig om ca. 2,8 ha af den sydlige del af udbringningsareal 35 og ca. 4,2 ha i den nordlige del af udbringningsareal 58 og udbringningsareal 58-1. I alt er ca. 7 ha udbringningsarealer beliggende inden for oplandet til Bjerndrup vandværk og nitratfølsomme indvindingsområder. Der er i det pågældende område ikke udarbejdet en indsatsplan. Samtlige udbringningsarealer ligger i område med drikkevandsinteresser.

Der kan ifølge Husdyrloven ikke tillades nogen merbelastning med nitrat, såfremt udvaskningen fra rodzonen overstiger 50 mg nitrat pr. liter i efter-situationen.

Da der ikke sker en udvidelse, sker der ingen merbelastning med nitrat og lovkravet er dermed opfyldt.

Kort 6 med placering af udbringningsarealer i forhold til nitratfølsomt indvindingsopland. Åbne og rørlagte vandløb mm. er også vist

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer på baggrund af at der ikke sker en merbelastning med nitrat og idet der ingen indsatsplan for grundvandsmagasinet er udarbejdet og vandkvaliteten i Bjerndrup Vandværk er i orden, at kravet til nitrat til grundvand er overholdt og der stilles ingen vilkår.

7.5 Fosfor til overfladevand

Fosfor har stor betydning for søers biologiske kvalitet, idet det oftest er det begrænsende næringsstof og dermed er styrende for algevæksten. I fjordene er det i stigende omfang fosfor, der påvirker forekomsten af iltsvind.

Derimod har fosfor mindre betydning for vandløbs biologiske kvalitet. Alligevel er indholdet af fosfor i vandløb meget vigtigt, da fosfor transporteres via vandløb til søer og marine områder.

I modsætning til kvælstof, der generelt udvaskes til grundvand og overfladevand fra hele landbrugsfladen, er billedet af fosfor mere kompliceret med flere betydende transportveje, der fører det til vandløb, søer eller kystvande. Fosfortab fra landbrugsjorde forgår især i forbindelse med tre forhold:

Vanderosion (ved overskudsnedbør) eller jordfygning, hvor fosfor tabes sammen med jordpartiklerne

Udvaskning via dræn og øvre grundvand af vandopløst fosfor. Især på lavbundsarealer
Nedbrydning af brinkerne i vandløbene. Jo mere fosfor, der er bundet i jordpartiklerne, jo større fosfortab

Fosfor bindes hårdt i jorden, men jordens evne til at binde fosfor er ikke ubegrænset, derfor er det vigtigt for at undgå fremtidige miljømæssige problemer med fosfor at sikre en rimelig balance mellem tilført fosfor og den fosfor, der fjernes af afgrøderne. Hvor der tilføres mere fosfor, end planterne optager, er der tale om et fosforoverskud.

Hovedparten af fosfor-tabet sker fra kuperede marker i omdrift langs vandløb og fra dræned lavbundsarealer. Også hvor jordens p-tal (mængden af opløst fosfor i jordvandet) er højt, kan der være et stort fosfortab via sprækker til dræn eller grundvand. Humusjords evne til at binde fosfor er mindre end sandjords og især lerjords evne, og der vil derfor være større risiko for fosfortab fra humus- og lerjord.

I Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug og tilhørende Bekendtgørelse er der fastsat generelle beskyttelsesniveauer i forhold til fosforoverskud. Beskyttelsesniveauet gælder for husdyrbrugsprojekter med udbringningsarealer, der ligger indenfor områder, der afvander til Natura 2000 vandområder, som er overbelastet med fosfor.

Kravet til fosforoverskuddet på udbringningsarealer, der ligger indenfor områder, som afvander til Natura 2000 vandområder overbelastet med fosfor, afhænger af jordtype, dræningsforhold og fosfortal. Der stilles krav til fosforoverskud på dræned lerjorder og lavbundsarealer, herunder dræned og grøftede sandjorder. Der stilles ikke krav om fosforoverskud, hvis der i den ansøgte situation kan dokumenteres fosforbalance for husdyrbruget.

Det fremgår af lovgivningen, at det fastsatte beskyttelsesniveau som udgangspunkt er tilstrækkeligt til at sikre overensstemmelse med habitatdirektivforpligtelserne. Kommunen kan dog i ganske særlige tilfælde skærpe kravene i forhold til lovgivningens generelle beskyttelsesniveau. Vadehavet er i henhold til lovgivningen udpeget som mindre sårbart overfor fosfor.

Redegørelse

Der er ingen af udbringningsarealerne som afvander til et Natura 2000 vandområde, der ifølge Miljøstyrelsens kortværk er overbelastet med fosfor. Derfor skal der ikke ifølge lovgivningen stilles krav til fosforoverskuddet på bedriften.

Som beskrevet i afsnittet "nitrat til overfladevand" afvander bedriftens arealer til Vidåsystemet og Vadehavet gennem hhv. Gejlå og Sønderå. Arealerne er som udgangspunkt ikke dræned, kun en mindre del er afvandet kunstigt ved en grøft, der overvejende er rørlagt. Dræningen omfatter udbringningsareal 21-0c og udbringningsareal 23-1a+b og ses som en sort linie på kort 6. Drænkanalen afvander til Bjerndrup Mølleå. Den del af dræningen, som er en åben grøft ligger umiddelbart nord for mose 7.

Grøften er her tydeligvis næringspåvirket og der er ikke anlagt en væsentlig bræmme til udbringningsarealet jf. nedenstående foto, som er taget juni 2009, umiddelbart nord for mose 7.

Drængrøft nord for mose 7 ved udbringningsareal 23-1 a+b. Fotoretning øst

Kommunen vurderer at der er risiko for overfladeafstrømning og brinkerrosion med udledning af næringsstoffer tilfølgende.

Vurdering

Aabenraa kommune finder ikke, at der i den konkrete sag er særlige forhold, som kan begrunde en fravigelse af det generelle beskyttelsesniveau på bedriftsniveau i forhold til udvaskning af fosfor til vandmiljøet, idet bedriftens arealer ikke har terrænfald til vandløb, overvejende ikke er drænedede eller afvander til fosfor følsomme Natura 2000 områder i henhold til Skov- og Naturstyrelsens kortværk. Desuden sker der ikke en øget belastning, idet der ikke udvides eller ændres på produktionen.

Med hensyn til drængrøften vurderes det at den skal beskyttes i mod overfladeafstrømning af fosfor, fordi den tydeligt er næringspåvirket og afvander til Bjerndrup Mølleå og Vidåsystemet. Der stilles vilkår om 2 m dyrkningsfri bræmme fri for gødning og sprøjtemidler på udbringningsarealet op mod grøften, målt fra grøftens kronekant. Vilkåret stilles også pga. risiko for brinkerrosion.

Vilkåret er bl.a. en beskyttelse mod udvaskning af næringsstoffer og sand, der er skadeligt overfor bl.a. snæbel, fordi det ødelægger æg og gydepladser i vandløbet. Snæbel er på udpegningsgrundlaget i Vidå systemet, habitatområde 90 og skal derfor ydes streng beskyttelse. En fortsat tilladelse til dyrkning tæt til vandløb, er ikke en beskyttelse af snæbel, idet der ved en sådan dyrkningsform er stor risiko for øget udskridning af brinker, udvaskning af sand og næringsstoffer, til skade for snæbel og dermed i strid med habitatdirektivet. Desuden bruges der store summer på at ophjælpe bestanden af snæbel i Vidåen gennem etablering af nye gydeområder.

Størstedelen af sand og næringsstoffer til vandløb stammer fra mindre grøfter og tilløb, fordi der langs disse grøfter og tilløb ikke findes dyrkningsfri bræmmer. Derfor er arbejdet med etablering af nye gydeområder i Vidå systemet spildt, hvis ikke der også sker reduktion af sand- og næringstilførsel fra mindre tilløb til Vidåen. Desuden er sandvandring og højt næringsindhold i vandløb til skade for hav- og bækørred, fordi det ødelægger deres gydepladser og skaber øget tilgroning af vandløbene, hvilket nedsætter strømhastigheden med øget temperatur til følge. Yngel fra Hav- og bækørred tåler ikke forhøjede temperaturer. Det skal bemærkes at begge arter er opført på den danske rødliste.

Bræmmer langs vandløb bruges af padder (og andre dyr og planter), dels som spredningskorridorer og ledelinier mellem ynglesteder og dels som rasteområder udenfor yngletiden. Det er derfor vigtigt at sikre og bevare udyrkede bræmmer langs vandløb for sikre og tage hensyn til beskyttelsen af områdets bilag 4 arter (padder).

De lokale små beskyttede naturarealer, som ligger i tilknytning til udbringningsarealerne er vurderet med hensyn til næringsstoffer herunder fosfor i afsnit 7.2. Med de stillede vilkår vurderer Aabenraa Kommune at disse naturtyper og overfladevande er tilstrækkeligt beskyttede mod fosforoverskud fra husdyrgødningen.

Vilkår

71. **A** Der skal etableres en mindst 2 m dyrkningsfri bræmme fri for gødning og sprøjtemidler langs den åbne grøft på udbringningsareal 23-1a+b. Placering er vist på ovenstående kort 5b.

7.6 Natura 2000

Det fremgår af Husdyrlovens regelsæt, at som udgangspunkt er beskyttelsesniveauet, der er fastlagt i lovgivningen, tilstrækkeligt til at sikre natur og miljø og skabe overensstemmelse med habitatdirektivforpligtigelserne. Kommunen kan kun i ganske særlige tilfælde skærpe kravene i forhold til lovgivningens generelle beskyttelsesniveau.

Natura 2000 vandområder

Redegørelse

Bedriftens udbringningsarealer afvander til Vidå systemet.

I Vidåsystemet er Sønderådal udpeget som Natura 2000 område, der udgøres af habitatområde nr. H90 Vidå med tilløb, Rudbøl Sø og Magisterkogen, og fuglebeskyttelsesområde F63 Sønderådal. Sønderå leder videre ud i Vidåen og fuglebeskyttelsesområde F60 Vidåen, Tøndermarsken og Saltvandssøen, samt Fuglebeskyttelsesområde F57 Vadehavet og Ramsarområde 27.

Udledningen af næringsstoffer fra husdyrbrugets udbringningsarealer skal i hht. Bekendtgørelse om udpegnings- og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (bek. nr. 408 af 1. maj 2007) vurderes i forhold til, om det vil skade udpegningsgrundlaget for de ovenfor nævnte habitat- og fuglebeskyttelsesområder.

Udpegningsgrundlaget for habitatområdet H90 Vidå med tilløb, Rudbøl Sø og Magisterkogen, Fuglebeskyttelsesområderne F63 Sønderådal, F60 Vidå, Tøndermarsken og saltvandssøen, F57 Vadehavet og Ramsarområdet 27 indeholder følgende naturtyper og arter:

Naturtyper:

3150 Næringsrige søer og vandhuller med flydebladsplanter eller vandaks

3260 Vandløb med vandplanter

Arter:

snæbel, flodlampret, bæklampret, dyndsmøling, mosehornugle, rørdrum, sortterne, rørhøg, hedehøg, spidsand, skeand, pibeand, grågås, kortnæbbet gås, bramgås, almindelig ryle, islandsk ryle, hvidbrystet præstekrave, hvid stork, engsnarre, pibesvane, sangsvane, lille kobbersnepe, blåhals, brushane, hjejle, strandhjejle, plettet rørvagtel, klyde, fjordterne, gravand, krikand, mørkbuget knortegås, lysbuget knortegås, sandløber, sandterne, strandskaide, dværgmåge, sortand, stor regnspeve, edderfugl, dværgterne, havterne, splitterne, hvidklire og rødben

Flere af arterne er sårbare overfor næringsberigelse af deres levesteder. Fx er snæbel i Vidåsystemet følsomme overfor sandvandring og næringsberigelse af vandløbet, idet det kan medføre en skadelig effekt på deres gydepladser, hvis iltindholdet nedsættes og bunden belægges med et slam-/sandlag.

Højt næringsindhold i åvandet, der føres til Rudbøl Sø kan medføre en hurtigere tilgroning af Magisterkog og Rudbøl Sø, sammenlignet med en ren naturtilstand i oplandet, hvilket giver dårligere leveforhold for bl.a. rørdrum (baisanalyse for H90).

Rudbøl sø er A₁ målsat, der er en målsætning med skærpede krav, som anvendes, hvis særlige naturværdier ønskes bevaret. Målsætningen er ikke opfyldt ifølge regionplan 2005-2016.

Baisanalysen for F63 Sønderådal siger, at vandkvaliteten i Sønderåen gennem de seneste årtier er forbedret, og vandkvaliteten anses nu ikke længere at være begrænsende for fuglelivet.

Ifølge basisanalysen for F57 Vadehavet er den internationale målsætning om, at Vadehavet skal være et "ikke næringsbelastet område" ikke opfyldt pga. de høje kvælstofkoncentrationer. "Opfyldelsen af målsætningen vil som minimum kræve en reduktion af næringsbelastningen med 50% for kvælstof og 80% for fosfor i forhold til niveauet i begyndelsen af 1989-90, som oprindeligt fastlagt i vandmiljø-handlingsplanen. Dette mål er endnu ikke nået for den

sønderjyske del af det danske vadehav. Det vil derfor være nødvendigt fortsat at reducere især det diffuse bidrag for at nå de internationale, nationale og regionale mål. Det er desuden vigtigt at reducere den atmosfæriske næringsbelastning gennem en indsats overfor kilderne hertil" (Basisanalyse for vanddistrikt 50, Del 2 (s 37 og 39)).

Ifølge hjemmesiden vandognatur.dk, under beskrivelsen af naturområdet N89 Vadehavet, beskrives de væsentligste trusler mod naturtyperne og arterne i området som værende bl.a. næringsstofbelastningen, intensiv landbrugsdrift, tilgroning og afvanding m.m.

Lovgivningen stiller krav om begrænsning af tilførsel af kvælstof og fosfor til overfladevand, hvis et husdyrbrug, der ønskes etableret, ændret, eller udvidet, har udbringningsarealer, der afvander til særligt sårbare vandområder i Natura 2000-områder. For landbrug, der afvander til sådanne naturområder, stilles krav om et lavere husdyrtryk pr. hektar, end de generelle harmoniregler giver mulighed for.

Kravene stilles kun til arealer, der ligger indenfor områder, der ifølge Skov- og Naturstyrelsens kortværk er omfattet af nitratklasse 1, 2 eller 3 eller i oplande til Natura 2000 områder overbelastet med fosfor.

Ingen af udbringningsarealerne eller aftalearealerne ligger indenfor områder, der er udpeget som nitratklasse 1, 2 eller 3 eller i oplande til Natura 2000 områder udpeget som overbelastet med fosfor. Der er således, i hht. lovgivningens beskyttelsesniveau for nitrat og fosfor til overfladevand, ingen krav om reduceret husdyrtryk på udbringningsarealerne.

Det fremgår af Husdyrlovens regelsæt, at som udgangspunkt er beskyttelsesniveauet, der er fastlagt i lovgivningen, tilstrækkeligt til at sikre overensstemmelse med habitatdirektivforpligtelserne. Kommunen kan kun i ganske særlige tilfælde skærpe kravene i forhold til lovgivningens generelle beskyttelsesniveau.

Dog skal det vurderes, om et projekt (ansøgning om miljøgodkendelse) i sig selv, eller i sammenhæng med andre projekter, kan påvirke Natura 2000 vandområdet væsentligt pga. nitratudvaskning. Fosfortab til Natura 2000 vandområder skal vurderes ud fra en risikovurdering for overfladetab (Bilag til notat om Miljøklagenævnets praksis i sager om miljøgodkendelser af husdyrbrug af 6. juli 2009).

Vurdering

Kravene til N og P er overholdt med harmonikravet på 1,4 DE per ha, idet arealerne ikke afvander til et Natura 2000 område, der udløser N- og P klasser.

Kan projektet i sig selv påvirke Natura 2000 vandområdet væsentligt pga. nitratudvaskning?

Udbringningsarealerne ligger i hovedopland Vidå/Kruså, som er et grænseoverskridende vanddistrikt. Delopland Vidå udmunder i Lister Dyb tidevandsområde i Vadehavet. Det danske delopland Vidå er på ca. 107.500 ha og det tyske delopland er på ca. 25.400 ha. I basisanalysen til Vadehavet er oplandet til Lister Dyb opgivet til i alt 161.370 ha. Perbølvej 5's udbringningsarealer udgør 416 ha. Dvs. at udbringningsarealerne udgør ca. 0,26 % af opland til Lister Dyb, og ca. 0,38 % af deloplandet til Vidå.

Det vurderes på den baggrund, at bedriften i sig selv ikke kan påvirke Natura 2000 vandområdet væsentligt.

Kan projektet i sammenhæng med andre projekter påvirke Natura 2000-områder væsentligt pga. nitratudvaskning?

Udbringningsarealerne til Perbølvej 5 er beliggende i "Opland til sårbare Natura 2000-områder" med et N-reduktionspotentiale på 76-100 % (ifølge www.miljoportal.dk). Hele området i det midterste Sønderjylland (størstedel af Aabenraa Kommune) har et højt reduktionspotentiale, men området mod Åbenrå og østkysten har et meget lavt N-reduktionspotentiale (0-50 %), og området mod Tønder og vestkysten har et forholdsvis lavt reduktionspotentiale (51-75 %).

Et højt N-reduktionspotentiale betyder, at en stor del af de nedsivende kvælstofforbindelser omdannes til luftformigt kvælstof inden de når grundvand eller vandløb.

Selvom Perbølvej 5 ligger i et opland til et sårbart Natura 2000-område, så vurderer Åbenrå kommune, at de generelle harmoniregler sammen med et højt N-reduktionspotentiale gør, at projektet i sammenhæng med andre projekter næppe påvirker Natura 2000-vandområder væsentligt.

Desuden er der i perioden fra 1990 til 2006 ifølge data fra Danmarks Statistik sket en konvertering af kvæg til svin i det gamle Sønderjyllands amt, således at andelen af kvægbrug er faldet til fordel for svinebrug. Der er i samme periode kun sket en lille stigning i det samlede antal dyreenheder og undersøgelser viser at der ikke er sket en signifikant stigning i antallet af DE i oplandet til vadehavet.

Kvægbrug har pga. anvendelse af bælgplanter i græsmarksblandinger og til helsæd, samt en højere andel af organisk bundet kvælstof i husdyrgødningen et større tab af kvælstof end svinebrug og Aabenraa Kommune vurderer således at der ikke er sket en stigning i den samlede udvaskning af kvælstof til Vadehavet i perioden – snarere et fald.

I forbindelse med de nye dyreenhedsberegninger, som træder i kraft 01.01.2010 vil udvaskningen af kvælstof og fosfor samlet set falde og på baggrund af den stadig større fokus på tilpasning af næringsstofferne, som tilføres udbringningsarealerne, kravet om efterafgrøder og forbedret udbringningsteknik til udbringning af husdyrgødning, samt de generelle landbrugsregler og husdyrlovens beskyttelsesniveauer, vurderer Aabenraa Kommune, at udledningen af næringsstoffer ikke giver anledning til en væsentlig påvirkning eller en forringelse af Vadehavet eller de tilhørende habitatområder og fuglebeskyttelsesområder.

Aabenraa Kommune skal bemærke, at der jf. Miljømålsloven skal laves indsats- og handleplaner for overfladevand, grundvand og Natura 2000 områder. Ved gennemførelse af den nødvendige indsats skal det sikres, at der opstår god natur- og miljøtilstand. Kommunen afventer pt. statens indsatsplaner (som angiver hvilken indsats, der er nødvendig for at opnå god tilstand). Udkast til indsatsplaner forventes at blive udsendt ved årsskiftet 2009/2010, og indsatsplanerne vedtages endeligt i efteråret 2010. Kommunen skal lave handleplaner (som angiver, hvad der skal ske af naturgenopretning o. a.) i 2010. Når udkast til planer og endelige planer foreligger, skal kommunen inddrage disse i vurderinger af konsekvenser af produktionsudvidelser på husdyrbrug.

Aabenraa Kommune finder ikke, at der er særlige forhold i den konkrete sag, hvor der ikke sker en merudledning af næringsstoffer, som kan begrunde en fravigelse eller skærpelse af det generelle beskyttelsesniveau vedr. nitrat og fosfor til overfladevand og Natura 2000 vådområder.

Natura 2000 terrestrisk natur

Redegørelse

Ingen udbringningsarealer ligger indenfor eller i nærheden af et Natura 2000 område. Det nærmeste er Tinglev Sø og Mose, som er et delområde af Fuglebeskyttelsesområde 62. Det ligger ca. 1,6 km fra udbringningsareal 44, som ligger nærmest. Aabenraa Kommune vurderer at udbringning af husdyrgødning på grund af afstanden ikke kan påvirke naturområdet.

7.7 Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (bilag IV)

I habitatdirektivets Bilag IV er opført en række arter, som skal ydes streng beskyttelse overalt i deres naturlige udbredelsesområde, også uden for de udpegede habitatområder. Det indebærer for dyrearternes vedkommende blandt andet, at yngle- og rasteområde ikke må beskadiges eller ødelægges, og for planternes vedkommende blandt andet, at arterne ikke må indsamles, plukkes eller ødelægges.

I det følgende vurderes forekomsten af de arter, hvor projektområdet ligger indenfor eller i nærheden af artens naturlige udbredelse. Der er søgt efter registreringer indenfor de seneste 10 år i Håndbog om dyrearter på Habitatdirektivets Bilag IV, *Faglig rapport fra DMU nr.635, 2007*, og naturdatabaser på www.naturdata.dk. Der er i databaserne ingen registreringer af de pågældende arter i eller omkring projektets udbredelsesområde.

Redegørelse

Spidssnudet frø. Spidssnudet frø er almindeligt udbredt over det meste af landet. Den findes i større eller mindre vandhuller i engområder, moser, dyrkede marker og skovbevoksede områder. På denne baggrund vurderes det som sandsynligt, at arten forekommer i projektområdets vandhuller, den blev for øvrigt registreret ved besigtigelse i mose 11. Trusler mod arten vil være opfyldning eller tilgroning af vandhuller gennem øget belastning med næringsstoffer og ødelæggelse af levestederne i omgivelserne.

Løgfrø. Løgfrøen er spredt til sjældent forekommende i Danmark og er i tilbagegang. Løgfrøen foretrækker lysåbne vandhuller i omgivelser med let jord, hvor den kan grave sig ned om dagen. Trusler mod arten vil være opfyldning eller tilgroning af vandhullet gennem øget belastning med næringsstoffer og ødelæggelse af levestederne i omgivelserne.

Stor Vandsalamander. Den store vandsalamander er udbredt over det meste af Danmark, dog er den fåtallig i Jylland vest for israndslinien. Den yngler i solåbne vandhuller med rent vand men kan uden for yngletiden opholde sig i dybere vandhuller og vandhuller med forurenet vand. På land kan den findes nær vandhuller under væltede træer o.l. På den baggrund vurderes det, at den store vandsalamander kan forekomme i projektområdets vandhuller. Trusler mod arten vil være opfyldning eller tilgroning af vandhullet gennem øget belastning med næringsstoffer og ødelæggelse af levestederne i omgivelserne. Udsætning af fisk vil også være skadeligt, da fiskene æder salamanderens æg og yngel.

Markfirben. Markfirbenet er udbredt over det meste af landet men noget pletvist. Markfirbenet træffes på steder med bar og løs, gerne sandet jord. Det kan være heder, klitter overdrev, råstofgrave, stengærder og på vej- eller jernbaneskrånninger. Det vurderes at markfirben kan findes i området. Trusler mod arten er næringsberigelse af levesteder, der medfører øget tilgroning og tættere vegetation, der forringer yngle og rastemulighederne for markfirben.

Flagermus. Flagermusene overnatter oftest i huse og hule træer i nærheden af skov. Fourageringsområderne er artsafhængige og kan bl.a. være søer og åer, hvor flagermusene æder insekter, som de fanger over vandoverfladen. Mange arter fouragerer på insekter, de fanger i lysåben løvskov, over marker og skove, i skovkanter, lysninger eller levende hegn. Projektområdet kan tænkes at indgå i nogle arters fourageringsområder, men med baggrund i at arealerne er landbrugsjord i omdrift, og at der ikke sker ændringer i arealanvendelsen, vurderes det, at der ikke vil være negative påvirkninger.

Odder. Odderen er nu udbredt helt ned til den dansk-tyske grænse i større vandløb og søer. Det må derfor formodes, at den forekommer i vandløbssystemerne i Aabenraa Kommune. Det vurderes, at vandløb og grøfter i projektområdet vil være velegnede som levesteder. Odderen er med sikkerhed observeret i Vidå-systemet.

Andre udvalgte arter tilknyttet vandhuller. Potentielt vil der kunne forekomme arter som grøn frø, lille vandsalamander og skrubtudse, der ikke er opført på Habitatdirektivets Bilag IV, men som er fredede herhjemme

Vurdering

Kommunen vurderer, at nogle arter med meget stor sandsynlighed forekommer i området. Under forudsætning af at vilkårene overholdes vurderes det, at driften af arealerne ikke vil have negativ indflydelse på ovennævnte arter, da der ikke ændres på vandhuller, fortidsmin-der, sten- og jorddiger eller andre potentielle levesteder for padder eller krybdyr. Der fjernes ikke gamle bygninger og fældes ikke store træer, der kunne være levested for flagermus. Der sker med andre ord ikke fysiske ændringer, der kan være til skade for bilag IV-arter og der stilles ingen yderligere vilkår.

8 Bedste tilgængelige teknik (BAT)

Redegørelse

For intensiv fjerkræ- og svineproduktion over en vis størrelse er i EU-regi i 2003 udarbejdet en BREF - note, som anfører, hvad der betragtes som BAT (Best Available Technique) i forbindelse med en række produktionsforhold, herunder driftsstyring, staldindretning, vand- og energiforbrug mv.

Endvidere har Skov og Naturstyrelsen og Dansk Landbrugsrådgivning udarbejdet en række BAT – Byggeblade, hvor forskellige staldsystemer er vurderet med hensyn til BAT. I 2007 er oprettet et teknologiudvalg, der over de næste år skal rådgive Miljøstyrelsen om miljøeffektive landbrugsteknologier. Der må således forventes en løbende udvikling i implementering af BAT – teknikker, hvor der vil ske opdatering og supplement af BAT - Byggebladene.

Kravet om anvendelse af BAT gælder for både de eksisterende og nyetablerede dele af anlægget, når der søges om godkendelse af en etablering, udvidelse eller ændring, idet det dog forudsættes, at krav til eksisterende anlæg fastlægges med rimelige tidsfrister, samt under hensyntagen til, at omkostningerne ved implementering i eksisterende anlæg kan være uforholdsmæssigt store. Vedrørende eksisterende stalde har Miljøstyrelsen i den forbindelse tilkendegivet, at udgangspunktet normalt vil være, at BAT – grundlaget implementeres i sammenhæng med det tidspunkt, hvor staldeafsnittene næste gang skal gennemgribende renoveres. Styrelsen anfører, at gennemsnitslevealderen for et staldanlæg er 15 – 20 år.

BAT betragtes som en ikke-stedbunden branchenorm. Dette betyder, at anvendelse af BAT ikke afhænger af, om der er tale om følsomme eller robuste omgivelser.

I forbindelse med ansøgning om godkendelse efter lovens § 12 skal i relation til BREF – note og BAT - Byggeblade som minimum redegøres for følgende forhold:

Management
Foder
Staldindretning
Forbrug af vand og energi
Opbevaring af husdyrgødning
Udbringning af husdyrgødning.

Management

Med udgangspunkt i EU's BREF – note for intensiv fjerkræ- eller svineproduktion, samt BAT – byggeblade for kvægdrift er det BAT i forhold til management at:

Identificere og implementere uddannelses- og træningsprogrammer for bedriftspersonale.
Føre journal over vandforbrug.
Føre journal over energiforbrug.
Føre journal over mængde af husdyrfoder.
Føre journal over opstået spild.
Føre journal over spredning af uorganisk gødning på udbringningsarealerne (krav anses for opfyldt ved reglerne i § 22 i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække).
Føre journal over spredning af husdyrgødning på udbringningsarealerne (krav anses for opfyldt ved reglerne i § 22 i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække).
Have en nødfremgangsmåde til at håndtere ikke planlagte emissioner og hændelser (krav anses for opfyldt, idet der fastsættes vilkår om beredskabsplan).
Iværksætte et reparations- og vedligeholdelsesprogram for at sikre, at bygninger og udstyr er i driftsklar stand, samt at faciliteterne holdes rene.
Planlægge aktiviteter på anlægget korrekt, såsom levering af materialer og fjernelse af produkter og spild.
Planlægge gødning af udbringningsarealerne korrekt (krav anses for opfyldt ved reglerne i § 21 i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække).

Der lægges stor vægt på godt management og god staldhygiejne. Ved at sørge for optimalt klima i staldene og ved hjælp af overbrusning skabes et tilpas miljø for dyrene, så uheldig gødeadfærd undgås. Alle stalde er renoveret i 2004 og der er valgt et moderne ventilationsanlæg med undertryksventilation og luftindtag udformet som vægventiler. Efter hvert hold grise vaskes ventilatorene i staldafsnittene sammen med det øvrige staldinventar. Herved fjernes snavs mv. der kan yde modstand og forøge strømforbruget.

Al ventilation er styret af et temperaturreguleret styringssystem, som sikrer, at ventilationen kører optimalt, både med hensyn til temperaturen i staldene og el-forbruget.

Omkring bygninger holdes ryddeligt og pænt.

Der føres journal over spredning af uorganisk gødning og husdyrgødning på udbringningsarealerne i form af mark og gødningsplan, som endvidere bruges til planlægning af kommende sæsons spredning.

Der føres ikke løbende journal over vand- og energiforbrug samt spild, men vand- og energiforbrug opgøres årligt i forbindelse med regnskabet.

Der er lavet beredskabsplan, så forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier og gylle, brand mv. er beskrevet.

Der foretages daglige tjek og løbende service på anlæggene efter behov, samt eftersyn og om nødvendigt reparation af ventilation, fodringssystem og vandforsyning.

Af hensyn til ansatte er der udarbejdet APV (arbejdspladsvurdering). Og der er udarbejdet beskrivelser for håndtering af gylle og kemi.

Foder

Med udgangspunkt i EU's BREF – note for intensiv fjerkræ- eller svineproduktion kan opstilles følgende for BAT i forhold til foder:

Det er forureningsforebyggende at gennemføre effektiv fodring til reduktion af udskillelsen af kvælstof og fosfor, ved at sikre, at foderets indhold af næringsstoffer modsvarer dyrenes behov, og at næringsstofferne er letoptagelige.

Det er BAT at anvende fasefodring og tilsætte fytase og aminosyrer i overensstemmelse med de vejledende BAT – betragtninger i EU's BREF-note.

BAT vedr. foder er behandlet i ovenstående afsnit 4.3 Fodringsteknik, hvor det vurderes, at der er BAT med hensyn til foder.

Staldindretning

Med udgangspunkt i EU's BREF – note for intensiv fjerkræ- eller svineproduktion, samt BAT – byggeblade for svin kan opstilles en række mulige staldsystemer, der kan betragtes som BAT, herunder bl.a.:

Fuldspaltegulv med vakuumsystem under til hyppig fjernelse af gylle til slagtesvin.

BAT vedr. staldindretning er behandlet i ovenstående afsnit 4.1 Husdyrhold og staldindretning, hvor det vurderes, at der ikke kan stilles vilkår om BAT da stalden er etableret i 2004 og det derfor ikke vil være proportionalt at stille krav om ændring til et BAT system. Det er endvidere vurderet, at den valgte løsning kan sidestilles med en BAT-løsning.

Forbrug af energi og vand

Med udgangspunkt i EU's BREF – note for intensiv fjerkræ- eller svineproduktion kan opstilles følgende teknikker for BAT i forhold til vand- og energiforbruget:

Rengøring af stald og udstyr med højtryksrensere efter hver produktionscyklus eller batch. Spulevand løber typisk ned i gyllesystemet, og det er derfor vigtigt at finde en balance mellem rengøring og brug af så lidt vand som muligt.
Udførelse af regelmæssig kalibrering af drikkevandsanlægget for at undgå spild.
Registrering af vandforbrug gennem måling af forbrug.
Detektering og reparation af lækager.
Lavenergi-belysning.
Naturlig ventilation, hvor dette er muligt.

BAT vedr. forbrug af energi og vand er behandlet i ovenstående afsnit 4.4 Energi- og Vandforbrug, hvor det vurderes, at der er BAT med hensyn til henholdsvis energi- og vandforbrug.

Opbevaring af husdyrgødning

Med udgangspunkt i EU's BREF – note for intensiv fjerkræ- eller svineproduktion kan opstilles følgende teknikker for BAT i forhold til opbevaring af husdyrgødning:

For gødningsstakke, der altid anbringes samme sted, enten i anlægget eller på udbringningsarealet, er det BAT at anvende et betongulv med et opsamlingsystem og en beholder til afstrømningsvæske (krav anses for opfyldt ved indretning efter reglerne i § 8 i husdyrgødningsbekendtgørelsen).

For midlertidige gødningsstakke på marken er det BAT at anbringe stakkene væk fra følsomme receptorer, såsom naboer, samt vandløb (inkl. markdræn), som afstrømningsvæske kan løbe ned i (krav anses for opfyldt ved indretning efter reglerne i § 9 i husdyrgødningsbekendtgørelsen).

For opbevaring af gylle er det BAT at anvende stål- eller betonbeholder, der er stabil og kan modstå mekaniske, termiske, samt kemiske påvirkninger. Beholderens bund og vægge skal være tætte og beskyttede mod tæring (krav anses for opfyldt ved indretning efter reglerne i § 15 i husdyrgødningsbekendtgørelsen).

Gyllelageret tømmes regelmæssigt af hensyn til eftersyn og vedligeholdelse, fortrinsvist hvert år.

Dobbelte ventiler bruges til alle ventiludgange fra lageret (krav anses for opfyldt ved indretning efter reglerne i § 17 i husdyrgødningsbekendtgørelsen).

Gylle røres kun lige før tømning af beholderen ved f.eks. tilførsel på udbringningsarealet. BAT er endvidere at dække beholderen ved at bruge et fast låg, tag eller en teltstruktur eller et flydelag, såsom snittet halm, lærred, folie, tørv, ekspanderet ler (LECA), ekspanderet polystyren (EPS) eller naturlig udtørringsskorpe (krav anses for opfyldt ved indretning efter reglerne i § 16 i husdyrgødningsbekendtgørelsen).

BAT vedr. opbevaring af husdyrgødning er behandlet i ovenstående afsnit 5.2 Flydende husdyrgødning, hvor det vurderes, at der er BAT med hensyn til opbevaring af flydende husdyrgødning.

Udbringning af husdyrgødning

Med udgangspunkt i EU's BREF – note for intensiv fjerkræ- eller svineproduktion kan opstilles følgende teknikker for BAT i forhold til udbringning af husdyrgødning. Det er BAT at:

Minimere emissionerne fra gødning til jord og grundvandet ved at afbalancere mængden af gødningen med afgrødens forventede krav (krav anses for opfyldt ved reglerne i § 21 i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække).

Tage hensyn til de pågældende udbringningsarealers karakteristika, når der tilføres gødning på dem; dette gælder i særdeleshed jordbundsforholdene, jordtypen og arealets hældning, klimatiske forhold, nedbør og kunstvanding, jordens anvendelse og dyrkningsmetoder, herunder vekseldrift (krav anses for opfyldt ved reglerne i § 21 i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække).

Reducere forurening af vand ved navnlig at gøre alt det følgende: ikke at tilføre gødning til stejlt hældende udbringningsarealer (krav anses for opfyldt ved reglerne i § 21 i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække).

Undlade at tilføre gødning på arealer, der støder op til vandløb (ved at efterlade et stykke jord ubehandlet) (krav anses for opfyldt ved reglerne i § 69 i lov om vandløb).

Spredde gødning så tæt som muligt før den maksimale afgrødevækst og optagelse af næringsstoffer finder sted.

Undgå at tilføre gødning til jorden, når udbringningsarealet er vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket.

Håndtere spredningen af gødning således, at lugtgener mindskes på steder, hvor det er sandsynligt, at naboer kan berøres, ved navnlig at gøre følgende: at sprede gødning i løbet af dagen, når der er mindre sandsynlighed for at folk er hjemme, samt at undgå weekender og helligdage, og at være opmærksom på vindretning i forhold til nabohusene.

Anvende følgende spredningsudstyr til udbringning af gylle på de nævnte marktyper:

Til græsarealer og jord med afgrødehøjde under 30 cm anvendes slangeudlægning eller nedfældning. Dette krav anses for opfyldt ved reglerne i § 24, stk. 2 i husdyrgødningsbekendtgørelsen, som kræver disse teknikker anvendt for alle arealtyper.

Til ubevokset landbrugsjord anvendes nedfældning eller slangeudlægning med indarbejdelse inden for 4 timer. Dette krav er en stramning i forhold til reglerne i § 26 i husdyrgødningsbekendtgørelsen, hvor nedbringning skal ske indenfor 6 timer.

Fast gødning på ubevokset landbrugsjord indarbejdes så hurtigt som muligt, men maksimalt indenfor 12 timer. Kravet anses for opfyldt ved reglerne i § 26, stk. 1 i husdyrgødningsbekendtgørelsen, hvorefter nedbringning skal ske indenfor 6 timer.

BAT vedr. udbringning af husdyrgødning er behandlet i ovenstående afsnit 5.1 Gødningstyper og mængder og afsnit 5.2 Flydende husdyrgødning, hvor det vurderes, at der er BAT med hensyn til udbringning af husdyrgødning.

Vurdering

På baggrund af de aktuelt gældende BAT – teknikker er i de ovenstående afsnit foretaget en systematisk vurdering af, om det eksisterende og fremtidige husdyrbrug i nødvendigt omfang bringer BAT i anvendelse.

Vurderingen er baseret på en gennemgang, hvor de anvendte metoder er sammenstillet med de BAT – betragtninger, som bør gøres gældende jf. aktuelle BREF – noter og BAT – Byggeblade.

Det må forventes, at der med tiden udmeldes nye BAT – vurderinger både fra EU's BREF – system, hvor BREF – noten for fjerkræ og svin er under revision, og fra det under Skov – og Naturstyrelsen nedsatte teknologiudvalg, og det må forventes, at der kommer bedre overensstemmelse mellem referencerne, så der tilvejebringes et mere konsistent administrationsgrundlag.

Det er på ovenstående baggrund kommunens vurdering, at der med de valgte løsninger, er truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik.

Miljøgodkendelsen er meddelt på grundlag af, at de oplyste teknikker bringes i anvendelse. På den baggrund bør husdyrbruget til enhver tid kunne redegøre for, at dette grundlag er til stede. Der stilles derfor vilkår om, at virksomheden – på tilsynsmyndighedens anmodning – skal redegøre for, at husdyrbrugets anlæg og drift er i overensstemmelse med de oplyste teknikker. Tilsynsmyndigheden kan stille krav til, i hvilken form redegørelsen skal leveres, herunder f.eks. procedurebeskrivelser, driftsregistreringer, regnskabsforhold mv.

Vilkår

- 72. A** Husdyrbruget skal løbende overveje muligheden for indførelse af rener teknologier (BAT). Både af hensyn til nedbringelse af emissioner fra husdyrbruget samt med henblik på bæredygtighed og ressourcebesparelser.

73. **A** Der må ikke køres gylle på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket areal.

9 Husdyrbrugets ophør

Redegørelse

Ved ophør af produktion tømmes gødningsopbevaringsanlæg, stalde tømmes og rengøres. Rester af hjælpestoffer samt andet affald bortskaffes i hht. Kommunens affaldsregulativ.

Overflødige gødningsopbevaringsanlæg fjernes.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at det ved ophør af driften skal sikres, at de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare foretages, og at stedet bringes tilbage til tilfredsstillende tilstand. Her tænkes der på bortskaffelse af oplagret husdyrgødning, affald, maskiner og andet materiel.

Der stilles vilkår som skal sikre, at der ved ophør af driften træffes de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare.

Vilkår

74. **A** Ved hel eller delvis ophør af bedriften skal stalde, gyllekana-ler/kummer, gødningsopbevaringsanlæg mv. tømmes og rengøres. Gødningsrester og spildevand skal bortskaffes efter gældende regler.

75. **A** Aabenraa Kommune skal kontaktes med henblik på vejledning og evt. krav om en miljømæssig forsvarlig afvikling af virksomheden.

10 Egenkontrol og dokumentation

Redegørelse

Der føres egenkontrol over forbrug af fodermidler, blandingsforhold i foderet igennem blandecomputer, som registrerer al produktion af foder særskilt på ejendomsniveau.

Desuden føres den lovpligtige logbog over flydelag samt sprøjtejournal.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at der skal føres den i efterfølgende vilkår beskrevne egenkontrol.

Vilkår

76. **A** Gødningsregnskaber, ansøgninger om støtte efter enkeltbetalingsordningen, foderanalyser, fakturaer for indkøbt foder, en-dags foderkontroller, ydelseskontroller, effektivitetskontroller, afsnit fra drifts- og skatteregnskaber vedrørende omsætning af foder og dyr samt status dyr og foder skal opbevares i mindst 5 år og forevises Aabenraa Kommune på forlangende. Denne dokumentation skal have en sådan form, at den tydeligt kan vise, at vilkårene i godkendelsen er overholdt.

77. **A** Til dokumentation af at vilkår vedrørende produktionsniveauer er overholdt, skal der opbevares kvitteringer for indkøb af smågrise, slagteriafregninger og andre kvitteringer for afsatte og indsatte dyr. Den ovennævnte dokumentation skal have en sådan form, at den tydeligt kan vise, at vilkårene i godkendelsen er overholdt – uanset driftsmæssig sammenhæng med andre produktioner.

78. **A** Der skal føres journal over aflevering af affald med mængde, transportør, og modtager.
79. **A** Driftsforstyrrelser og uheld, der vurderes at kunne påvirke natur og miljø, skal registreres med dato og beskrivelse.
80. **A** Tidspunktet for årlig visuel gennemgang af gyllebeholdere skal registreres i logbogen.
81. **A** Der skal føres journal over afsætning og udbringning af husdyrgødning, indeholdende mængder og tidspunkter. Opgørelsen skal forevises på tilsynsmyndighedens anmodning. Dokumentationen skal opbevares i mindst 5 år.
82. **A** Der skal føres journal over, hvilke arealer der tilføres gylle med halm- aske.
83. **A** Der skal til enhver tid over for kommunen kunne fremlægges sædskifte- og gødningsplaner, som kan dokumentere, at husdyrgødningen udbringes i henhold til gældende lovgivning samt i overensstemmelse med de i denne godkendelse stillede vilkår.
84. **A** Såfremt tilsynsmyndigheden modtager støjklager over husdyrbrugets drift og produktion, er husdyrbruget på tilsynsmyndighedens anmodning forpligtet til at føre følgende egenkontrol:
For egen regning skal husdyrbruget dokumentere, at de stillede støjkra-
v er overholdt. Dokumentation kan maksimalt kræves én gang pr. år, hvis
støjgrænserne er overholdt. Målinger/beregninger skal udføres og rap-
porteret som "Miljømåling – ekstern støj" i henhold til gældende lovgiv-
ning, og skal udføres af et laboratorium eller en person, som er god-
kendt til dette af Miljøstyrelsen.
Som udgangspunkt accepteres en ubestemthed på de målte eller bereg-
nede støjbelastninger på maksimalt ± 3 dB(A).
Resultaterne af målinger og beregninger skal være afrapporteret til til-
synsmyndigheden senest 3 måneder efter at tilsynsmyndigheden har
fremsat anmodning herom.
85. **A** Såfremt der efter Aabenraa Kommunes vurdering opstår væsentlige
lugtgener, der vurderes at være væsentligt større, end det kan forven-
tes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan Aabenraa Kommune
meddele påbud om, at der skal indgives og gennemføres projekt for af-
hjælpende foranstaltninger. Eventuelle udgifter hertil afholdes af bedrif-
ten.
86. **A** Forpagtnings- og overførelsesaftaler (af mindst 1 års varighed) skal
opbevares på bedriften.

11 Klagevejledning

Denne revurdering er meddelt i medfør af Lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse af husdyrbrug med senere ændringer og kan i medfør af lovens § 76 påklages til Miljøklagenævnet. Dog kan vilkår mærket med **B1** eller **B2** ikke påklages, da det er vilkår, som er overført fra tidligere godkendelser.

En klage skal være skriftlig og skal sendes til Aabenraa Kommune, Miljø & Natur, Plantagevej 4, 6330 Padborg eller til post@aabenraa.dk. Aabenraa Kommune sender umiddelbart efter klagefristens udløb klagen til Miljøklagenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentlig bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Afgørelsen annonceres offentligt lørdag den 19. december 2009 i Aabenraa Ugeavis. En evt. klage skal være modtaget i Aabenraa Kommune senest mandag den 18. januar 2010 inden for normal kontortids ophør kl. 15:00, der er dagen for klagefristens udløb.

En klage over et påbud efter § 39 har opsættende virkning jf. § 80, medmindre Miljøklagenævnet bestemmer andet.

Når Aabenraa Kommune modtager en klage, underretter kommunen straks ansøger om klagen.

Afgørelsen kan påklages af:
Afgørelsens adressat
Miljøministeren
Enhver, der har en individuel interesse i sagens udfald

Søgsmål til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er offentligt bekendtgjort.

Parter og klageberettigede ifølge Forvaltningslovens § 9 har ret til aktindsigt. Eventuel aftale herom kan træffes med Miljø & Natur.

Revurderingen er blevet sendt enten pr. brev eller pr. e-mail til nedenstående:

Hans Andresen, Perbølvej 5, 6200 Aabenraa
Bortforpagter, Jørn Hansen, Assenholmvej, 6200 Aabenraa*
Bortforpagter, H.P.T., Bjerndrupvej 34, 6200 Aabenraa*
Bortforpagter, Thomas Bertelsen, Grøntoftvej 1, 6200 Aabenraa*
Bortforpagter, Christian Erichsen, Bjerndrup Bygade 50, 6200 Aabenraa*
Konsulent, Sheila Neldeborg, Patriotisk Selskab, Ørbækvej 276, 5220 Odense SØ,
shn@patriotisk.dk
Miljøministeriet, Miljøcenter Ribe, Sorsigvej 35, 6760 Ribe, post@rib.mim.dk

12 Bilag

1. Oplysninger til brug for revurdering af produktion på, Tornager, Perbølvej 5, 6200 Aabenraa, fra ansøger.
 - 1.1 Lugtkonsekvenszone
 - 1.2 Situationsplan (bygninger, bygningsnumre, opbevaringsanlæg, siloer, olie tanke, opbevaring af døde dyr)
 - 1.3 Udbringningsarealer
 - 1.4 Lugtgeneberegning
 - 1.5 Beredskabsplan
 - 1.6 BAT-redegørelse
 - 1.7 Beregning af tilstrækkelig opbevaringskapacitet
 - 1.8 Transportruter
 - 1.9 Afløbsplan
2. Miljøredegørelse for Tornager 2006
3. Logskema
4. Oversigtskort med udbringningsarealer og beskyttet natur, Aabenraa Kommune, den 29. oktober 2009.
5. Kommentarer fra ansøger og ansøgers konsulent
 - 5.1 Aabenraa Kommunes kommentarer til ansøgers kommentarer
 - 5.2 Aabenraa Kommunes Kommentar dateret 16. november 2009 omhandlende Sprøjte – og gødningsfrie bræmmer

Oplysninger til brug for revurdering af produktion på:**Tornager, Perbølvej 5, 6200 Åbenrå.****A. Oplysninger om ansøger og ejerforhold**

Eksisterende tilladte produktion skal revurderes jf. § 103 stk. 3 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 1572 af 20. december 2006. Aabenraa Kommune har af brev den 3. december 2008 redegjort for, at kommunen til brug for en revurdering, skal have oplysninger tilsendt svarende til bilag 2 i bekendtgørelse 648 af 18. juni 2007, med undtagelse af punkterne A, B & N.

- 1) Ansøgers navn, adresse e-post og telefonnummer.
- 2) Bedriftens navn og adresse og CVR-nummer
- 3) Husdyrbrugets navn, ejendommens adresse(r), matrikel-numre og CHR- og P-nummer.
- 4) Navn, adresse og telefonnummer på ejeren af ejendommen, hvorpå husdyrbruget er beliggende eller ønskes opført, hvis ejeren ikke er identisk med ansøgeren.
- 5) Oplysninger om husdyrbrugets kontaktperson: Navn, adresse og telefonnummer.

B. Oplysninger om husdyrbruget**6) Husdyrbrugets størrelse**

Eksisterende tilladte produktion:

11.425 stk. slagtesvin, 30-110 kg, svarende til i alt 372 DE.

5 stk. heste, 500-700 kg, svarende til i alt 2,3 DE.

I alt: 374,3 DE

- 7) Kort beskrivelse af det ansøgte projekt. Angivelse af om der er tale om nyanlæg eller om driftsmæssige udvidelser/ændringer af bestående virksomhed. Hvis der er tale om udvidelse af en ikke tidligere godkendt virksomhed, som bliver godkendelsespligtig på grund af udvidelse, skal der gives oplysninger om hele virksomheden incl. udvidelsen.

Eksisterende tilladte produktion skal revurderes jf. § 103 stk. 3 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 1572 af 20. december 2006. Aabenraa Kommune har af brev den 3. december 2008 redegjort for, at kommunen til brug for en revurdering, skal have oplysninger tilsendt svarende til bilag 2 i bekendtgørelse 648 af 18. juni 2007, med undtagelse af punkterne A, B & N.

- 8) Oplysning om, hvorvidt det ansøgte kræver bygningsmæssige udvidelser/ændringer.

Der er udelukkende tale om en revurdering af den eksisterende tilladte produktion.

- 9) Det forventede tidspunkt for bygge- og anlægsarbejders påbegyndelse og afslutning samt for start af virksomhedens drift ved nyetablering eller start af den del af driften, der er ændret efter projektets gennemførelse. Hvis ansøgningen omfatter planlagte udvidelser eller ændringer, jf. lovens § 14, oplyses tillige den forventede tidsmæssige horisont for gennemførelse af disse.

Der er udelukkende tale om en revurdering af den eksisterende tilladte produktion.

C. Oplysninger om husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold

- 10) Målefast oversigtsplaner i passende målestoksforhold med angivelse af anlæggenes (stalde og lignende indretninger til dyr, som f.eks. foderpladser og løbegårde m.v., gødningsopbevaringsanlæg, ensilageoplæg, ensilagebeholder, beholder til spildevand) placering i forhold til omgivelserne, herunder placering i forhold til omkringboende m.v. samt afstande til sårbar natur, jf. § 6, § 7 og § 8 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, samt afstande til andre natur- og kulturområder m.v.. På planen angives højdekoter, hvor det er relevant. Planen forsynes med nordpil og nødvendig signaturforklaring.

Se bilag 1

Oversigtskortet er overvejende målefast, dog er foderladen indtegnet selvstændigt, i det foderladen er opført efter 2006 hvor de nyeste luftfoto er tilgængelige fra.

Bilag 1A er en målefast tegning af det eksisterende staldanlæg.

Afstand til nærmeste Natura 2000 område er ca. 2.960 m vest for ejendommen.

Afstandskrav jf. § 6,7 & 8 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug og § 15, 16, 17, 18 og 19 i bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse.

Eksisterende produktion

	Krav	Eksisterende produktion
Byzone	300 m	> 300 m
Samlet bebyggelse	300 m	> 300 m
Nabo beboelse	100 m	> 100 m
Beskyttede naturtyper jf. § 7	300 m	> 300 m
Ikke almene vandforsyningsanlæg	25 m	> 25 m
Almene vandforsyningsanlæg	50 m	> 50 m
Beskyttede vandløb	15 m	< 15 m
Beskyttede søer	15 m	> 15 m
Offentlig vej	15 m	> 15 m
Privat vej	15 m	> 15 m
Levnedsmiddelvirkomhed	25 m	> 25 m
Beboelse på samme ejendom	15 m	Ca. 15 m
Naboskel	30 m	< 30 m
Kirkebyggelinie	300 m	> 300 m
Fortidsminder	100 m	> 100 m
Sø- og åbeskyttelseslinie	150 m	> 150 m

Skovbyggelinie	300 m	> 300 m
Strandbeskyttelseslinie	300 m	> 300 m

Alle afstandskrav er enten overholdt eller uændret i forhold til tidligere, i det der ikke er sket nogle bygningsmæssige ændringer. Det vurderes ud fra ovenstående, at man tidligere har taget højde for overholdelse af afstandskravene og at de få punkter hvor de gældende afstandskrav ikke overholdes ikke vil få nogen konsekvens i forbindelse med revurderingen, da der udelukkende er tale om en eksisterende produktion.

Der har desuden aldrig været klaget over lugt- eller støjgener eller andre forhold på bedriften.

- 11) Beskrivelse af lokaliseringsovervejelser i forhold til omgivelser, der er følsomme over for emissioner eller gener fra virksomheden (f.eks. boligområder, rekreative områder, vandforsyningsanlæg, søer eller vandløb herunder dræn), Kommunen eller amtet kan oplyse om de planlægningsmæssige bestemmelser i området.

Anlægget ligger udenfor lokal- eller kommuneplanlagte områder. I det der ikke er tale om en udvidelse, etablering eller renovering som er godkendelsespligtig, er der ikke yderligere redegjort for udpegninger end i ovenstående skema, i det ingen forhold ændres i forhold til den eksisterende tilladte produktion.

Ved revurderinger af eksisterende husdyrbrug skal vurderingen af lugt ske ud fra proportionalitetsprincippet, hvilket betyder at der ikke må pålægges eksisterende lovligt etablerede husdyrproduktioner uforholdsmæssige store omkostninger. De fastsatte genekriterier i Skov- og Naturstyrelsens lugtvejledning er udelukkende gældende i forhold til etableringer, udvidelser og ændringer. Lugtvejledningens anbefalede geneafstande kan derfor kun indgå som en del af en samlet konkret vurdering i forhold til eksisterende husdyrbrug, og at der ved eksisterende brug skal lægges stor vægt på lugtobservationer i området.

Det skal derfor understreges, at der aldrig har været klager over lugtgener i nærområdet.

D. Anlægstegninger over virksomhedens indretning

- 12) Tegning i passende målestoksforhold, der viser den samlede virksomhed, herunder produktionsanlæggets placering på ejendommen og indretning dvs. placering af stalde, møddinger, gyllebeholdere, ensilageplads, befæstede arealer, inkl. afløb, interne transportveje, nedgravede tanke, borer og brønde m.v. Planen forsynes med nordpil og nødvendig signaturforklaring.

I bilag 1, 2 & 3 er der redegjort for ovenstående.

- 13) Oplysninger om bygningernes grundplan, bygningshøjde, taghældninger, bygningsmaterialer og farver, afskærmende beplantning, bebyggelsens fremtidige anvendelse, belysningsforhold m.v.

I det der er tale om en revurdering indsendes der ikke byggetegninger. Der er i bilag 1 redegjort for placering af belysning.

I forbindelse med foderladen er der plantet et 3-rækket hegn på øst siden.

E. Oplysninger om virksomhedens indretning og drift, herunder sædskifte

14) Dyreart og antal dyreenheder før og efter det ansøgte, med beregningsgrundlaget herfor.

Eksisterende tilladte produktion:

11.425 stk. slagtesvin, 30-110 kg, svarende til i alt 372 DE.

5 stk. heste, 500-700 kg, svarende til i alt 2,3 DE.

I alt: 374,3 DE

Fremadrettet ønskes et vilkår som beskriver, at der inden for den lovlige tilladte produktion tillades afvigelser i ind- og afgangsvægt, så længe det maksimale antal dyreenheder ikke overskrides. For slagtesvin tillades det at indgangsvægten må varierer fra 28-33 kg og afgangsvægten fra 106-115 kg.

15) Oplysning om staldsystem og staldindretning i hver enkelt driftsbygning, herunder oplysninger om udmugningssystem.

Af bilag 1 fremgår nummereringen af staldene.

Bygning nr.	Anvendelse	Stipladser	Udmugningssystem	Gulvtype
Byg. 5	Slagtesvin	392	Træk og slip	Drænet gulv – 1/3 spalter
Byg. 6	Slagtesvin	1.600	Træk og slip	Drænet gulv – 1/3 spalter
Byg. 8	Slagtesvin	532	Træk og slip	Drænet gulv – 1/3 spalter
Byg. 10	Slagtesvin	560	Træk og slip	Drænet gulv – 1/3 spalter
I alt		3.084		

Foruden produktionsstipladser rummer anlægget syge- og bufferstier. Hele bygning 4 anvendes udelukkende som syge- og bufferstier. Alle staldene er sektioneret og produktionen på sektionniveau sker via princippet om alt ind alt ud.

I alle stierne er der installeret overbrusningsanlæg som regulerer dyrenes gødningsadfærd, hvilket har en positiv effekt på begrænsningen af ammoniakafdamning og lugtgener.

16) Oplysning om ventilationsanlæg, herunder type, kapacitet, antal afkast, afkastenes placering, afkasthøjde, lufthastighed i afkast m.v.

Alle stalde er etableret med undertryksventilation. Luftindtagene er alle udformet som vægventiler.

Stald nr.	Ventilationstype	Kapacitet	Antal afkast	Højde o/u tagryg
Byg. 6	Undertryk	154.000 m ³	7 stk.	90 cm over tagryg
Byg. 5	Undertryk	41.430 m ³	3 stk.	90 cm over tagryg
Byg. 8	Undertryk	50.230 m ³	4 stk.	90 cm over tagryg
Byg. 10	Undertryk	55.240 m ³	4 stk.	90 cm over tagryg

Bygning 4: Syge- og bufferstier: Undertryks ventilation, med en kapacitet på 41.430 m³, 4 stk. afkast som er placeret 90 cm over tagryg.

- 17) Oplysning om opbevaring og/eller forarbejdning af foder, samt oplysninger om anvendelse af næringsstofbegrænsende foderteknologier, samt foderkorrektioner som følge heraf.

Der fodres med vådfoder som primært består af rugbrød, der hentes hos Kohberg. Al foder blandes i den nye foderlade, hvor der desuden tilsættes sojaskrå, majs, mineraler og fytase. Fodret transporteres via rørføring til stalderne. For enden af foderladen står 5 stk. siloer som det fremgår af bilag 1. Siloerne anvendes til opbevaring af korn.

Der er på revurderingstidspunktet ikke pålagt ejendommen restriktioner i forhold til fodring.

- 18) Oplysning om bivirksomhed som f.eks. dambrug, slægteri, biogasanlæg, komposteringsanlæg, vindmølle og halmfyr, detailsalg og boliger m.v.

Der er på ejendommen et halmfyr, som bruges til at opvarme stalde, servicefaciliteter og privatbolig.

Aske fra egen raps- og hvedehalm føres via gyllebeholder retur til egne marker ved udbringning af husdyrgødning.

Foruden halmfyr er der på ejendommen en trykbeholder til gas - løbe nr. 280743. Gas anvendes til tørring af korn. Placering mv. af trykbeholderen blev af godkendt af Aabenraa godkendt i april 2007. Ligeledes i april 2007 blev trykbeholderen godkendt af arbejdstilsynet. Kontrolbog for trykbeholder findes på adresse.

- 19) Oplysning om art og forbrug af andre hjælpestoffer i forbindelse med husdyrproduktionen, herunder energi- og vandforbrug samt oplysninger om, hvor det anvendes, samt f.eks. forbrug af dieselolie.

Forbrug af vand og el er beregnet på baggrund af normal.

Vand: ca. 6.400 m³.

El: ca. 125.675 kWh.

Halm: ca. 50 t.

Gas: Ca. 11 m³.

Diesel: ca. 60.000 l.

Forbruget af gas er varierende alt afhængig af hvor lang en periode der skal tørres korn.

- 20) Oplysninger om mulige driftsforstyrrelser eller uheld, der kan medføre væsentlig forøget forurening i forhold til normal drift.

Der kan opstå forureningsrisiko ved gyllepumpning fx hvis modtager beholderen er fuld eller hvis slanger eller samlinger er utætte. For at undgå dette kontrolleres tank, slanger mv. inden overpumpning. Der føres logbog hver måned. Der pumpes gylle hver 14. dag, for at sænke risikoen for uheld er det altid den samme medarbejder der står for håndteringen af gylle og som er bekendt med alle de forhåndsregler der skal efterleves. Yderligere er risikoen for overpumpning eller uventet igangsætning af pumpe elimineret ved at der er investeret i den gyllevogn med sugetårn.

Der kan ligeledes opstå forurening med gylle eller pesticider hvis en gyllevogn eller en marksprøjte vælter. Risikoen minimeres ved at der aldrig køres på stærkt skrående arealer eller arealer som er vandmættede.

Der kan opstå øget forureningsrisiko i perioder med overbelægning i staldene fx ved slagteristrejke. Forureningsgraden minimeres ved at lukke ned for køb af smågrise i den periode.

Risikoen for uheld i forbindelse med håndtering af olie og kemikalier er lille, da dette sker på fast gulv uden afløb. Kemikalierum er ligeledes aflåst og der føres løbende kontrol med området.

Der holdes som minimum 2 meters afstand til alle vandløb.

Al afvaskning af sprøjter og lignende udstyr ske på vaskeplads hvor vaskevandet ledes til gyllebeholder, hvilket minimerer risikoen for at sprøjterester mv. afledes til nærliggende å.

For at minimere risikoen for uheld udarbejdes der løbende skriftlige beskrivelser af procedurer og beskrivelser af nødhandlingsplaner til fx håndtering af uheld med gylle, pesticider og skadedyrsbekæmpelse.

21) Sædskifte for de enkelte udbringningsarealer i nærmere specificerede kategorier

På bedriften dyrkes der vårbyg, majs, hvede samt i mindre omfang græs.

Et sædskifte som jf. sædskiftenotatet vil svare til et typisk svinesædskifte.

F. Oplysninger om gødningsproduktion og -håndtering

22) Årsproduktion af husdyrgødning incl. spildevand til opbevaring før og efter projektet.

Opbevaringskapacitet ved ejendommen og i lejet beholdere:

Anlæg	Kapacitet m³	Opførelsesår	Beholderkontrol
Beholder Perbølvej 5	1.250	1987	1997 & 2007
Beholder Perbølvej 5	1.250	1987	1997 & 2007
Fortank Perbølvej 5	21	1987	1997 & 2007
Kanaler Perbølvej 5	820		
Lejet beholder Bjerndrupvej 34	3.000	2000	2008
Lejet beholder Bjerndrupvej 34	1.100	1987	1997 & 2007
Lejet beholder Grøntoftevej 1	1.200	1987	1997 & 2007
I alt	8.641		

I bilag 4 er der redegjort for produceret gødningsmængde inklusiv vaskevand fra foderlade og vaskeplads som ledes via fortank til gyllebeholdere på ejendommen. På baggrund af beregningen vurderes der at være tilstrækkelig opbevaringskapacitet.

23) Gødningsopbevaringsanlæg (type, størrelse, kapacitet og overdækning).

Vaskevand fra foderlade og vaskeplads ledes via fortank til gyllebeholder.

Yderligere oplysninger se ovenstående punkt.

24) Størrelse og beliggenhed af det areal, der er til rådighed til udbringning af husdyrgødning på hele bedriften, der drives under samme CVR-nummer, herunder både egne arealer og arealer, der kan disponeres over i medfør af gødningsleveringsaftaler og aftaler om forpagtning før og efter projektet samt oplysning om græsningsaftaler før og efter projektet.

Bilag 5 viser placeringen af de ejede og forpagtede arealer. Totalt set er der ca. 432,5 ha til ejendommen, hvoraf ca. 416 ha er udspretningsareal.

Til 374,3 DE skal der minimum redegøres for 267,4 ha udspretningsareal, hvilket der er. På de resterende arealer tilføres der husdyrgødning fra ansøgers andre ejendomme som det hidtil har været praksis. Der tilføres maksimalt 1,4 DE pr. ha.

Der forpagtes jord af følgende:

Jørgen Hansen	Assenholmvej	6200 Aabenraa
H.P.T.	Bjerndrupvej 34	6200 Aabenraa
Thomas Bertelsen	Grønloftvej 1	6200 Aabenraa
Chr. Erichsen	Bjerndrup Bygade 50	6200 Aabenraa

På ejendommen er der en række vandingsstilladelser, i nedenstående tabel ses en oversigt:

Reg. Nr.	Matr. Nr.	Mængde
519-40-0007-00	4, Perbøl	27.000 m ³
519-40-0048-00	2, Perbøl	80.000 m ³
519-40-0006-00	61, Perbøl	12.000 m ³
519-40-0065-00	2, Bjerndrup	23.000 m ³

- 25) Oplysning om der afsættes til, eller modtages husdyrgødning fra andre ejendomme efter det ansøgte projekt, og om der modtages slam eller andre affaldsprodukter til udbringning på udspretningsarealet angivet under nr. 21.

Se pkt. 24.

Der udbringes ikke slam eller andre affaldsprodukter på arealerne.

- 26) Forventet balance for N og P på bedriftsniveau før og efter projektet, herunder tab til omgivelserne ved ammoniakfordampning og nitratudvaskning før og efter projektet, herunder klassificering af de enkelte dele af udbringningsarealerne ud fra de i bilag 3 nævnte kategorier for beskyttelsesniveauet for N og P.

Arealerne er kun i meget begrænset omfang beliggende i sårbarområder jf. Miljøstyrelsens kortværk.

Marker 35, 58-0 & 58-1 er delvist placeret i nitratfølsomt indvindingsområde (NFI). De resterende arealer ligger ikke sårbart hverken i forhold til nitrat til overfladevand eller fosfor.

Der har hidtil ikke været pålagt ejendommen restriktioner i forbindelse med dyrkning af arealerne. Det forventes fortsat at være tilfældet, i det der ikke er tale om en egentlig udvidelse eller andet der udløser krav om miljøgodkendelse efter den ny husdyrlov.

Bedriftens arealer er som udgangspunkt ikke drænedede, kun mark nr. 21 er drænet. Vandet løber via en kanal til Vidåen.

Ved mødet d. 10. juli blev de arealer som er drænet tegnet ind på et kort.

Det er ansøgers intention at hele bedriften drives på forsvarlig vis, med så få konsekvenser for omgivelser, natur og miljø som muligt. Derfor efterleves til fulde alle gældende regler mv. Desuden drives markdriften med reduceret jordbehandling og størstedelen af al husdyrgødningen udbringes med nedfælder.

G. Oplysninger om virksomhedens valg af bedste tilgængelige teknik

27) Redegørelse og dokumentation for, i hvilket omfang det valgte projekt bygger på anvendelse af den mindst forurenende og ressourceforbrugende teknik vedrørende bl.a. råvarer, energi, vand og andre hjælpestoffer, produktionsanlæg, processer og affaldsfrembringelse. Redegørelsen skal indeholde et resumé af de væsentligste af de eventuelle alternativer, som ansøger har undersøgt.

Største delen af al husdyrgødning udbringes med nedfælder og markbruget drives ud fra princippet om reduceret jordbehandling.

Der udarbejdes hvert år gødningsregnskab for bedriftens samlede markbrug.

Der er investeret i en gyllevogn med sugetårn for at mindske risikoen for uheld i forbindelse med pumpning af gylle.

Der overholdes 2 meters afstand til alle former for vandløb.

Der føres affaldsregister over mængden af affald. Som tidligere beskrevet er det ansøgers intention at drive bedriften ud fra tanken om godt landmandsskab, hvorfor der er iværksat forskellige tiltag såsom skriftlige beskrivelser af diverse procedurer og hvem der er den ansvarlige. Desuden har ansøger frivilligt fået udarbejdet en miljøteknisk redegørelse som oplysningsmateriale for de omkringboende og andre som kunne være interesserede.

Det afholdes årligt medarbejdersamtaler.

Der er for hele bedriften udarbejdet en APV, som årligt revideres i tilfælde af ændringer.

28) Oplysninger om anvendelse af bedst tilgængelig teknik til reduktion af ammoniakemission og udvaskning af nitrat, samt oplysninger om hvordan et eventuelt fosforoverskud og udledning af fosfor nedbringes.

I det der udelukkende er tale om en revurdering af en eksisterende tilladt produktion, er der ikke krav om overholdelse af det generelle ammoniakreduktionskrav. Derfor er der efterfølgende ikke redegjort yderligere for ammoniakreducerende teknologi.

Ligeledes skal der som tidligere beskrevet og heller stilles krav til driften af markbruget, i det bedriftens arealer først ved en egentlig godkendelse efter lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug skal efterleve de krav der stilles på baggrund af Miljøstyrelsens kortværk. Der er i pkt. E26 kort redegjort for, at bedriftens arealer kun i meget begrænset omfang er omfattet udpegninger i forhold til sårbare områder. Det vurderes på den baggrund, at markdriften kan fortsætte som hidtil.

H. Oplysninger om forurening og genepåvirkninger fra husdyrbruget, samt forurenings- og genbegrænsende foranstaltninger

- 29) Angivelse og placering af støjkluder, der kan give væsentlige støjgener for omgivelserne (ventilationsanlæg, kompressorer, korntørningsanlæg, malkestald m.v.). Forventede årlige og daglige driftsperioder under normale forhold angives. Eventuelle støj- og vibrationsdæmpende foranstaltninger beskrives.

Ventilationsanlægget forventes at være i drift alle dage året rundt, dog med størst belastning i sommerperioden.

Korntørrering finder sted 2-3 uger i august til november.

Kompressoren ved vaskepladsen er i drift i forbindelse med vask af maskiner mv.

I forbindelse med foderblanding kan der forekomme svag støj. Gener i den forbindelse er minimeret ved at hele foderladen er lydisoleret.

I forbindelse med transport til og fra ejendommen kan der forekomme støj.

Der er i bilag 1 redegjort for placering af belysning. Belysning vurderes ikke at give anledning til gener for omboende, i det belysning hovedsageligt består af almindeligt facadelys. De opsatte projektorer anvendes hovedsageligt i forbindelse med at der foregår arbejde der kræver lys.

- 30) Oplysninger om lugtforureningskilder, der kan indebære væsentlige gener for omgivelserne samt oplysninger om kilder til luftforurening, der kan forurene miljøet væsentligt. Foranstaltninger til begrænsning af lugtgener og luftforurening beskrives, herunder angivelse af effekt og andre relevante driftparametre for de pågældende teknologier.
- 31) Opgørelse af mængden og arten af rengøringsvand, mælkerumsvand, vand fra vaskepladser og sanitært spildevand, med oplysninger om bortskaffelse og eventuelle rensningsforanstaltninger.

Vaskevand fra foderlade og vaskeplads ledes via fortank til gyllebeholder. I bilag 4 er der redegjort for ca. 2.000 l vaskevand.

Sanitært- og husspildevand ledes til septiktank og nedslivningsanlæg, placering fremgår bilag 1. Septiktanken tømmes 1 gang årligt, via kommunal aftaleordning.

- 32) Oplysninger om påfyldning og rengøring af sprøjteudstyr.

Af påfyldning og rengøring sker på befæstet vaskeplads, placering fremgår af bilag 1. Vaskevandet opsamlet og ledes via fortank til gyllebeholder, herved undgås at rester af pesticider mv. bliver ledt til vandløb.

33) Oplysninger om fluebekæmpelse.

Bekæmpelse af fluer sker med rovfluer.

34) Oplysninger om skadedyrsbekæmpelse.

Alle arealer holdes ryddet og renholdte. Der er desuden indgået en aftaleordning med Mortalin, som varetager opsætning af giftkasse mv.

35) Oplysninger om til- og frakørselsforhold vedrørende arbejdskørsel, herunder transport af husdyrgødning og ind- og udlevering af dyr, samt en vurdering af støjbelastningen i forbindelse hermed.

Af bilag 2 er der indtegnet transportrute. 100 % af al transport sker via den rute, i det Perbøvej i sin helhed ikke er asfalteret.

Transporttype	Last	Antal læs pr. år		Periode	
		Før	Efter	Døgn	år
Lastbil					
	Foder	400	400	07-16	Hele året
	Smågrise	16	16	08-15	Hele året
	Slagtesvin	55	55	05-15	Hele året
	Døde dyr	52	52	07-12	Hele året
	Fyringsolie, brændstof og handelsgødning	30	30	07-16	Hele året
Traktor					
	Foder	20	20	06-20	Hele året – primært aug. & sep.
	Gylle	330	330	8-20 (intern transport af gylle 0-24)	Primært forårsudbringning i marts-april

I. Oplysninger om virksomhedens affald

36) Oplysninger om opbevaring og bortskaffelse af døde dyr, herunder eventuelt omladnings- og afhentningsstedets placering i forhold til nabobeboelser.

Af bilag 3 fremgår placeringen af døde dyr. Af hensyn til smitte opbevares de døde dyr ved ejendommens gyllebeholdere. Døde dyr afhentes af DAKA hver uge. Inden

afhentning opbevares de under kadaverkappe. Afhentringspladsen er ikke synlig for omboende.

37) Oplysninger om opbevaring af olie/kemikalier.

Opbevaring af olieholdige produkter sker i maskinhuset på fastgulv uden afløb.

Opbevaring af kemikalier sker ligeledes i maskinhuset i aflåst rum på fastgulv uden afløb.

38) Oplysninger om bortskaffelse af olie/kemikalieaffald herunder emballage m.v.

Se bilag 6

39) Oplysninger om art, mængde, opbevaring og bortskaffelse af andet affald, der fremkommer på virksomheden. For farligt affald (bekæmpelsesmidler og medicinrester) angives EAK-koder.

Se bilag 6

J. Oplysninger om indpasning i landskabet,

40) Herunder oplysninger etablering af afskærmende beplantning, placering af bygninger og anlæg og bygningshøjder i forhold til terræn og indsigt.

I det der ikke er tale om en etablering, ombygning eller tilbygning vurderes ovenstående ikke at have relevans for en revurdering af den eksisterende tilladte produktion.

K. Forslag til egenkontrol

41) Forslag til vilkår om kontrol med overholdelse af fastsatte vilkår for virksomhedens drift, herunder vedrørende risikoforholdene.

Egenkontrolvilkår kan indeholde:

- a. Forslag til fast procedure for vedligeholdelse og eftersyn af produktionsapparatet og rensningsforanstaltninger.

Der er faste rutiner for vedligeholdelse af anlæggene. Disse er opført på en tavle, så alle kan se dem og ved hvem der er ansvarlig for det blive efterlevet.

Der udarbejdes lister over kommende arbejdsopgaver for ejer og ansatte. Der følges op på udførelsen af arbejdet på hvert medarbejdermøde.

Der er udarbejdet skriftlige beskrivelser af procedurer der skal efterleves ved håndtering af husdyrgødning, pesticider og skadedyrsbekæmpelse.

- b. Forslag til fast procedure for vedligeholdelse og kontrol af gene- og forureningsforanstaltninger.

Der er fast en gang årligt serviceaftaler på vedligeholdelse af ventilation og gylleslanger mv.

- c. Forslag til overvågning af parametre, der har miljømæssig/sikkerhedsmæssig betydning, f.eks. de under 18) nævnte driftsforstyrrelser og uheld.

Under pkt. E20 er det beskrevet hvilke miljømæssige og sikkerhedsmæssige tiltag der er iværksat eller som skal iværksættes i tilfælde af uheld.

- d. Forslag til registrering af forbrug af råvarer, hjælpestoffer og energi.

Forbrug af hjælpestoffer, energi og råvarer kan findes i driftsregnskabet, som udarbejdes årligt.

L. Ikke-teknisk resumé

- 42) Oplysningerne i ansøgningen skal sammenfattes i et ikke-teknisk resumé.

Vurderes ikke at være relevant ved en revurdering af en eksisterende produktion.

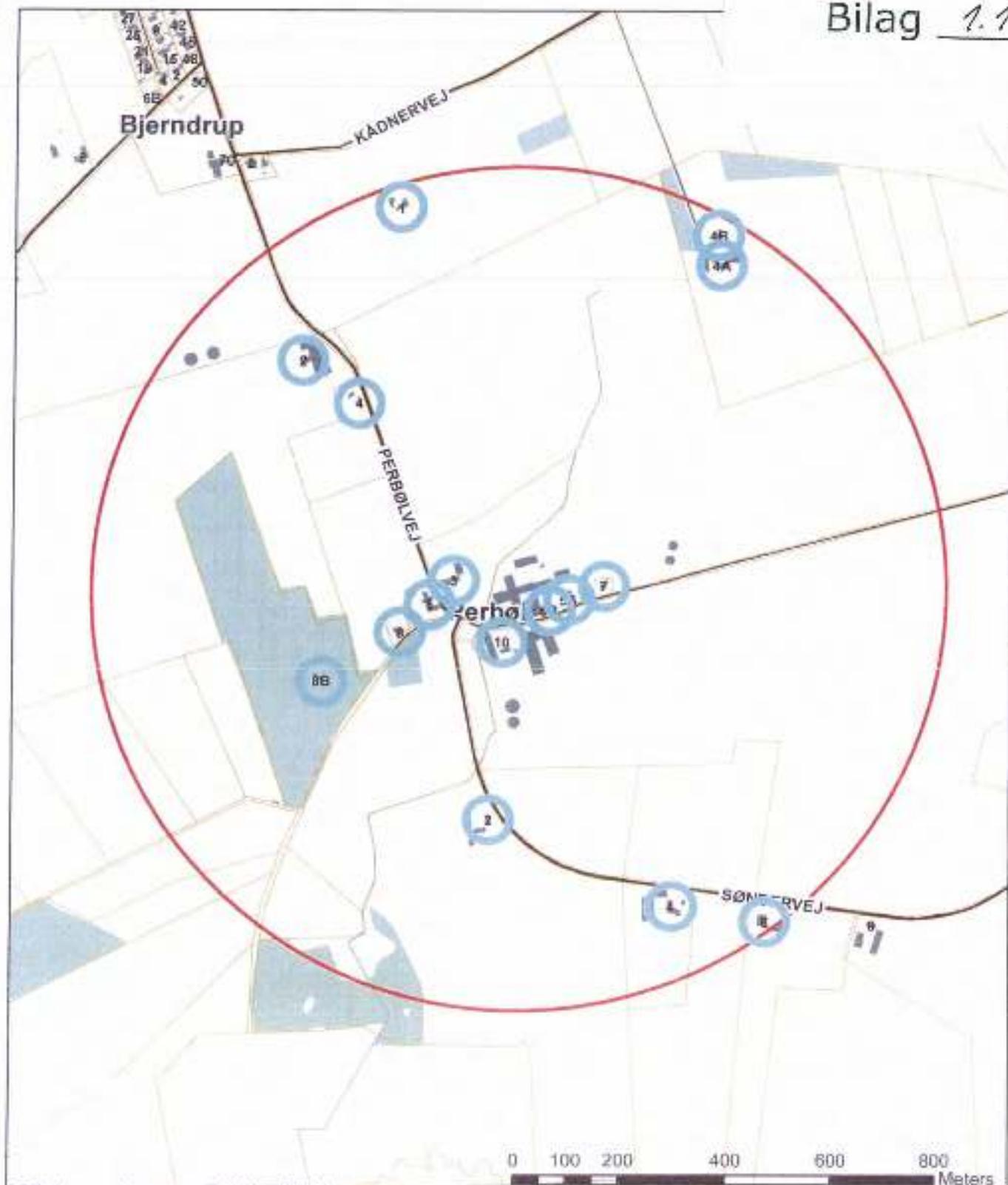
M. Oplysninger i forbindelse med virksomhedens ophør

- 43) Oplysninger om, hvilke foranstaltninger ansøgeren agter at træffe for at forebygge forurening i forbindelse med virksomhedens ophør.

Se pkt. B7

- N. Beskrivelse af væsentlige alternative muligheder, som bygherre har overvejet samt 0-alternativet.

Se pkt. B7

© Aabenraa Kommune - KMS - COWI

Aabenraa
Kommune

Teknik & Miljø
Plantagevej 4, Box
6330 Padborg

Initaler: *net*

Dato: 21-10-2009

Målestok: 1:10.000

Tegn nr:

Perbølvej 5, 6200 Aabenraa
Beregnet konsekvenszone er 813 m

Tornsgår, Perlebovej 5, 6200 Aabenraa – bilag 1.

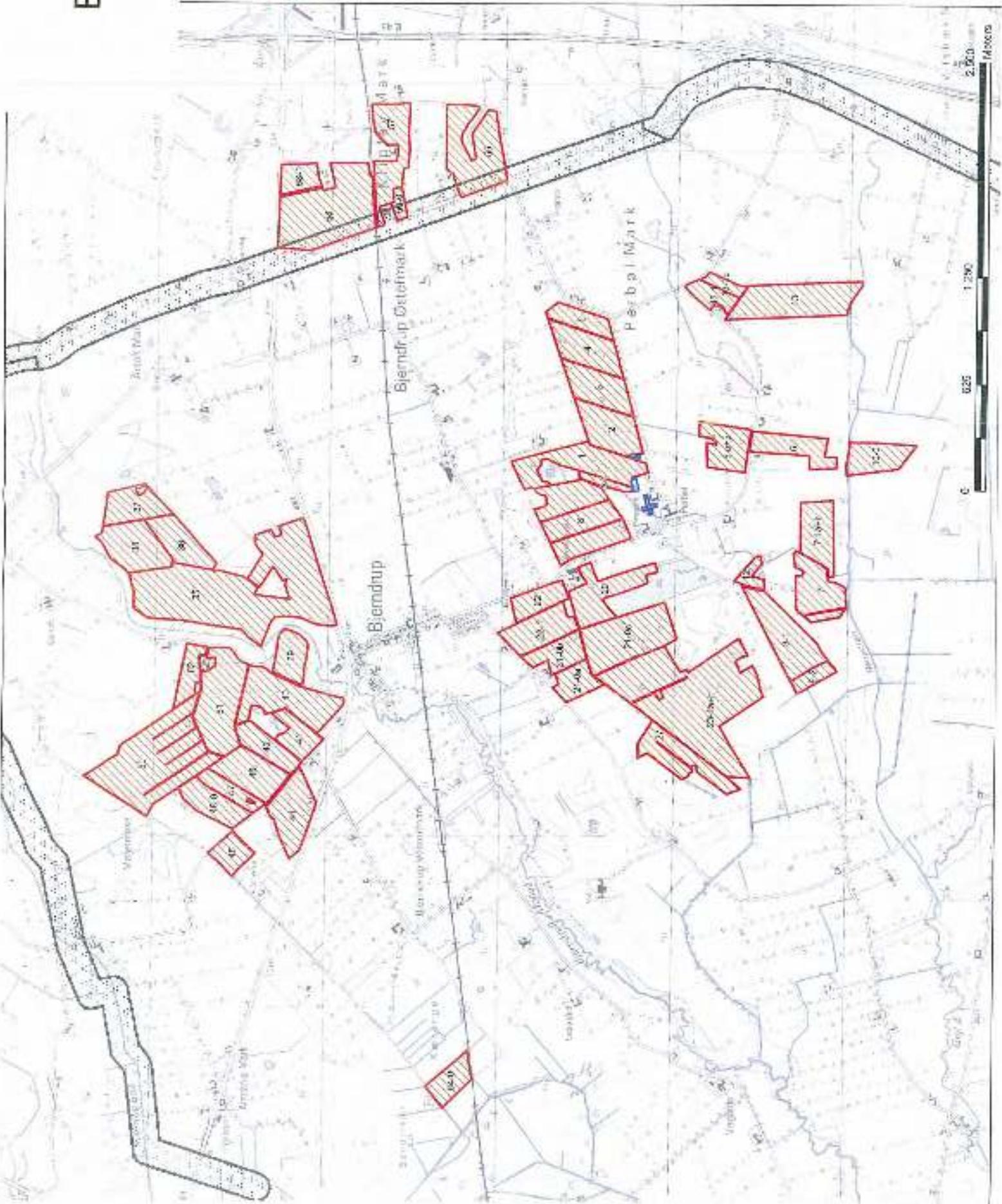
AV Seneriskud

Sløber 2 stk. x 70 x 1 stk. x 80 / 2 stk. x 100 x 1	Fasadefuge
0,025 liter/m ² u. afløb	Projektor
4.000 l. desulfuriseret	Støbt beton i 200 l. frakke
2 stk. 0,900 l. olieeffektor	Kompressor
Fontæne	Gasans. II lampe
Sopprøbek	Vindbeholdt
Vandbeholdt	Vandbeholdt
Køledækket	Udledning af faldvand
Udledning	Udledning
Vejarbejd	Ventilationsrør

Bilag 1.3

Signaturer
Kvarter

Adresse

Tornager, Perbølvej 5, 6200 Abenrå

Søer (antal årsøer)

heraf

forestald
løbedræg

Antal

0

0

Antal beregnes automatisk ud fra en 70/30 fordeling, ved anden fordeling indtastes fordelingen manuelt i de grå felter. Hvis staldtypen for forestald IKKE er delvis fast gulv, indtastes antal søer i forestald med anden gulvtype dog i den grønne celle

	Delvist fast	Anden gulvtype
Slagtesvin (antal stipladser)	stk	3084 stk
Gennemsnitsvægt, slagtesvin	70 kg	
Smågrise (antal stipladser)		
Gennemsnitsvægt, smågrise	kg	

Lugtenheder

Søer :	0	OU
Slagtesvin	97146	OU
Smågrise	0	OU
Total	97146	OU

Ved "blandede" besætninger anvendes et vægtet gennemsnit. Ifølge vejledningen aflæses geneafstanden for hver dyretype, da for den totale lugtemission, hvorefter den samlede geneafstand beregnes herunder. Ellers aflæses geneafstanden bare for lugtemissionen for den enkelte dyretype. (aflæsning: se side 53-54 i vejledningen). Til sammenligning udføres også beregning efter FMK vejledning som normalt. Resultater herfra er gengivet nederst. Største værdi af de 2 beregninger (for hver zonestatus) er gældende. Ved søer + smågrise er det ofte FMK værdien der er størst.

Zonestatus	Ansøgt Søer		Ansøgt Smågrise		Ansøgt Slagtesvin	
	Geneafstand	Geneafstand	Geneafstand	Geneafstand	Geneafstand	Geneafstand
Byzone samt sommerhusområde (max. 5 OU)	917,8	meter	817,8	meter	880,4	meter
Samlet bebyggelse (max. 7 OU)	599,5	meter	599,5	meter	681,8	meter
Enkeltboliger (max. 15 OU)	238,9	meter	238,9	meter	348,6	meter

Samlet geneafstand, byzone, ny vejledning

Samlet geneafstand, samlet bebyggelse, ny vejledning

Samlet geneafstand, enkeltboliger, ny vejledning

980	Meter
682	Meter
349	Meter

Geneafstande, FMK vejledning:

Efter	
Zonestatus	Geneafstand
Byzone	549 meter
Samlet bebyggelse	326 meter
Enkeltboliger	186 meter

Beredskabsplan

for

TORNAGER

Perbøvej 5
6200 Aabenraa

Indholdsfortegnelse:	side
Telefonnumre.....	3.....
Brand- og evakuering.....	4.....
Overløb af gylle.....	5.....
Kemikalie- og oliesplid.....	6.....
Stophaner/hovedafbrydere.....	7.....
Strømsvigt.....	8.....
Transport af bekæmpelsesmidler.....	9.....
Bilag A kort over ejendommen.....	10.....
Bilag B kort over udløbspunkter fra dræn til vandløb.....	11.....

udarbejdet af:
Tina og Hans Andersen

Denne beredskabsplan er udarbejdet som en del af ejendommens miljøgodkendelse med det formål at stoppe og begrænse evt. uheld med konsekvenser for det omgivne miljø.

Planens indhold skal være kendt af gårdens ansatte mm. og udleveres til evt. indsatsleder/miljømyndighed i forbindelse med uheld, forureninger, brand, ol.

Beredskabsplanen revideres/kontrolleres mindst 1. gang om året og skal være let tilgængelig og synlig. Beredskabsplanen findes i sort mappe på kontoret samt foderrum.

Kopi af beredskabsplanen findes i sort mappe på kontoret maskinhus i skab med væremidler.

Kort materiale.

Bagerst er der et oversigtskort over ejendommen mm. med angivelse af:

- Mark- og drikkevandsboringer/brønde
- Kemikalielager (f.eks. bekæmpelsesmidler, handelsgødning, svovlsyre til forsuring)
- Dieseltanke og olietanke (overjordiske og nedgravede)
- Drænbrønde/regnvandsbrønd/afføb
- Udløbspunkter til vandløb/jord fra dræn
- Slukningsmateriel og åndedrætsværn
- Afbrydere til diverse pumper, anlæg, strømafbryder m.v.
- vt. fald/kote mod vandløb/dræn/brønde og boringer
- Trykflasker/oplag af f.eks. F-gas, stationære F-gasbeholdere, svejseanlæg m.v. –
- Flugtveje for dyr/ frigørelse mm.

Husk

Ved store uheld ring altid 1-1-2, ved mindre uheld ring altid til miljømyndighederne. Er man i tvivl ring 1-1-2.

Efter brand mm. tag kontakt med miljømyndighederne med hensyn til genopbygning af stald mm.

Telefonnumre

Nærmeste telefon står i kontoret og har nr. 74687981. Derudover har alle ansatte fået udleveret en Mobiltelefon.

Miljømyndighed	kontaktes på telefon	1-1-2	dag eller nat
Falck	kontaktes på telefon	1-1-2	dag eller nat
Brandvæsen	kontaktes på telefon	1-1-2	dag eller nat
Lægevagt	kontaktes på telefon	70110707	dag eller nat
Tandlægevagt	kontaktes på telefon	76354074	dag eller nat
Landbocenteret	kontaktes på telefon	74365000	dag
Dyrlæge	kontaktes på telefon	86525900	dag eller nat
Foderstofforretning	kontaktes på telefon	72158000	dag eller nat
Elektriker	kontaktes på telefon	74646440	dag eller nat
Smeden	kontaktes på telefon	74642514	dag eller nat
VVS	kontaktes på telefon	74687808	dag eller nat
Ventilationsfirma	kontaktes på telefon	97119755	dag eller nat
Kloakservice	Kontaktes på telefon	74646247	dag eller nat

Brand- og evakueringsinstruks

Ved brand der ikke kan slukkes ved egen hjælp.

Tilkald brandvæsenet – RING 1-1-2 – oplys:

Navn, adressen og telefonnummer der ringes fra

Hvad er der sket og at det er en gårdbrand

Er der tilskadekomne – hvor mange –

Er dyrene kommet ud – art og antal der evt. er fanget

Kontakt ejerne Tina og Hans Andresen på telefon 23207301/24934506

Iværksæt rednings- og slukningsarbejde hvis det er muligt og forsvarligt, herunder fjernelse og evakuering af dyr, olie, trykflasker, gødning og kemikalier.

Placering af slukningsmateriel er angivet på oversigtskortet. A - 2

Hvis det ikke er muligt at slukke branden – forsøg at begrænse den ved lukning af døre og vinduer.

Modtag brandvæsenet og udlever denne mappe sammen med kortmaterialet.

Oplys endvidere:

Evt. tilskadekomne eller dyr der ikke er reddet i sikkerhed.

Hvor det brænder

Brandens omfang

Hvor der er adgangsveje.

På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen:

Der forefindes pulverslukkere se vedlagte oversigtskort. 2-A

Overløb af gylle Instruks

Ved større overløb af gylle eller ved brud på gylletanken – RING 1-1-2.

Oplys:

Navn, adressen og telefonnummer der ringes fra

Hvad der er sket og hvor meget der er løbet ud

Om der er risiko for forurening af vandløb, eller drikkevandsboring.

Ved mindre spild kontaktes kun miljømyndighederne

Kontakt ejeren Hans Andresen på telefon 23207301/24934506

Kontakt miljømyndighederne ved telefon 1-1-2

Forsøg opdæmning for at undgå, at gylle løber til markvandsboring placeret syd for tankene (se kort bilag nr. 1)A

Opdæmningen kan evt. foretages med jord, halmballer ol. afhængig af mængden af gylle. Er gyllen løbet til vandløb skal der laves en opdæmning af vandløbet med en bigballe halm nord for perbølvej 10. (se kort bilag nr. 1)

Hvis gyllen løber i vandløbet vil det ved store mængder muligvis kunne påvirke Rens dambrug, kan kontaktes på nr.74648454.

Modtag brandvæsenet/miljømyndighederne og udlever denne mappe med sammen med kortmaterialet.

På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen:
I foderhal forefindes en gummiged der kan bruges til at dæmme op for eventuelle udslip.

Kemikalie- og oliespild

Instruks

Ved større overløb af kemikalier og olie – RING 1-1-2 – oplys:

Navn, adressen og telefonnummer der ringes fra

Hvad der er sket, hvad og hvor meget der er løbet ud

Om der er risiko for forurening af vandløb, drikkevand

Ved mindre spild kontaktes kun miljømyndighederne.

Kontakt ejeren, Hans Andresen på telefon 23207301/24934506

Kontakt miljømyndighederne ved telefon: 1-1-2

Forsøg opdæmning for at undgå, at det løber til vandløb placeret nord for gården (se kort bilag nr. B)

Opdæmningen kan evt. foretages med jord, halmballer ol. afhængig af mængden og art. Er f.eks. olie løbet til dræn kan man lave en opdæmning af vandløbet med en bigballe halim nord for perbølvej 10. (se kortbilag nr. B) lige bag bygning 7

Hvis kemikalier eller olie er løbet i vandløbet vil det muligvis kunne påvirke Rens dambrug.

Kontakt dambrug på telefon 74648454

Modtag brandvæsenet/miljømyndighederne og udlever denne mappe med sammen med kortmaterialet.

På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen:
I foder forefindes en gummiged der kan bruges til at dæmme op for eventuelle udslip.
I værkstedet er der oliesugende grus der kan begrænse et e.v.t. udslip

Stophaner/hovedafbrydere

Afbrydere til diverse pumper, anlæg, strømafbryder m.v. skal ligeledes noteres på kortet over ejendommen. (se kort bilag nr. A-2)

Vand

Hovedhane sidder ved indgang til vaske/omklædningsrum.

Elektricitet

Hovedafbryder sidder ved: 1 Frokostrum
2 Foderhal
3 Værksted
4 Stald
5 Stuehus

EI-tavle sidder ved; Samme sted som ovenstående

Nye sikringer opbevares i umiddelbar nærhed af oltavlerne.

Strømsvigt Instruks

Vurder om dyr vil lide under træk fra nødpluk eller varme.

Tjek alle stalde og se, om nødplukket er åben.

Begræns trækgener og varmeudvikling (overbrusning).

Kontrollér at der ikke sker forurening som følge af manglende strøm til pumper ol.

Ved strømsvigt på over ca. 1 time, ring til Energi syd og forhør om varigheden af udfaldet.
Telefonnummer 70115010.

Transport af bekæmpelsesmidler

Sørg for sikker transport af kemikalier til ejendommen og mellem ejendom og marker.

Bekæmpelsesmidler skal under transport være sikret mod stød og uheld. En lukket tæt plastkasse (eks. en køleboks) er velegnet.

Medbring en spand/sæk med fint savsmuld til opsugning af spildt middel samt en skovl og f.eks. plasticposer/plastspand til en hurtig indsats. Uanset koncentrationen kan et spild på mindre end ca. 2 liter med en hurtig indsats fjernes fra jorden.

Medbring altid en mobiltelefon således at det er muligt at hurtigt at tilkalde hjælp ved held.

Hvor der arbejdes med bekæmpelsesmidler, skal der være førstehjælpsudstyr og øjenskyllmiddel til rådighed.

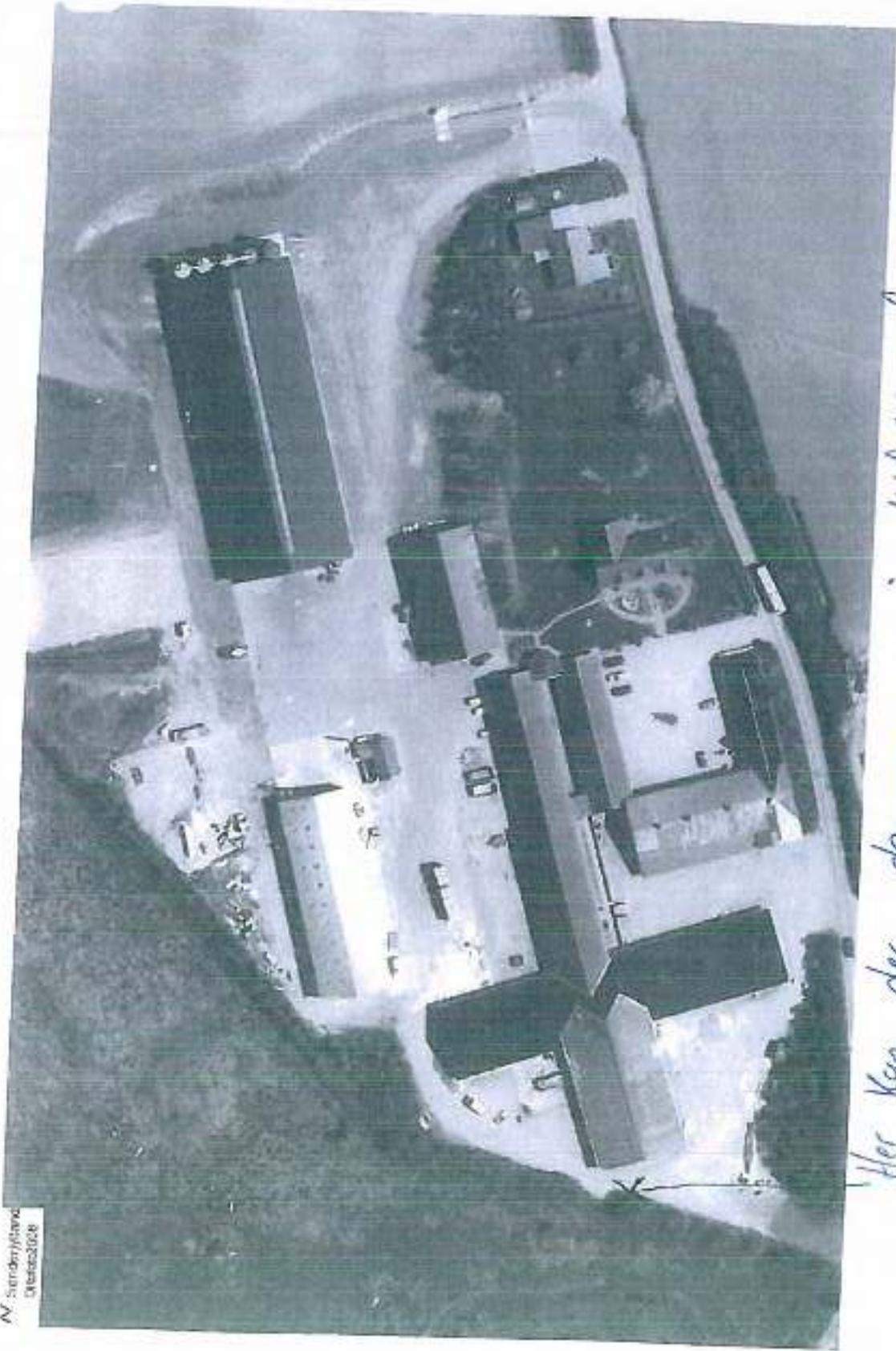
Meget giftige bekæmpelsesmidler skal overalt opbevares forsvarligt under lås. Øvrige bekæmpelsesmidler skal opbevares forsvarligt. For alle midler gælder, at de opbevares utilgængelige for børn og ikke sammen med eller i nærheden af levnedsmidler, foderstoffer m.v.

Derudover gælder følgende:

- Kemikalierummet skal være godt ventileret, tørt og frostfrit med god belysning.
- Der skal findes et sugende materiale f.eks. savsmuld til opsamling af spild.
- Døre skal være forsynet med en støbt kant, der kan tilbageholde eventuelt spild.
- Gulve skal være tætte og uden afløb.

Kort bilag nr. A

N: Sønderjylland
01.04.2026

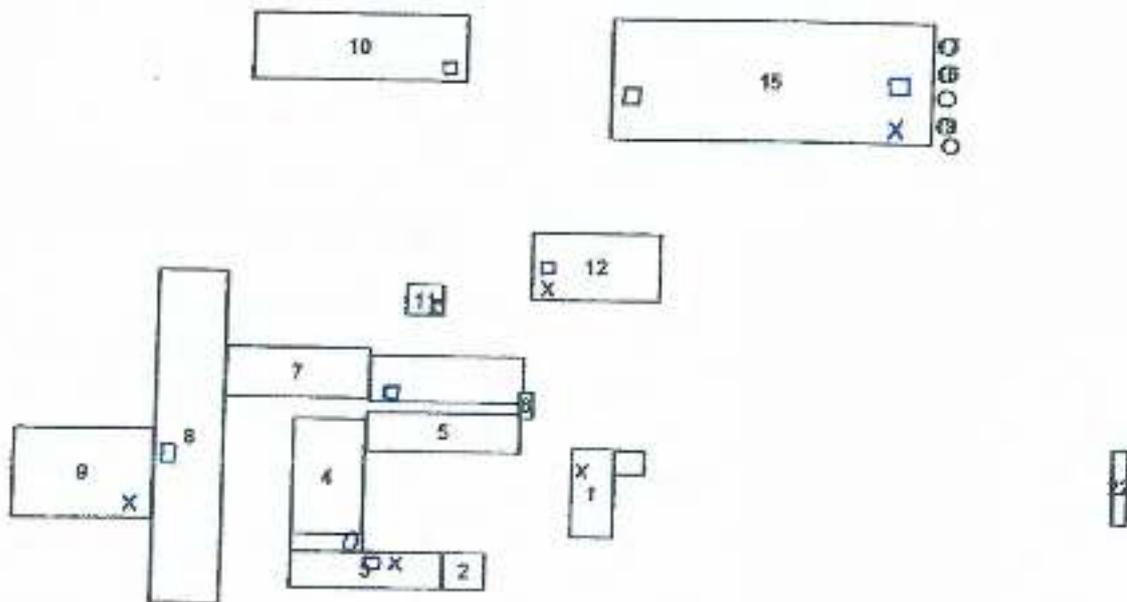
Her kan der dannes op i tilfælde af udslip.
evt. med jord eller i sigballe halm.

Kortbilag nr. A-1

— Mulighed for opdamning med bigballe eller jordvold

Kort bilag nr. A-2.

X = El hovedafbryder

O = Vand hovedhane

□ = Pulversluktere.

BAT redegørelse

Redegørelse og dokumentation for, i hvilket omfang det valgte projekt bygger på anvendelse af den mindst forurenende og ressourceforbrugende teknik vedrørende bl.a. råvarer, energi, vand og andre hjælpestoffer, produktionsanlæg, processer og affaldsfrembringelse.

Energibesparende foranstaltninger

Alle stalde er renoveret i 2004, al ventilation ligeledes er udskiftet i 2004 og erstattet med et moderne ventilationsanlæg. Staldene er etableret med undertryksventilation og alle luft indtag er udformet som vægventiler jf. pkt. 16 i bilag 2.

Efter hvert hold grise vaskes ventilatoren i staldafsnittene sammen med det øvrige staldinventar. Herved fjernes snavs mv. der kan yde modstand og forøge strømforbruget.

Al ventilation er styret af et temperaturreguleret styringssystem, som sikrer, at ventilationen kører optimalt, både med hensyn til temperaturen i staldene og el-forbruget.

Ifølge referencedokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anvendes der således BAT (delvis lavenergibelysning, eftersyn og rengøring af ventilatorer, temperaturstyring der sikrer temperaturkontrol og minimumsventilation i perioder, hvor der ikke er behov for ret stor ventilation).

Vandbesparende foranstaltninger

Vandbesparelse opnås ved drikkenipler som sidder over fodertrugene (integreret i foderautomaten).

Ved vask af stalde anvendes iblødsætningsanlæg, hvorefter staldene vaskes med højtryksrensere med koldt vand. Både iblødsætning og vask med højtryksrensere er vandbesparende.

Ifølge referencedokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anvendes der således BAT (brug af højtryksrensere, drikkenipler over trug). Vandforbruget måles ikke som sådant men tjekkes løbende. Staldene kontrolleres dagligt og der udføres småreparationer med det samme eller tilkaldes service, hvis der er behov for det.

Gødningsopbevaringsanlæg

Da der er tale om:

- stabile beholdere, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger
- lagene tømmes hvert år og inspiceres visuelt
- beholdernes bunde og vægge er tætte
- der ingen spjæld er, men alt suges op med fastmonteret sugetårn på gyllevognen
- gyllen kun omrøres umiddelbart før tømning

- beholderne er overdækket med naturligt flydelag (sikres ved at tilsætte halm efter hver tømning)

og beholderne kontrolleres ved 10-års beholderkontrollen, vurderes det, at der er BAT med hensyn til gødningsopbevaring jf. referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF).

Foderteknologi

Der er på revurderingstidspunktet ikke pålagt bedriften restriktioner i forhold til næringsstofindholdet i foderet. Der fodres med vådfoder som primært består af rugbrød, der dagligt hentes hos Kohberg. Al foder blandes i den nye foderlade, hvor der desuden tilsættes sojaskrå, majs, mineraler og fytase. Fodret transporteres via rørføring til staldene. For enden af foderladen står 5 stk. siloer som det fremgår af bilag 1. Siloerne anvendes til opbevaring af færdigblandet foder.

Der er ikke udarbejdet HACCP- rapport, i det der ikke tilsættes fodermidler til fodret som stiller krav om en sådan rapport.

Staldsystem

Hele staldanlægget er renoveret 2004 og etableret med drænet gulv og spalter. Drænet gulv og spalter lever jf. referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF) op til BAT.

Management

Der udarbejdes Grønt regnskab for bedriften, herved opnås kendskab til input og output for bedriften.

Største delen af al husdyrgødning udbringes med nedfælder og markbruget drives ud fra princippet om reduceret jordbehandling.

Der føres journal over spredning af husdyrgødning på markene i form af mark- og gødningsplan, som endvidere bruges til planlægning af kommende sæsons spredning. Der føres ikke løbende journal over vand- og energiforbrug samt spild, men vand- og energiforbrug opgøres årligt i forbindelse med regnskabet.

Der er investeret i en gyllevogn med sugetårn for at mindske risikoen for uheld i forbindelse med pumpning af gylle.

Der overholdes 2 meters afstand til alle former for vandløb.

Der føres affaldsregister over mængden af affald. Som tidligere beskrevet er det ansøgers intention at drive bedriften ud fra tanken om godt landmandsskab, hvorfor der er iværksat forskellige tiltag såsom skriftlige beskrivelser af diverse procedurer og hvem der er den ansvarlige. Desuden har ansøger frivilligt fået udarbejdet en miljøteknisk redogørelse som oplysningsmateriale for de omkringboende og andre som kunne være interesseret.

Det afholdes årligt medarbejdersamtaler.

Der er for hele bedriften udarbejdet en APV, som årligt revideres i tilfælde af ændringer.

Beregning af gødningsmængder af lagere - svin

Beregning efter Landbrugets byggeblad nr. 95.03-03
Planredningsstatist. Vejledning og skemaer 06_07

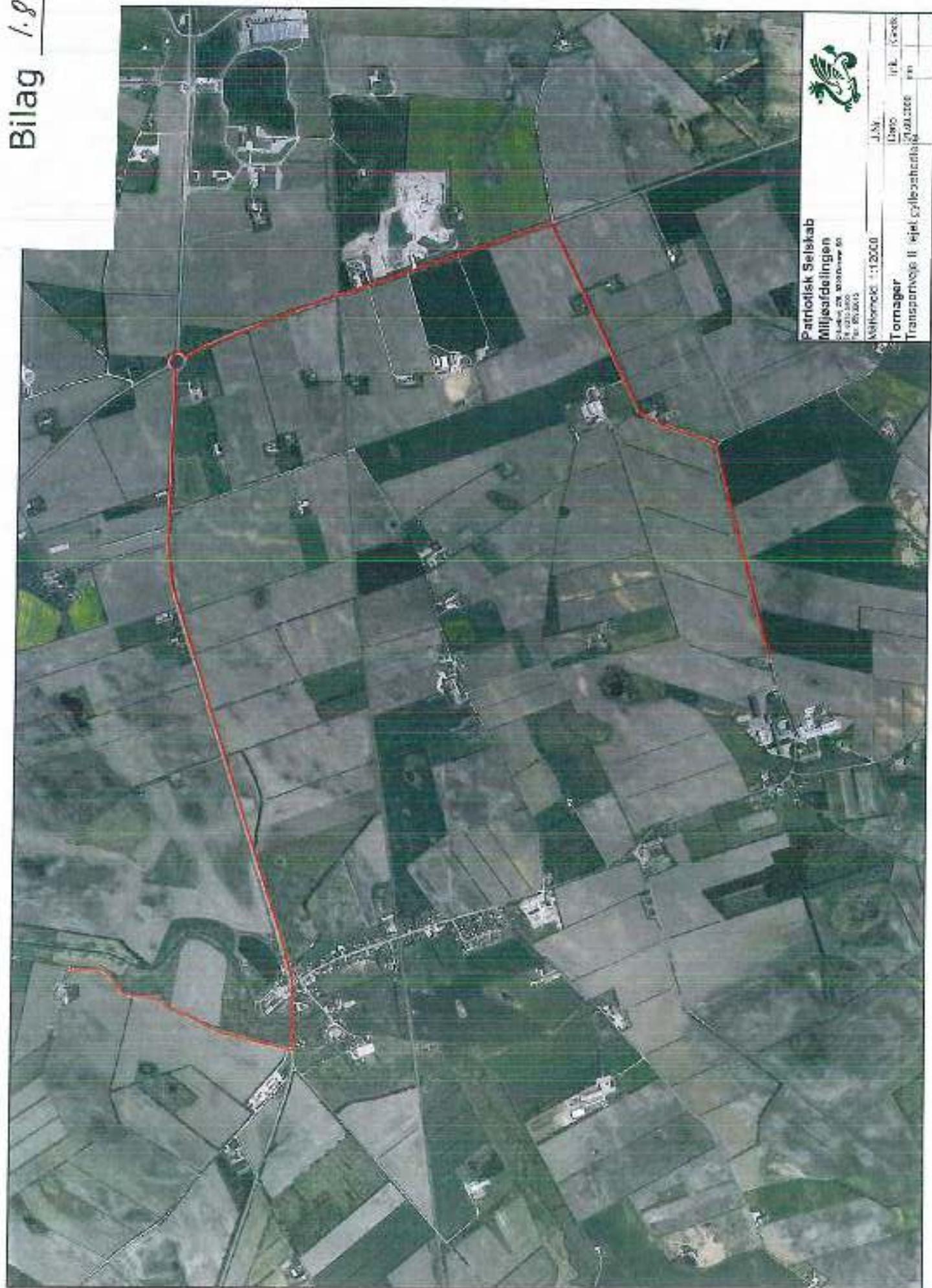
Gårdsnavn: Torrager Konsulent: SHN
 Adresse: Perrøstvej 5, 6200 Aabenraa

	Gylle		Alle		Konsulent SHN	
	Antal	Før dyr inkl. Vægt t pr. år	t pr. dyr inkl. Vægt t pr. år	t pr. dyr inkl. Vægt t pr. år	t pr. dyr inkl. Vægt t pr. år	t pr. år
Søer, løbe-drægtighedsstald						
Individual opstaldning, delspalte		3,79	0			0
Individual opstaldning, fuldspalte		3,79	0			0
Løsdrift, spalter		3,79	0			0
Individual opstaldning, fast gulv		2,08	0,5	1,55	0	0,67
Løsdrift, cybetrætte + spaltegulv		2,08	0			0,67
Løsdrift, cybetrætte + fast gulv						1,77
Dystrætte						1,62
Filtand, drægtighedsstald						
Søer, førestald						
Køsest., delspalte		1,62	0			
Køsest., fuldspalte		1,62	0			
Løsdrift, fast gulv		0,83	0,35	0,55	0	
Løsdrift, delspalte			0,07	0		
Filtand, føreperiode						1,23
Smågris						
Fuldspaltegulv		0,13	0			
Drennegulv + spalter		0,13	0			
Delvis spaltegulv		0,13	0			
Fast gulv			0,017	0,068	0	0,026
Dystrætte						
Slagtesvin						
Fuldspaltegulv		0,56	0			
Drennet gulv + spalter	11.425	0,56	6.442			
Delvis spaltegulv		0,56	0			
Fast gulv			0,1	0,32	0	0,06
Dystrætte + gederæst		0,36	0			0,17
Dystrætte						
Samlet mængde pr. år	Gylle	6.442	0	0	0	0
Vaskerand fra foderræde + væskepl.		2000				
Afvigende væglintervaller	Startvægt	Startvægt	Startvægt	Startvægt	Startvægt	Startvægt
Smågris	7,2	30	1,00			2500 m ³
Slagtesvin	30	110	1,15			841 m ³
						5300 m ³
						12,3 måneder

Gyllebeholdere på ejendommen: 2500 m³
 Fortanke, gyllekamler mv.: 841 m³
 Beholdere på anden ejendom: 5300 m³
 Opbevaringskapacitet i måneder: 12,3 måneder

Det bør nævnes hermed at der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet til den anmeldte produktion.

Bemærkning: eventuel tilføning af gylle til gyllebeholdere, medregnes ikke i relation til opbevaringskapacitet.

Patriotisk Selskab
Miljøafdelingen
Lindensvej 20, 3000 Hørsholm DK
Tlf: 89 30 61 10

Valførende : 1.2020

J.N.Y.

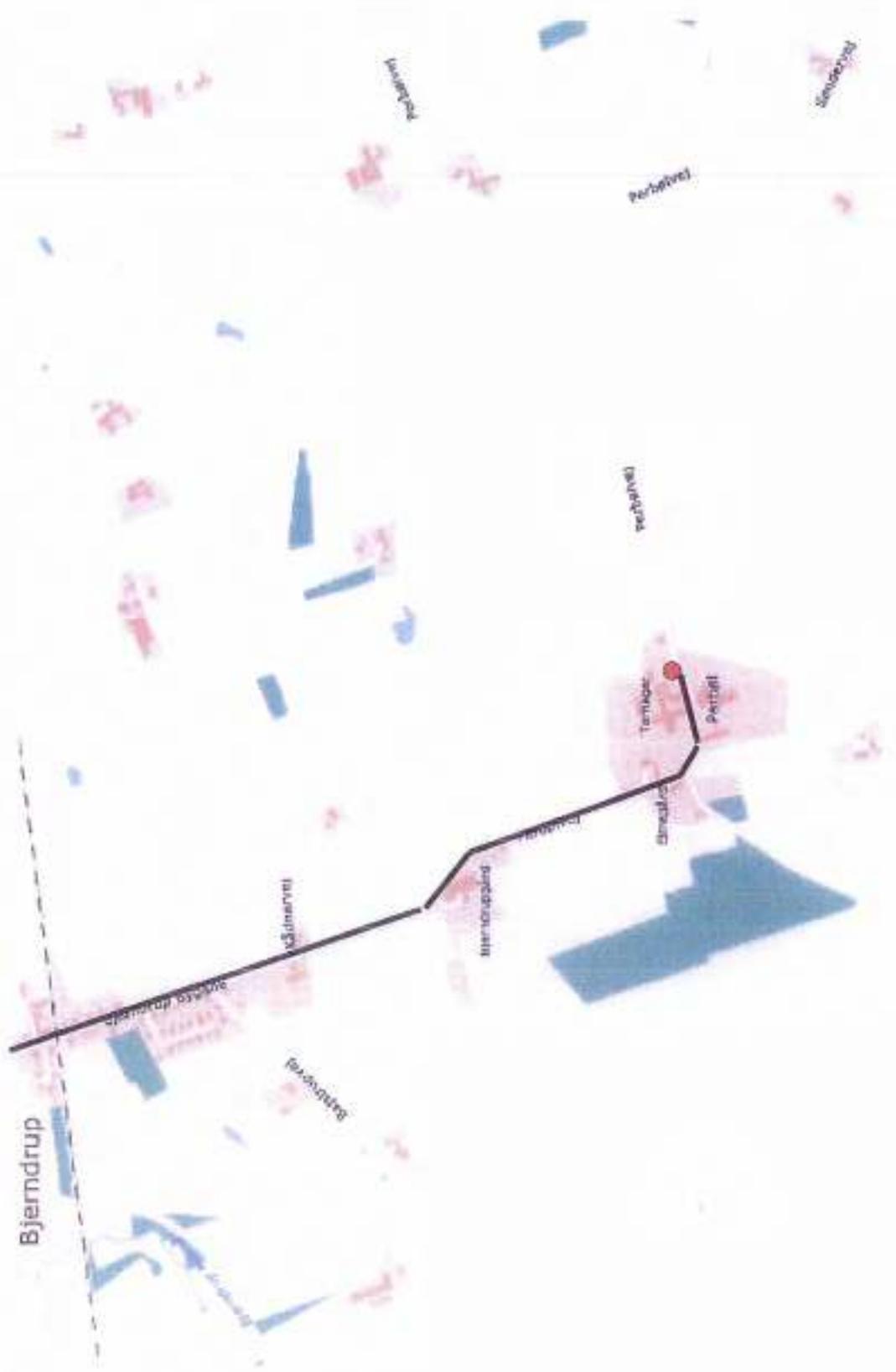
Tornager

Libero jrk. Green

Transportvej II, Vejle, Cyklostationen
17.04.2020 pm

Tornager, Perbølvej 5, 6200 Aabenraa

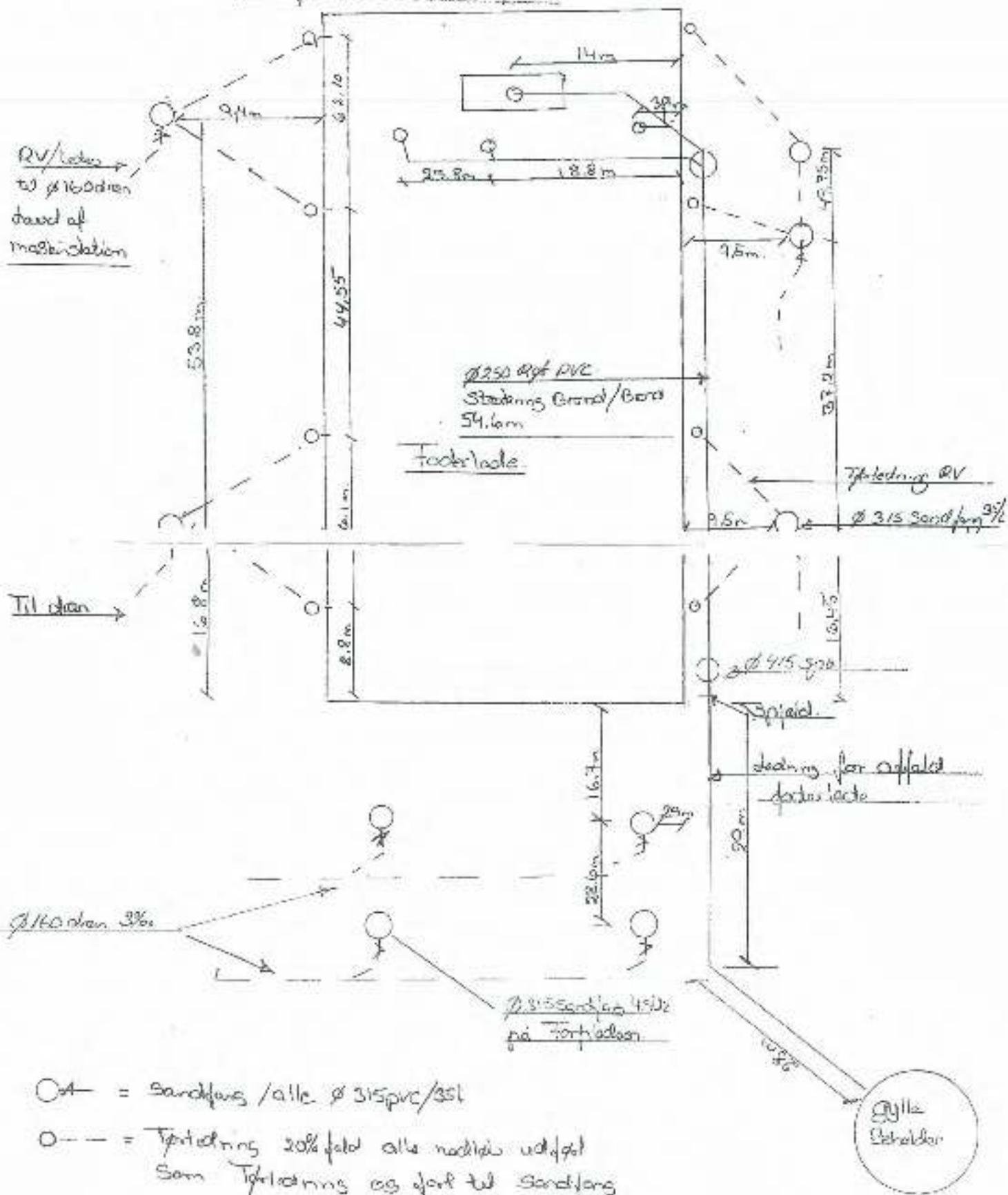
Bjærndrup

Tegning viser målført men alle
Sikkerheds mål er der

SEK service 35 Haderslev
A/C. Kladsøvej
alt inden for entrepriser & elektriske
TN. 74 57 88 43
RV 50 90 42 46

altså Regnerud lades til den dækkede
maskinstation / derfor sikrer til Aløb

○ = Sandfang / alle Ø 315 PVC / 35l

○ - - = Tofteledning 20% fald alle nedlæs udført
Som Tofteledning og dækket til Sandfang

**Miljøreddegørelse for ejendommen
Tornager
2006**

Landmandens beretning.....	1
Stamoplysninger.....	2
Kortlægningens omfang.....	2
Nøgletal fra kortlægningen	2
Produktion og arealer.....	2
Natur, kultur og områdeudpegninger.....	3
Klimaforhold.....	4
Jordbund og geologi.....	4
Tekniske anlæg.....	4
Gødningsopbevaringsanlæg:	5
Næringsstofregnskaber	5
Pesticider og andre hjælpestoffer.....	6
Energi- og vandforbrug	6
Emissioner.....	7
Spildevand.....	7
Affald.....	7
Støj, støv og lugtgener.....	8
Driftsforstyrrelser og risiko for uheld.....	8
Jord og grundvandsforurening	9
Egenkontrol.....	9
Redegørelse for inddragelse af medarbejdere i miljøarbejde.....	10
Vurdering og prioritering af indsatsområder.....	10
Miljøpolitik, mål og handlingsplaner.....	11
Miljøpolitik.....	11
Mål og handlingsplaner	11
Bilag:	12

Landmandens beretning

Bedriften består af to ejendomme, Tornager, Perbølvej 5 og Bjerndrupgaard, Perbølvej 2. På de to ejendomme er der i alt 6000 stipladser til slagtesvin. Der produceres knap 18.000 tungsvin (30-110 kg) om året.

Derudover drives 417 ha hvoraf 210 ejes. Afgrøderne er salgsafgrøder, primært vårbyg, havre, vinterraps og majs til modenhed. Al markarbejdet foregår med reduceret jordbehandling og dermed ingen pløjning.

Vi har tre faste medarbejdere, der er en vigtig del af bedriften, og som er med til at tegne virksomheden udadtil.

Vores mål: I forbindelse med dette initiativ, der bidrager til en bedre og mere overskuelig indsigt i vores virksomhed, vil vi bestræbe os på fortsat at vise åbenhed omkring vores produktion. Hensynstagen til det omkringliggende samfund ligger os også meget på sinde. Det viser vi bl.a. ved altid at opsætte skiite, når der er aktiviteter på markerne, og ved ikke at køre gylle ud i weekenden. Om aftenen, efter kl. 17.00, flyttes aktiviteterne til arealer, hvor vi ikke generer nogen. Ved arbejdstids ophør bliver vejen fejlet og ryddet op. Det er et vigtigt mål for os, at vi (fortsat) er accepterede og respekterede i lokalsamfundet.

Det er også vigtigt for os, at vores bedrift tager sig indbydende og præsentabel ud, eftersom der kommer kunder til vores rideudstyrbutik, der ikke til daglig færdes i landbrugsmiljøer.

Vores vision: Vi ønsker at producere svinekød af høj kvalitet gennem en effektiv produktion baseret på anvendelse af nyeste miljøteknologi. Indtjeningsmæssigt vil vi være i eliten blandt landets svineproducenter i fremtiden, hvilket vil sikre, at der er mulighed for finansiering af miljøtiltag. Vi vil gerne udvikle vores virksomhed på en sådan måde, at vi har nemt ved at tiltrække god og kvalificeret arbejdskraft, og vi tror på gensidig tillid og respekt i arbejdet. Vi vil gerne være med til at udbrede kendskabet og forståelsen for landbrugets vilkår gennem åbenhed omkring vores produktion og i dialog med vore omgivelser.

Vores ønske er, at den goodwill og gensidige respekt vi i en årrække har formået at opbygge i lokalsamfundet, skal videre føres og gerne udbygges med diverse tiltag.

Kort sagt er det vores og vore medarbejders intention "at fylde så lidt i landskabet som muligt", samt at signalere, at vi har styr på alle aspekter af vores landbrugsvirksomhed.

Miljøredegørelsen er udarbejdet samlet for hele bedriften. Hvis redegørelsen senere skal kunne supplere en miljøgodkendelse, skal redegørelsen deles ud på ejendomsniveau.

Denne miljøredegørelse er udarbejdet i efteråret 2006 på baggrund af tal fra regnskabsåret 2005. Den næste miljøredegørelse forventes klar i efteråret 2008.

Stamoplysninger

Bedriftens navn og adresse	Tomager, Perbøvej 5, 6200 Aabenraa
CVR-nr og P-nr	CVR: 26130840 P: 1001844182
Ansvarlig ledelse og kontaktperson	Hans Andresen
Antal ansatte	3
Tilsynsmyndighed	Lundtoft Kommune/Ny Aabenraa
Miljøgodkendelser	Kap 5: 372,2 DE Perbøvej 5, 209,9 DE Perbøvej 2
Eventuelle dispensationer	-
Andre godkendelser og aftaleordninger	Gylloaftale – lev. 2 stk. på sammenlagt 82 ha (svarende til 114,8 DE) Affaldsregister Godkendt til modtagelse af affaldsbrød. Godkendt som transportør af affaldsbrød. Vandingstilladelser Reg. Nr. matr. Nr. mængde 519-40-0007-00 4, perbøl 27.000 m3 519-40-0048-00 2, perbøl 80.000 m3 519-40-0006-00 61, perbøl 12.000 m3 519-40-0065-00 2, bjerndrup 23.000 m3

Kortlægningens omfang

I forbindelse med kortlægningen er der udarbejdet en detaljeret beskrivelse, der indeholder alle relevante oplysninger om anlægget, og som med mindre tilføjelser vil kunne gøre det ud for en miljøgodkendelsesansøgning jf. Godkendelsesbekendtgørelsen (Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 943 af 16. september 2004 med efterfølgende ændringer).

Der er desuden foretaget et naturtjek, som er en kort oversigt over de eksisterende udpegninger af natur, miljø, kulturhistorie osv. på bedriften (ejede arealer og forpagtninger) og kan opfattes som en forløber for en egentlig naturplan. Et naturtjek udarbejdes på baggrund af oplysninger fra landmanden, amtets hjemmeside mv. Kopi af naturtjekket er vedlagt som bilag.

Nøgletal fra kortlægningen

Produktion og arealer

Produktionen i dyreenheder der angives her, er for kalenderåret 2005. I udarbejdelsen af det grønne regnskab er det dog dyreholdet i gødningsåret, der indgår i forbindelse med udregningen af kvælstof-, fosfor- og kaliumoverskud/underskud og behandlingsindeks.

Den samlede produktion af dyr for regnskabsåret

Adresse	Dyreart og evt. vægtinterval	Antal	Antal DE
Perbølvej 5 +2	Slagtesvin 30-110 kg	17.871	582,1 DE
	Heste 500-700 kg	2	0,9 DE
I alt			507 DE

Udbringningsarealer tilknyttet bedriften i regnskabsåret 2005

Udbringningsarealer	Areal (ha)	Antal DE udsprede/ solgt
Ejede arealer	191,65	495,9
Lejede arealer	227,77	
Forpagtede arealer		
Arealer med gylleaftaler	50	133,5
Total	469,4	629,4
Total eksklusiv gylleaftaler	419,4	495,9
Harmoniforhold		1,2 DE/ha

Grundet omlægninger af produktionen kan tallene for harmoniforhold ikke opgøres på normal vis.

Arealanvendelse

Anvendelse	Areal i ha
Agerjord til udspreddning	376,32
Brakjord	39,89
Vedv. græs afgræsning	1,65
I alt	417,86

Afgrødefordeling

Afgrødefordeling i ha	Regnskabsår 2005
Vårbyg til foder	214,17
Havre	36,9
Silomajs	125,3
Vedv. Græs	1,6
Spise kartofler	
Brak	39,89
I alt	417,86

Natur, kultur og områdeudpegninger

Alle bedriftens arealer ligger vest for hovedopholdslinjen, som udgøres af grænsen for isens udbredelse under sidste istid, Weichel-istiden. Det betyder, at arealerne ikke har været dækket af is men derimod har fungeret som smeltevandsafløb til Vesterhavet. Dermed er der dannet den landskabsform, der kaldes hedeslette eller smeltevandsslette.

Markarealerne, der generelt er ret store, ligger placeret gruppevis men noget spredt og giver kun lille mulighed for større sammenhængende natur- og landskabsplanlægning. Der er en del mindre naturarealer mellem markerne, ligesom der på og omkring markarealerne er der en del mindre §3-enge og søer/vandhuller, som der bør tages hensyn til.

Familien Andresens foretrukne udflugtssted på ejendommen er en tidligere tørvegrav i mark nr. 8-1. På mergelgravens vestside findes ejendommens bedste udsigt.

Der er 20 ha lavbundsareal med MVJ-aftaler. Disse ligger brak. Desuden er der 39 ha med MVJ-aftaler om reduceret tildeling af kvælstof (60%). Markerne med MVJ-aftaler udgøres i alt af mark nr. 7, 7-1, 9-1, 12, 21, 23-1.

Der er kanaler med bræmmer på markerne nr. 7-1 og 19.

Der er mange levende hegn på ejendommen; dels ældre tjørnehegn samt nye træ- og seksrækkede, blandede løvhegn. Hegnene passes og klippes løbende.

Der løber en biologisk korridor lige nord for markerne 35 til 38. Desuden gennemskæres gruppen af markerne 10, 11.1 til 11.5 og 14.4 af en tilsvarende korridor. Biologiske korridorer er spredningsveje for dyr og planter. Korridorerne går via naturarealer, småbiotoper og landskabsstrøg - så som skove, moser, vandløb, læhegn, ådale og kyststrækninger.

Vest for bedriftens arealer og overlappende med mark nr. 54 og grænsende op til mark nr. 14.1 ligger et stort Natura 2000-område.

For yderligere oplysninger henvises til naturtjek, hvor områdeudpegningerne for ejendommen vil fremgå se bilag.

Klimaforhold

Klimaet i 2005 var kendetegnet af, at nedbøren faldt jævnt i vækstsæsonen og temperaturerne i vækstsæsonen var gennemsnitlige. I september, oktober og førstedel af november var temperaturen noget over gennemsnittet med mange solskinstimer.

Jordbund og geologi

Jorden er overvejende JB1 i alt ca. 373 ha. Resten af jorden ca. 48 ha er JB11. Undergrunden har et tyndt lerlag og yder derfor ringe beskyttelse af grundvandet.

Tekniske anlæg

Stald nr.	Anvendelse	Stipladser*	Udmugningssystem	Gulvtype
Perbølvej 5 Stald 1-5	Slagtesvin	Stald 1: 1648 Stald 2: 420 Stald 3: 532 Stald 4: 588 Sum: 3188	Træk og slip	Drænet gulv, 1/3 spalter
Aflastningsstald (Perbølvej 5)*	Syge/svage dyr	640	Træk og slip	70% fast gulv, der strås med spåner
Perbølvej 2	Slagtesvin	Stald 1: 1260 Stald 2: 768 Sum: 2028	Træk og slip	Drænet gulv, 1/3 spalter
Aflastningsstald (Perbølvej 2)	Syge/svage dyr	100	Træk og slip	Drænet gulv m gummimåtter
I alt:		5956		

Der er undertryksventilation i staldene.

Der er installeret varme i alle stalde og alle dyrene kan overbruses i varmt vejr.

Dyrene fodres primært med vådfoder af rugbrød, der dagligt hentes i lastbil fra Kohberg; ca. 12 tons pr dag. Hertil gives sojaskrå og mineraler. Bedriften har et kornlager på seks plansiloer til 1200 tønder korn hver, der i overvejende grad rummer korn til salg. Al foderhåndtering foregår i laden på Perbøvej 2.

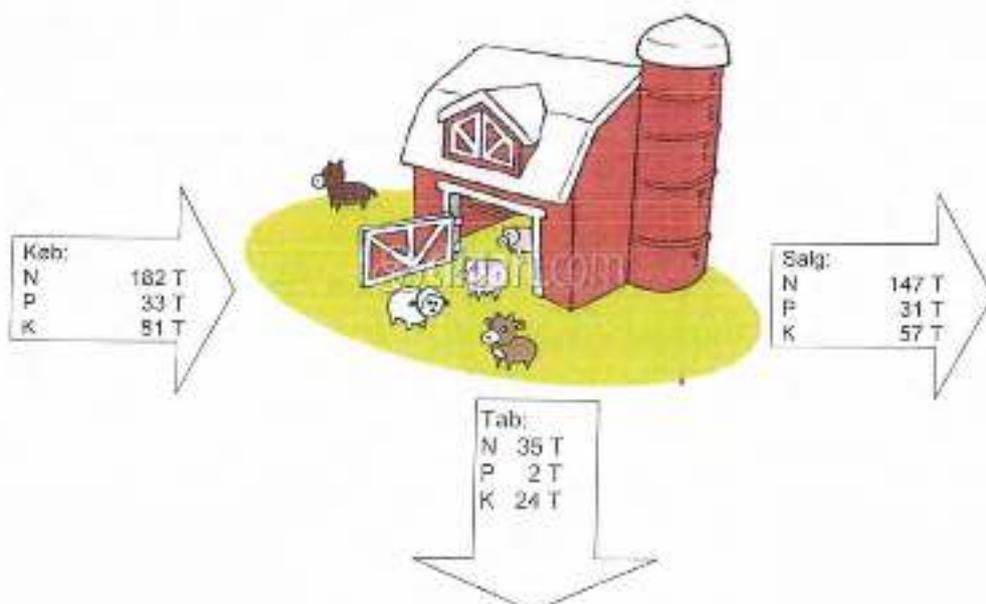
Gødningsopbevaringsanlæg:

Anlæg	Type	Kapacitet i m ³	Opførelsesår	Dato for 10-års beholderkontrol
Gyllebeholder 1	(Hpt)*	3000 m ³	2000(?)	
Gyllebeholder 2	(Hpt)*	1100 m ³	1987	
Gyllebeholder 3	(Tb)*	1200 m ³	1987	
Gyllebeholder 4	(Carl)*	600 m ³	1987	
Gyllebeholder 5 pbv 2	Perstrup	2040	1997	
Gyllebeholder 6 pbv 2	Perstrup	2040	1997	
Gyllebeholder 7 Pbv 5	Perstrup	1250 m ³	1987	1997
Gyllebeholder 8 Pbv 5	Perstrup	1250 m ³	1987	1997
Fortank Perbøvej 2	Perstrup	21 m ³	1997	
Fortank Perbøvej 5	Perstrup	21 m ³	1987	1997
Kanaler pbv. 2	Perstrup	415 m ³	1987	
Kanaler pbv. 5	Perstrup	820 m ³	2004	
I alt		13757 m ³		

* Initialer på beholderens udlejer

Der er lejet gylleopbevaringskapacitet på i alt 5900 m³.

Næringsstofregnskaber

Kvælstof

	2005
Kvælstofoverskud	83 kg N/ha
*Gns. for grønne regnskaber	120 kg N/ha

Fosfor

	2005
Fosforoverskud	5 kg P/ha
*Gns. for grønne regnskaber	13 kg P/ha

Kalium

	2005
Kaliumoverskud	5 kg K/ha
*Gns. for grønne regnskaber	35 kg K/ha

* Gennemsnit for bedrifter med svin generelt opdelt efter jordtype. Næringsstofoverskuddene er meget pæne.

Pesticider og andre hjælpestoffer

Pesticider

	2005
Pesticidforbrug, kg aktivt stof i alt	204,6
Pesticidforbrug, kg aktivt stof/ ha	0,54
Bedriftens samlede behandlingsindex	1,18
Behandlingsindex mål	1,43

Bedriftens behandlingsindex er meget lavt og skyldes bl.a. et høstår med lavt behov for sprøjtning. Tallet må derfor forventes at blive højere andre år, hvor behovet er større. Behandlingsindekset må i det hele taget forventes at variere noget fra år til år. Det tilstræbes dog altid at holde det lavest muligt.

Energi- og vandforbrug

Elforbrug

	2005
Total	304.736 kwt

Varmeforbrug

	2005
Fyringsolie	25.172 l iter
Træflis gran 40% vand	189.262 kg

Forbruget af fyringsolie må forventes at stige og forbruget af træflis at forsvinde, eftersom halmfyret udfases grundet nedslidning.

Energiforbrug - nøgletal - samlet for el og varme

	2005
Stald MJ/ DE	7800
Mark MJ/ ha	5400

Energiforbruget i marken er højt på trods af reduceret jordbehandling. Det skyldes et højt forbrug af diesel, der dog ikke nødvendigvis afspejler den faktiske situation, idet diesel i perioder også benyttes til opvarmning. Fremover opgøres dieselforbruget via målere pr. dieselforbrugende enhed.

Vandforbrug

Vandforbrug	2005
Total	10.500 m ³

Vandforbruget er estimeret

Brændstof

Dieselforbrug	2005
Total	61.169 liter

Emissioner

Kilde	SO ₂	NO _x	CO ₂
Elektricitet	27,4 kg	283 kg	138.655 kg
Fyringsolie	2 kg	45 kg	66.706 kg
Diesel	5 kg	367 – 1346 kg	162.097 kg
Træflis	49 kg	175	0 kg
I alt	83,4 kg	870- 1749 kg	367.458 kg

Spildevand

Alt husholdningsspildevand inkl. sanitært spildevand ledes til en septiktank, der har overløb til dræn med udløb i Højbjergmose Vandløb. Der betales højt kloakbidrag (vandafledningsafgift baseret på septiktank).

Der arbejdes på at finde et alternativ til septiktanken, f.eks. nedsivningsanlæg.

Affald

Gruppering	Affaldstype	Mængder 2005	Opbevaringssted	Transportør	Modtageanlæg	EAK-kode
Genbrug	Pap	Små mængder	Container	Selv	Snd. Hoptrup	-
	Papir	Små mængder	Container	Selv	Snd. Hoptrup	-
Affald til specialbehandling/farligt affald	Rester af bekæmpelsesmidler	Små mængder, ikke opgjort	Opbevares i aflåst rum	Selv	SMOK Tinglev	02 01 19
	Medicinrester	(bruges op)	I stalden ved medicinskab	Post Danmark	Løgster Apotek	20 01 32
	Kanyler og medicinflasker	3 spande kanyler 3 tænder til flasker	I stalden ved medicinskab	Post Danmark	Løgster Apotek	20 01 32
	Spildolie	Maskincenter Felsted skifter				13 02 08

		olie og filtre				
	Olie- og brændstoffiltre	Som ovenfor				16 01 07
	Blyakkumulatorer			Kværs autoophug*	Kværs autoophug*	16 06 01
	Lysstofrør	50		Dagrenovation Meldgaard**		20 01 21
	Tør batterier			Kværs autoophug*		16 06 02/03
	Spraydåser	100	Dagrenovationen	Dagrenovationen***	Dagrenovationen	15 01 10
Deponi	Metallaffald	20 t		Kværs autoophug*	Kværs autoophug*	-
Forbrænding	Diverse brændbart	Små mængder	Containere	Selv	Snd. Høptrup	-
	Tom emballage	100 kg		Selv	SMOK	-

*Kværs autoophug henter alt metal og gamle batterier m.v. De sørger for kasse til opbevaring og afhenter selv.

** Fremover bliver der en aftale med elektrikerne, der tager brugte rør retur og bortskaffer dem.

*** Afleveres fremover på den lokale genbrugsstation, der gratis modtager indtil 25 kg farligt affald om måneden.

Telefonisk aftalt denne ændring:

* Medicin, men ikke ~~medicinrester~~ *medicinrester* opbevares fremover under lås.

Støj, støv og lugtgener

Konsekvensområde for lugt er ca. 1250 m

Geneafstanden er 250 m for boligområder i byzonen og sommerhusområder og 800 m for boliger i landzonen uden for samlet bebyggelse.

Det må på baggrund af ovenstående antages, at der er nogen lugtgener hos de nærmeste naboer. Det skal bemærkes, at der aldrig har været klager, og der er i øvrigt ikke konstateret nogen lugtgener i nærheden af bedriften.

Der bliver altid fejlet på vejen, ryddet op og opsat skilte når der er aktiviteter på markerne, og der køres ikke gylle ud i weekenden.

Om aftenen, efter kl. 17.00, flyttes til arealer hvor vi ikke generer nogen.

Driftsforstyrrelser og risiko for uheld

Der kan opstå uheld med forureningsrisiko ved gyllepumpning, hvis modtagerbeholderen er fuld eller slanger eller samlinger er utætte. For at undgå problemet kontrolleres tank, slanger m.v. inden overpumpning. Der føres logbog hver måned. Der pumpes gylle fast hver 14. dag, og det er altid den samme medarbejder, der står for det.

Der kan ligeledes opstå forurening med gylle eller pesticider, hvis en sprøjte eller gyllevogn skulle vælte. Der er dog ingen særlige naturområder i umiddelbar nærhed af bedriftens arealer, der kunne blive voldsomt forstyrret, hvis uheldet skulle være ude.

Der kan opstå problemer med overfyldte stalde ved slagteristrejke, men problemet kan undgås ved at lukke for køb af smågrise i den pågældende periode.

Alle olie- og dieseltanke er aflåst og kontrolleres løbende, ligesom alle kemikalier opbevares i et aflåst rum.

Al gylle nedfældes for at mindske afdrift til omgivelserne.

Der er investeret i en ny gyllevogn med sugetåm, det bevirker at der ikke skal tilsættes skumhæmmende midler til gyllen.

Der sås og kunstgødes i én omgang med den samme maskine, hvilket sparer kørsel, ligesom gødsningen sker meget præcist, og der er ikke fare for forurening af åer og vandløb.

Vi holder min. 2 meter afstand til alle vandløb, naturlige som ikke naturlige.

Der føres affaldsregister for at have overblik over affaldsmængderne.

Der er vaskeplads med afløb til gyllebeholder, hvor marksprøjten rengøres efter hver brug/dag. Traktorer og maskiner rengøres også på pladsen.

For at minimere risikoen for uheld udarbejdes skriftlige procedurer og nødhandlingsplaner til håndtering af gylle, pesticider og skadedyrsbekæmpelse.

Jord og grundvandsforurening

Der er ikke kendskab til jord og grundvandsforureninger på ejendommen.

Mark nr. 21 er drænet. Vandet går i en kanal, der ender i Vidåen.

Egenkontrol

- Der er faste rutiner for vedligeholdelse af anlæggene. Disse er opført på en tavle, så alle kan se den.

- Der er serviceaftaler på ventilationer og gyllepumper, der gennemgås 1 gang årligt.
- Der laves lister over ventende arbejdsopgaver for ejere og medarbejdere. Disse følges op på medarbejdermøder.
- I staldene føres der register over samtlige grise m.h.t. vægt, tilvækst, temperatur, medicin osv. Registerets opbygning og anvendelse gennemgås ved morgenmøder (afholdes sammen med medarbejderne hver 14. dag)
- Der afholdes medarbejdersamtaler 2 gange/år
- Gyllebeholderne kontrolleres for flydelag 1 gang hver måned og der føres logbog
- Der udarbejdes skriftlige procedurer, se under driftsforstyrrelser.

Krav til underleverandører

Der stilles p.t. ikke krav til underleverandører. I fremtiden vil der blive stillet krav om anvendelse af specifikke transportveje i forbindelse med transporter.

Redegørelse for inddragelse af medarbejdere i miljøarbejde

Medarbejderne inddrages og orienteres på personalemøder og ved medarbejdersamtaler som anført under egenkontrol. Forholdet til medarbejderne er baseret på tillid og respekt, men der stilles også krav. Bl.a. kræves der gode færdselsvaner og hensyntagen til omgivelserne; både hvad angår lokalsamfundet og naturen/miljøet.

Vurdering og prioritering af indsatsområder

I forbindelse med vurderingen af indsatsområder, er der udarbejdet nedenstående "SWOT"-analyse:

Styrker <ul style="list-style-type: none">- Gode harmoniforhold (meget jord i forhold til DE)- Stort overblik og menneskelige ressourcer- Godt naboskab- God beliggenhed- Gode medarbejdere- Skriftlige instrukser- Energibevidst- Fokus på miljøvenlige løsninger- Godt sædskifte- Lavt behandlingsindeks (BI) og lavt overskud af N, P og K- Veletableret bedrift	Svagheder <ul style="list-style-type: none">- Affaldshåndtering- Opvarmning med olie
Muligheder <ul style="list-style-type: none">- Gylieseparering og afbrænding af fiberfraktion- Miljøvenlig energi- God udnyttelse af næringsstoffer	Trusler <ul style="list-style-type: none">- Lovgivning og restriktioner, der skærpes i forbindelse med Natura 2000-områder.

Desuden blev der drøftet muligheder for at reducere bedriftens miljøbelastning på forskellige områder og forbedre naturen, fortsat hensyntagen og positiv synlighed i forhold til nærområdet samt videreudvikling og optimering af bedriften.

Ovenstående SWOT og de supplerende vurderinger har ført til følgende oversigt over forhold, som der i første omgang skal arbejdes videre med:

- Overblik over forbrug af energi
- Investering i miljøteknologi
- Fokus på miljøvenlig opvarmning som erstatning for halmfyr (udtjent) og olieforbr.
- Mulighed for foderoptimering via energibestemmelse af foderet
- Mere fokus på natur generelt (f.eks. plante til og etablere og levende hegn)
- Bevare pæne tal i grønt regnskab
- Optimere affaldshåndtering
- Fortsat godt naboskab

Den konkrete tilgang til ovenstående er udmøntet i den efterfølgende miljøpolitik, mål og handlingsplaner.

Miljøpolitik, mål og handlingsplaner

Miljøpolitik

Med denne miljøredegørelse og vores daglige arbejde i øvrigt vil vi stedse søge at være på forkant med de stillede miljøkrav. Vi vil gerne se positivt på lovgivningen og få det bedste ud af situationen. Vi arbejder efter at have harmoni mellem produktion og miljø, og vi tager hensyn til miljøet og omgivelserne. Vi ønsker at undgå unødigt belastning af natur og omgivelser og korrigerer med lavt harmonitryk efter behov.

Mål og handlingsplaner

Mål	Handling	Ansvarlig	Tidsfrist	Område	Målopfyldelse
Optimere affaldshåndtering.	-Afklaring omkring håndtering af forskellige affaldstyper. -Affaldsregister i mappe.	Hans Andresen	2006	Miljø og drift	
		Thomas	2006	Miljø og drift	
Begrænse støjgener.	Flytte kornetøring indendørs.	Hans Andresen	2007	Omgivelser og drift	
Tage hensyn til naboer.	Flytte en nabonær lade længere væk og plante til på arealet.* se også nedenfor.	Hans Andresen	2007	Omgivelser og natur	
Øge trafiksikkerheden.	Flytte indkørslen, så der opnås bedre udsyn.	Hans Andresen	2007	Omgivelser og drift	
Bedre overblik over ressourceforbrug.	-Opsatte målere på diesel, så der differentieres på stald og mark. -Opsatte målere på vandet.	Hans Andresen	2007	Miljø og drift	
		Hans Andresen	2007	Miljø og drift	
Bevare lave værdier i grant regnskab.	Fokus på BI, N, P og K.	Hans Andresen	Kontinuerligt	Miljø og drift	
Reducere CO ₂ og andre emissioner.	-Følge udviklingen i gylleseparatoring og afbrænding af fiberfraktion. -Overveje alternativer til olie som opvarmning.	Hans Andresen	Kontinuerligt	Miljø	
		Hans Andresen	Kontinuerligt	Miljø	
Forbedre naturen.	-Plante til på areal v. gammel lade. -Plante hegn på markerne 1 og 8.	Hans Andresen	2007	Natur og herlighed.	
		Hans Andresen	2008-9	Natur og herlighed.	
Foderoptimere.	Følge udviklingen/undersøge mulighed for at energibestemme foderet før og efter indtag.	Hans Andresen	Kontinuerligt	Miljø og produktion.	
Minimere risiko for forurening	-Udarbejde skriftlige procedurer i forbindelse med håndtering af gylle, pesticider og skadedyr. -Finde og evt. etablere alternativ til septiktank.	Hans Andresen	2006	Miljø, drift	
		Hans Andresen	2007	Miljø	

Bilag:

1. Miljøkortlægning
2. Naturtjek med kortbilag og signaturer
3. Plantegninger og kort over staldanlæg
4. Udskrifter fra Bedriftsløsning

Skema til kortlægning til Miljø & Strategi

A. Stamoplysninger

Bedriftens navn og adresse	Tornager, Perbøvej 5, 6200 Aabenraa
CVR-nr og P-nr	26130840
Ansvarlig ledelse og kontaktperson	Hans Andresen
Antal ansatte	3
Tilsynsmyndighed	Lundtoft Kommune/Ny Aabenraa
Miljøgodkendelser	Kap 5: 372,2 DE Perbøvej 5, 209,9 Perbøvej 2
Eventuelle dispensationer	-
Andre godkendelser og aftaleordninger	Gylleaftale – lev, 2 stk. på sammenlagt 114 DE Affaldsregister Vandingstilladelser Reg. Nr. matr. Nr. mængde 519-40-0007-00 4, perbøl 27.000 m3 519-40-0048-00 2, perbøl 80.000 m3 519-40-0006-00 61, perbøl 12.000 m3 519-40-0065-00 2, bjerndrup 23.000 m3

B. Oplysninger om virksomheden

Bedriften består af to ejendomme, Tornager, Perbøvej 5 og Bjerndrupgaard, Perbøvej 2. På de to ejendomme er der i alt 6000 stipladser til slagtesvin. Der produceres ca. 18000 tungsvin (30-110 kg) om året.

Derudover drives 417 ha hvoraf 210 ejes. Afgrøderne er salgsafgrøder, primært vårbyg, havre vinterraps og majs til modenhed. Al markarbejdet foregår med reduceret jordbehandling og dermed ingen pløjning.

C. Oplysninger om virksomhedens beliggenhed

Afstand til nærmeste:	Adresse: Perbøvej 5	Afstandskrav, m
Nabo (Perbøvej 10)	50 m fra stald til stuehus	50
Naboskel (Perbøvej 10)	10	30
Bebyggelse i landzone	1100	300
Byzone	2500, Kliplev	300
Fælles vandindvindingsanlæg	1700	50
Enkelt vandindvindingsanlæg	100	25
Vandløb hvilket navn	1000	15

Sø ved mose mark nr. 8	500	15
Stuehus eget	25	15
Privat vej hvilken	kendes ikke	15
Offentlig vej	40	15
Levnedsmiddelvirksomhed (ABL i Kliplev)	3 000	25

Alle afstandskrav er overholdt, som det fremgår af ovenstående skema. Det skønnes, at bedriften ikke er til gene for omgivelserne.

Der er aldrig modtaget klager over lugt- eller støjgener eller andre forhold.

Der henvises til naturtjekket for yderligere informationer om sårbare omgivelser.

D. Tegninger over virksomhedens indretning

Se bilag

E. Oplysninger om virksomhedens indretning og drift

Dyreart og antal dyreenheder:

Dyreart og evt. vægtinterval	Antal	DE*
Slagtesvin 30-110 kg	17.871	581,1 DE
Heste 500-700 kg	2	0,87 DE

* dyreenheder beregnes på grundlag af bkg. 604 af 15/7-2002, bilag 1 revideret 1/8-2004

Hestene er til hobbybrug.

Oplysning om staldsystem og staldindretning:

Stald nr	Anvendelse	Stipladser*	Udmugningssystem	Gulvtype
Perbøvej 5 Stald 1-5	Slagtesvin	Stald 1: 1648 Stald 2: 420 Stald 3: 532 Stald 4: 588 Sum: 3188	Træk og slip	Drænet gulv, 1/3 spalter
Aflastningsstald (Perbøvej 5)*	Syge/svage dyr	640	Træk og slip	70% fast gulv, der strøs med spåner
Perbøvej 2	Slagtesvin	Stald 1: 1260 Stald 2: 768 Sum: 2028	Træk og slip	Drænet gulv, 1/3 spalter
Aflastningsstald (Perbøvej 2)	Syge/svage dyr	100	Træk og slip	Drænet gulv m gummimåtter
I alt:		5956		

* Aflastningsstalden er stald nr. 5 jf. plantegning

Der er overbrusning og varme i alle stalde.

Oplysning om ventilationsanlæg:

Stald nr.	Ventilationstype	Ventilationskapacitet maks. [m ³ /h]	Lufthastighed [m/s]	Antal afkast**	Højde o/u tagryg [m]
Perbøvej 5 – 1, (7 sektioner)	Undertryk	30.000 m ³ /t pr sektion*	Diameter: 60 cm	2 ud 14 ind pr sektion	50 m under tagryg.
2	Undertryk	41430 m ³ /t hele stalden	Diameter: 50 cm	3 ud, 48 ind	1 m over tagryg
3	Undertryk	50230 m ³ /t hele stalden	Diameter: 50 cm	4 ud, 52 ind	1 m over tagryg
4	Undertryk	55240 m ³ /t hele stalden	Diameter: 50 cm	4 ud, 60 ind	1 m over tagryg
5	Undertryk	66000	Diameter: 50 cm	3 ud, 32 ind	1 m over tagryg
Perbøvej 2 – 1 (5 sektioner)	Undertryk	36000 m ³ /t pr sektion	Diameter: 50 cm	2 ud, 24 ind pr sektion	Lige ved tagryggen
2 (6 sektioner)	Undertryk	18000 m ³ /t pr sektion	Diameter: 50 cm	1 ud, 16 ind pr sektion	Lige ved tagryggen

*Bemærk at oplysningerne for nogle af stalddene gælder pr sektion, mens de for andre stalde gælder for hele stalden.

**I alle stalde er luffindtaget udformet som vægventiler.

Afkastene er uden afdækningsplader.

Oplysning om opbevaring og/eller forarbejdning af foder:

Dyrene fodres primært med vådfoder af rugbrød, der dagligt hentes i lastbil fra Kohberg; ca. 12 t pr dag. Hertil gives sojaskrå og mineraler. Bedriften har et komlager på seks plansilber til 1200 tønder korn hver. Al foder håndtering foregår i laden på Perbøvej 2.

Oplysning om biverksamhed:

Der drives en rideudstørsbutik på ejendommen.

Ejendommen Perbøvej 5 opvarmes med halmfyr på 300 kW. Halmfyret er nedslidt og skrottes.

Oplysninger om forbrug af hjælpepestoffer:

Type	Regnskabsår 2005	Anvendes til
El	308738 kWh	Lys, fodring, gyllepumper
Fyringsolie	25172 l	Opvarmning, Perbøvej 2
Diesellole	61169 l	markarbejde
Vand	Uden måler Skøn 10.000 m ³	Foder, drikke, rengøring, overbrusning
Træflis	150 t	Opvarmning Perbøvej 5
Halm	50 t	Opvarmn. Perbøvej 5

Med hensyn til handelsgødning, foder og sprøjtemidler se "grønt regnskab".

Vandingstilladelser:

Reg. Nr.	matr. Nr.	mængde
519-40-0007-00	4, perbøl	27.000 m ³
519-40-0048-00	2, perbøl	80.000 m ³
519-40-0006-00	61, perbøl	12.000 m ³
519-40-0065-00	2, bjerndrup	23.000 m ³

Oplysninger om olietanke:

Der er dobbeltstregnet rørføring til oliefyret.

Der er i alt 4 tanke på bedriften, heraf to tanke til fyringsolie med hhv. 5900 l og 4000 l, samt to tanke på hhv. 4000 l og 1200 l diesel. Dieseltankene er opstillet indendørs, mens tankene med fyringsolie står udendørs. Alle fire tanke er fritstående og med ben og fri bug. Den ene tank på Perbølvej 2 (4000 l) står på fliser, mens de andre står på grus. Alle fire tanke har påfyldningsalarm, og dieseltankene har pistol m. autostop.

Placering	Anvendelse	Tank volumen	årg.	Tank nr.
Perbølvej 2	fyringsolie	4.000 l.	1997	72648-01
Perbølvej 5	fyringsolie	5.900 l.	1998	78185-01
Perbølvej 5	motordiesel	4.000 l.	1996	62834-01
Perbølvej 5	motordiesel	1.200 l.	1999	89390-01

Desuden findes to lejede gastanke på Perbølvej 5. De står begge to udendørs på betonelementer. Den ene er fra 1980 og har nummeret 274102, mens den anden er fra 1965 og har nummeret 1268. Begge tanke er kontrolleret den 13. oktober 2006.

Oplysninger om mulige driftsforstyrrelser eller uheld, der kan medføre væsentlig forøget forurening i forhold til normal drift:

Der kan opstå uheld med forureningsrisiko ved gyllepumpling, hvis modtagerbeholderen er fuld eller slanger eller samlinger er utætte. For at undgå problemet kontrolleres tank, slanger m.v. inden overpumpning. Der føres logbog hver måned. Udslusning af gylle foregår hver 14. dag, og det er altid den samme medarbejder, der står for det. Hermed minimeres risikoen for uheld.

Der kan ligelædes opstå forurening med gylle eller pesticider, hvis en sprøjte eller gyllevogn skulle vælte. Der er dog ingen særlige naturområder i umiddelbar nærhed af bedriftens arealer, der kunne blive voldsomt forstyrret, hvis uheldet skulle være ude.

Der kan opstå problemer med overfyldte stalde ved slagteristrejke, men problemet kan undgås ved at lukke for køb af smågrise i den pågældende periode.

Alle olie- og dieseltanke er aflåst og kontrolleres løbende, ligesom alle kemikalier opbevares i et aflåst rum.

F. Oplysninger om gødningsproduktion og -håndtering

Arsproduktion af husdyrgødning inklusiv spildevand til opbevaring:

Der produceres årligt 3415 m³ gylle inkl. spildevand på Perbølvej 2. Hertil kommer 1.000 m³ ekstra vand til rengøring og nedbør i gyllebeholdere; i alt 4.415 m³. Den tilstrækkelige kapacitet er 3.780 m³.

Der produceres årligt 6064 m³ gylle inkl. spildevand på Perbølvej 5. Hertil kommer 2.000 m³ ekstra vand til rengøring og nedbør i gyllebeholdere; i alt 8.064 m³. Den tilstrækkelige kapacitet er 6.620 m³.

Det samlede opbevaringsbehov er 10.400 m³, mens kapaciteten er på 13.757 m³.

Gødningen fra ejendommens heste transporteres til gyllebeholderne.

Gødningsopbevaringsanlæg:

Anlæg	Type	Kapacitet i m ³	Opførelsesår	Dato for 10-års beholderkontrol
Gyllebeholder 1	{Hpt}*	3000 m ³	2000(?)	
Gyllebeholder 2	{Hot}*	1100 m ³	1987	
Gyllebeholder 3	{Tb}*	1200 m ³	1987	
Gyllebeholder 4	{Carl}*	600 m ³	1987	
Gyllebeholder 5 pbv 2	Perstrup	2040	1997	
Gyllebeholder 6 pbv 2	Perstrup	2040	1997	
Gyllebeholder 7 Pbv 5	Perstrup	1250 m ³	1987	1997
Gyllebeholder 8 pbv 5	Perstrup	1250 m ³	1987	1997
Fortank Perbølvej 2	Perstrup	21 m ³	1997	
Fortank Perbølvej 5	Perstrup	21 m ³	1987	1997
Kanaler pbv. 2	Perstrup	415 m ³	1997	
Kanaler pbv. 5	Perstrup	820 m ³	2004	
I alt		13757 m ³		

* Initialer på beholderens udlejer

Gyllebeholder 1-4 er lejede.

Beholder 1-4 ligger ude på markerne, mens 5-8 ligger ved driftsbygningerne.

Der er flydelag af snittet halm på alle gyllebeholdere. Der føres logbog.

Der er ingen markstakke på bedriften.

Størrelse og beliggenhed af det areal, der er til rådighed til udbringning af husdyrgødning:

Udbringingsarealer 2005	Størrelse i ha
Egne arealer	210
Forpagtede arealer	157,86
Gylleaftaler	82
I alt	417,86 ha*

Der modtages ikke slam eller andre affaldsprodukter til udspreddning på markarealet.

G. Oplysninger om valg af bedste tilgængelige teknik

Oplysninger om hvordan forurening undgås, og der spares på ressourcer:

Al gylle nedfældes for at mindske afdrift til omgivelserne.

Der er investeret i en ny gyllevogn med sugetårn, der bevirker, at der ikke skal tilsættes skumhæmmende midler til gyllen.

Der sås og kunstgødes i én omgang med den samme maskine, hvilket sparer kørsel, ligesom gødsningen sker meget præcist, og ikke ned til åer og vandløb.

Vi holder min. 2 meter afstand til alle vandløb, naturlige som ikke naturlige.

Der føres affaldsregister for at have overblik over affaldsmængderne.

Der er vaskeplads, hvor marksprøjten rengøres efter hver brug/dag. Traktorer og maskiner rengøres også på pladsen.

Der udføres reduceret jordbehandling på hele dyrkningsarealet, hvilket giver reduceret kørsel.

Det overvejes at skifte til spare-lysstofrør.

Det overvejes at opsætte vandmåler på den private vandboring for at kunne holde øje med forbruget. Der bliver i fremtiden foretaget vandkvalitetsprøver (forenklet kontrol) af drikkevandet hvert 5. år.

Det overvejes at omlægge kørselsvejen, så landsbyen Bjærndrup ikke generes af den tunge transport.

Der er planer om at renovere ældre staldbygninger.

Der er planer om at udarbejde skriftlige procedurer i forbindelse med håndtering af gylle, pesticider og skadedyrsbekæmpelse.

Oplysninger om hvad der gøres for at reducere ammoniakemissionen og udvaskningen af nitrat. Oplysninger om hvordan et eventuelt fosforoverskud og udledning af fosfor nedbringes:

Al gylle nedfældes, og der tages højde for vejrforholdene.
Der gives fytase i foderet.

Derudover drives godt sædskifte.

Der arbejdes, i forbindelse med en udvidelse af svineproduktionen, med at separere gyllen og dermed tilpasse den til arealet m.h.t. fosfor, så der kan fuldgødes med gyllen og kunstgødningen undlades.

H. Oplysninger om gene- og forureningsbegrænsende foranstaltninger

Oplysninger om støjkilder:

Støjkilde	Placering	Driftstid
Højtryksrensere	Stalde, maskinhus	4 t/uge
Ventilationsafkast	På staldene	Efter behov hele tiden
Kompressor	På vaskelødsen	1 t/dag
Blandeanlæg	Perbølvej 2,	3t/dag om formiddagen
Lastbiler mv.	Brødbil til perbølvej 2	Hver dag, 500 km/uge
Kornterringsanlæg	Perbølvej 5	3 uger/år aug-sep
Dyrene ved fodring	Staldene	4 gange/dag

Oplysninger om lugtforureningskilder:

Den eneste kilde til lugt er produktionsanlægget såsom stalde og gødningsopbevaringsanlæg.

Lugtberegning (sommerperiode):

Dyreart	Antal på stald	Gennemsnitsvægt i kg	Lugtemission i LE/s
Slagtesvin, tungsvin	6000	72,5	65.250

Der regnes med 150 LE/s/1.000 kg ved slagtesvin over 25 kg

Konsekvensområde for lugt er ca. 1250 m

Geneafstanden er 800 m for boligområder i byzonen og sommerhusområder og 250 m for boliger i landzonen uden for samlet bebyggelse.

Det må på baggrund af ovenstående antages, at der er nogen lugtgene hos de nærmeste naboer. Det skal bemærkes, at der aldrig har været klager, og der er i øvrigt ikke konstateret nogen lugtgene i nærheden af bedriften.

Opgørelse af mængder og arten af rengøringsvand, vand fra vaskepladser og sanitært spildevand, med oplysninger om bortskaffelse og eventuelle rensningsforanstaltninger:

Alt vand fra staldene ledes til gyllebeholderne. Der kommer årligt 3000 m³ vand fra rengøring samt regnvand i gyllebeholderne.

Alt husholdningsspildevand inkl. sanitært spildevand ledes til en septiktank, der har overløb til dræn og udløb i Højbjergmose Vandløb. Husholdningsspildevand opgøres ikke.

Oplysninger om påfyldning og rengøring af sprøjteudstyr:

Rengøring af sprøjteudstyret foregår på vaskepladsen. Der rengøres med højtryksrensere hver dag efter brug. Vaskepladsen har afløb til fortanken.

Oplysninger om fluebekæmpelse:

Der foregår p.t. ingen fluebekæmpelse. Hvis behovet opstår, vil der blive anvendt rovfluer.

Oplysninger om skadedyrsbekæmpelse:

Skadedyrsbekæmpelsen (rotter, mus og muldvarpe) foretages af bedriftens personale med fælder. Desuden holdes katte.

Der udarbejdes skriftlige procedurer for bekæmpelse af skadedyr.

Oplysninger om til- og frakørselsforhold vedrørende arbejdskørsel:

Transporter	antal/år
Foder	10/uge
Diesellole	25
Fyringsolie	10
Indlevering af dyr, smågrise	16
Udlevering af dyr til slagting	32
Daka	52
Gylleudkørsel	1000 skøn
Arbejdskørsel v. markarbejde	150
Mellem gårdene	500

I øjeblikket sker transporterne til og fra bedrifterne ad Perbølvej og i overvejende grad gennem Bjerndrup Landsby.

Der har aldrig været klager over lugt, larm eller andre forhold på bedriften.

I. Oplysninger om virksomhedens affald

Oplysninger om opbevaring og bortskaffelse af døde dyr:

* Daka afhenter døde dyr. Opbevaring og opsamling fra begge ejendomme foregår ved gyllebeholderen på Perbøvej 5, og dyrene ligger i et stålindelukke hvor der kan ikke komme dyr til dem, og hvor de kan ikke ses fra omgivelserne. Der kommer ingen grisetransporter forbi.

Telefonisk aftalt at det tilføjes, at den skal overdækkes med lufttæt materiale.

Oplysninger om art, mængde, opbevaring og bortskaffelse af affald, der fremkommer på virksomheden:

Gruppering	Affaldstype	Mængder 2005	Opbevaringssted	Transportør	Modtageanlæg	EAK-kode
Genbrug	Pap	Små mængder	Container	Selv	Snd, Hoptrup	-
	Papir	Små mængder	Container	Selv	Snd, Hoptrup	-
Affald til specialbehandling/ farligt affald	Rester af bekæmpelsesmidler	Små mængder, ikke opgjort	Opbevares i aflåst rum	selv	SMOK Tinglev	02 01 19
	Medicinerrester	(bruges op)	I stalden ved medicinsk ab	Post Danmark	Løgster Apotek	20 01 32
	Kanyler og medicinflasker	3 spande kanyler 3 tønder til flasker	I stalden ved medicinsk ab	Post Danmark	Løgster Apotek	20 01 32
	Spildolie	Maskincenter Felsted skifter olie og filtre				13 02 08
	Olie- og brændstoffiltre	Som ovenfor				16 01 07
	Blyakkumulatorer			Kværs autoophug*	Kværs autoophug*	16 06 01
	Lysstofrør	50		Dagrenovation Meldgaard*		20 01 21
	Forbatterier			Kværs autoophug*		16 06 02/03
	Spraydåser	100	Dagrenovationen	Dagrenovationen***	Dagrenovationen	15 01 10
Deponi	Metallaffald	20 t		Kværs autoophug*	Kværs autoophug*	-
Forbrænding	Diverse brændbart	Små mængder	Container	Selv	Snd, Hoptrup	-
	Tom emballage	100 kg		selv	SMOK	-

* Kværs autoophug henter alt metal og gamle batterier m.v. De sørger for kasse til opbevaring og afhenter selv.

** Fremover bliver der en aftale med elektrikerens, der tager brugte rør retur og bortskaffer dem.

*** Aflleveres fremover på den lokale genbrugsstation, der gratis modtager indtil 25 kg farligt affald om måneden.

J. Forslag til egenkontrol

1) Forslag til hvordan I vil lave - eller har lavet - planer for, hvordan I sikrer, at forurening undgås og at der er styr på forbrug af ressourcer. Fx:

- Der er faste rutiner for vedligeholdelse af anlæggene. Disse er opført på en tavle, så alle kan se den.
- Der er serviceaftaler på ventilationer og gyllepumper, der gennemgås 1 gang årligt.
- Der laves lister over ventende arbejdsopgaver for ejere og medarbejdere. Disse følges op på medarbejdermøder.
- I staldene føres der register over samtlige grise m.h.t. vægt, tilvækst, temperatur, medicin osv. Registerets opbygning og anvendelser gennemgås ved morgenmøder (afholdes sammen med medarbejderne hver 14. dag)
- Der afholdes medarbejdersamtaler 2 gange/år
- Der udarbejdes skriftlige procedurer for håndtering af gylle, pesticider og skadedyr.

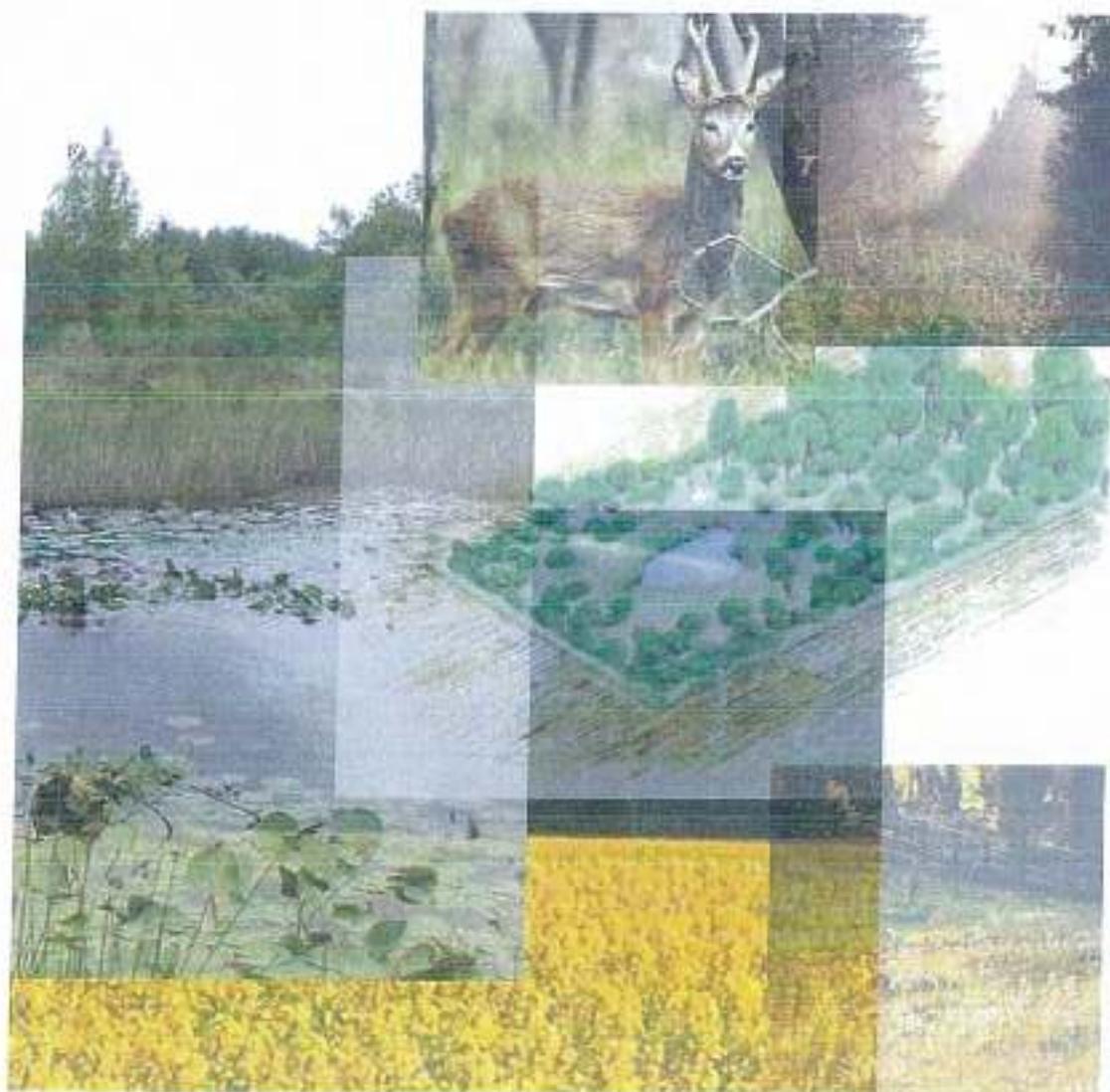
Kortbilag:

Oversigtstegning m. staldindretning
Markkort med kørselsveje

Naturtjek

2006

Tornager

 LandboSyd

Her følger naturtjekket for ejendommen Tornager

Naturtjekkets opgave er at give et overblik over ejendommens aktuelle og mulige natur- og kulturhistoriske elementer og værdier samt til en vis grad elementernes tilstand. Desuden stilles nogle overordnede forslag til mulige tiltag, der kan vedligeholde eller forbedre de omtalte elementer og værdier. Elementerne er opstillet efter en prioritering baseret på ønsker fra brugeren, vildthensyn, naturhensyn (flora/fauna i bred forstand), landskabsæstetik, herlighedsværdi og berørt lovgivning.

Naturtjekket kan bruges alene som et overordnet idkatalog, eller det kan suppleres med en naturplan, der ud over ovenstående i en mere detaljeret og nøjagtig form også indeholder resultater fra gårdbesøg, regulerende love, bekendtgørelser og retslige udpegninger samt beskrivelser af naturelementerne.

Eftersom naturtjekket udelukkende er baseret på besvarelsen af spørgeskema og diverse kortanalyser, kan det være svært at udtale sig om elementernes tilstand. Oplysningerne herom, og de tiltag, der relaterer sig hertil, skal derfor opfattes som et skøn. Desuden er navnlig naturelementer i en løbende udvikling, og såvel indhold som tilstand kan derfor ændre sig med tiden.

Der gøres opmærksom på, at der i forslag til tiltag ikke er taget hensyn til harmoniforhold. Hensynet hertil og fordele og ulemper ved udtagninger af areal må i hvert enkelt tilfælde vurderes.

Naturtjekket er systematisk bygget op med en introduktion til ejendommen, kortskitse med alle berørte naturelementer og oversigt over elementernes tilstand og muligheder i skemaform.

Aabenraa, maj 2006

Marie-Luise Meyhoff
LandboSyd

Ejendomsbeskrivelse

Naturtjekket omfatter arealer, der tilhører og drives af bedriften Tornager, Perbølvej 5, 6200 Aabenraa. Naturtjekket omfatter ud over hovedejendommen således også ejendommen Bjerndrupgaard, Perbølvej 2, 6200 Aabenraa.

Hans Andresen købte ejendommen af sine forældre i 2001 og er 4. generation på gården. Ved overtagelsen blev produktionen ændret fra 500 søer med fuld produktion af slagtesvin til en ren slagtesvineproduktion.

Der er udvidelsesplaner for både Tornager og Bjerndrupgaard, ligesom der er planer om at nedrive det eksisterende stuehus på Bjerndrupgaard og opføre et nyt. I den forbindelse er der også ønsker om at omlægge haven.

Ud over produktionen af slagtesvin drives der 417 ha med planteavl hvoraf 210 ha ejes. Tidligere udgjorde Tornagers jordtilliggende 85 ha, men i 1993 blev Perbølvej 3 tilkøbt og gården frasolgt, og i 1996 blev Perbølvej 2 købt, huset på denne ejendom står p.t. tomt.

Geologi og Landskabsudvikling.

Alle bedriftens arealer ligger vest for hovedopholdslinjen, som udgøres af grænsen for isens udbredelse under sidste istid, Weichel-istiden. Det betyder, at arealerne ikke har været dækket af is men derimod har fungeret som smeltevandsafløb til Vesterhavet. Dermed er der dannet den landskabsform, der kaldes hedeslette eller smeltevandsslette. Hedesletten består af velsorterede aflejringer, der for det meste består af sand, men kan også være silt eller ler. Jordene i dette område er grundet aflejringerne generelt meget sandede og klassificeres som grovsandet jord. Af samme grund er tykkelsen af jordernes lerlag meget tyndt og den naturlige beskyttelse af underliggende grundvandslag er ringe. De vandløbsnære arealer har dog generelt et højere indhold af både ler og humus end de øvrige arealer. Det skyldes dels tilførsel af materiale fra vandløbet og dels nedbrydning af plantemateriale under fugtige forhold.

Natur og jagt.

Markarealerne, der generelt er ret store, ligger placeret gruppevis men noget spredt og giver kun lille mulighed for større sammenhængende natur- og landskabsplanlægning. Der er en del mindre naturarealer mellem markerne, ligesom der på og omkring markarealerne er der en del mindre §3-enge og søer/vandhuller, som der bør tages hensyn til.

Familien Andresens foretrukne udflugtssted på ejendommen er en tidligere tørvegrav i mark nr. 8-1. På mergelgravens vestside findes ejendommens bedste udsigt.

Der er 20 ha lavbundsareal med MVJ-aftaler. Disse ligger brak. Desuden er der 39 ha med MVJ-aftaler om reduceret tildeling af kvælstof (60%). Markerne med MVJ-aftaler udgøres i alt af mark nr. 7, 7-1, 9-1, 12, 21, 23-1.

Introduktion og ejendomsbeskrivelse.

Der er mange levende hegn på ejendommen; dels ældre tjørnehegn samt nye tre- og seksrækkede, blandede løvhegn. Hegnene passes og klippes løbende.

Indtil 1987 udgjorde kvæg ejendommens hovedproduktion og der var overvejende græsning på de ovennævnte lavbundsarealer. I dag er der to heste, der begge går på marken tættest på Tornagers bygninger.

Der er et rigt dyreliv på bedriften, og der er bl.a. observeret rådyr, dådyr og kronhjorte, ænder, grævlinger samt en ugle i laden på Bjerndrupgård.

Hans Andresen går selv på en enkelt jagt om året. Herudover ligger jagtretten hos en anden familie. Der skydes ca. 2 rådyr og evt. nogle harer om året.

Kulturlevn og fortidsminder.

Tidligere blev der af og til fundet flinteøkser på mark 1 til 5.

Der er kun ganske få beskyttede sten- eller jorddiger på bedriften; det ene findes på en kort strækning langs mark nr. 39 og det andet langs mark 47, mens det tredje findes mellem mark 14 og 18.2

I området rundt syd for Tinglev Sø (lilla areal på kort 1) samt på begge sider af Bjerndrup Mølleå findes et meget stort antal stenalderboplads, fortrinsvis fra ældre stenalder. Der er tale om et typisk ressourceområde fra såvel jæger- som bondestenalder.

Ved Bjerndrup Mølleå er der ligeledes fremkommet to romertidsfund i form af jernslagge og lerkarskår, som indikerer, at der inden for det afsatte kulturarvsareal også ligger en romertidsboplads.

Grundet ovennævnte fund er hele det nævnte område udnævnt til regionalt kulturarvsareal i år 2005 (er endnu ikke registreret på kort).

Tinglev Sø og Mose blev fredet i 1966, dels på grund af mange forekomster af bopladsfund, dels pga. det sjældne og varierede fugleliv og flora.

Arealmæssige udpegninger

Her følger en kort gennemgang af de udpegninger, der findes på ejendommens arealer i henhold til Regionplanen 2001-2016. Udpegningerne findes på de nævnte kortbilag.

Natur-, landskabs- og kulturressourcer, (kortbilag 1)

Der løber en biologisk korridor lige nord for markerne 35 til 38. Desuden gennemskæres gruppen af markerne 10, 11.1 til 11.5 og 14.4 af en tilsvarende korridor. Biologiske korridorer er spredningsveje for dyr og planter. Korridorerne går via naturarealer, småbiotoper og landskabsstrøg - så som skove, moser, vandløb, læhegn, ådale og kyststrækninger.

I forbindelse med de biologiske korridorer må ændringer i arealanvendelsen, bl.a. etablering af nye større anlæg, ikke i væsentlig grad forringe dyre- og plantelivets spredningsmuligheder.

Der findes beskyttede vandløb en del steder på bedriften: Langs markerne 51 til 53 og 35, 38 og 39 løber et vandløb, Bjernstrup Mølleå, med en målsætning om vandkvalitet svarende til laksefiskevand (kaldet B2). Det betyder, at der søges fastholdt eller genetableret en vandløbskvalitet, sådan at vandløbene vil kunne være opvækst- eller opholdsområder for et alsidigt dyre-, fiske- og planteliv svarende til laksefiskevand. Målsætningen er opfyldt på en del af strækningen.

Langs markerne 18 til 18.3 findes endnu en strækning af Bjernstrup Mølleå, stadig med en B2-målsætning, der på denne strækning ikke er opfyldt.

Der løber også et vandløb langs med markerne 14, 14.1 og 17. Dette har en uopfyldt målsætning om at vandkvaliteten skal svare til karpefiskevand (B3).

Endelig løber der et vandløb mellem markerne 10 og 11 til 11.5. Dette vandløb har en B2-målsætning i den vestlige ende og en B3-målsætning i den østlige ende. Ingen af målsætningerne er opfyldt.

Særligt B2-målsætningen er en ret høj målsætning, som der bør tages hensyn til i den vandløbsnære drift.

Der ligger et større område med naturinteresser i umiddelbar nærhed af bedriftens arealer, og markerne 40 og 18 til 18.3 støder op til dette. Områder med naturinteresser er områder, som hovedsagligt anvendes til jordbrug, og som vurderes at kunne blive biologisk mere værdifulde, hvis driften ophører eller ekstensiveres. Områderne indholder ofte mindre og spredtliggende naturarealer.

Inden for områder med naturinteresser skal der ved ændring af arealanvendelsen til andre formål end jordbrug tages hensyn til naturinteresserne. Eksisterende natur skal bevares og mulighederne for at genskabe nye naturarealer bør ikke forringes.

Vest for bedriftens arealer og overlappende med mark nr. 54 og grænsende op til mark nr. 14.1 ligger et stort Natura 2000-område. Inden for Natura 2000-områder skal det sikres, at de arter og naturtyper, der er opført på EU-direktivernes bilag, har vilkår der er så gode, at

arterne kan overleve, og arealet af naturtyperne i det mindste ikke reduceres, også på længere sigt. Hvis bevaringsstatus ikke er gunstig, skal naturgrundlaget genoprettes. De arter, der er prioriteret i habitatdirektivet, må ikke få forringede levedmuligheder, og dyrearterne må ikke forstyrres.

Ud over ovenstående område er der en del mindre områder med naturtyper, der er beskyttet af Naturbeskyttelseslovens § 3. Det drejer sig om søer og vandhuller med et areal på mindst 100 m², moser, enge, strandenge, strandsumpe, heder og overdrev med et areal på mindst 2500 m², "mosaikker" af ovennævnte naturtyper med et areal på mindst 2500 m², visse udpegede vandløb & alle moser i f. m. beskyttede vandhuller, søer eller vandløb. Beskyttelsen gælder uanset om der er en eller flere ejere. Ændringer i tilstanden af beskyttet natur kræver amtets tilladelse (dispensation). Det er altid de faktiske forhold på arealet, der afgør, om arealet er beskyttet eller ej. De forskellige naturtyper og deres placering fremgår af kort 1.

De diger, der er udpegede som beskyttede, er omtalt ovenfor under kulturlevn og fortidsminder.

Jordbrug, skov og råstoffer (kortbilag 2)

Hovedparten af bedriftens marker ligger i eller grænser op til Særlig Følsomme Landbrugs(SFL)-områder med fokus på overfladevand. SFL-områder er geografisk udpegede områder, der typisk er udpeget, hvor amtet skønner, at ekstensiv og miljøvenlig landbrugsdrift i særlig grad vil være til gavn for miljøet og naturen.

Markerne 20, 20.2 og 21.1 samt 44 grænser op til et område med skove eller plantage. Yderligere skovrejsning er uønsket for hele den vestlige del af området. Det er ikke tilladt at plante skov på arealer, hvor skovrejsning er uønsket. Det skyldes typisk et ønske om at beskytte landskabsområder med særligt karakteristisk geologisk indhold eller særlig landskabelig værdi eller skønhed mod skovtilplantning, fordi skov eller andre høje elementer slører linjerne i landskabet.

Den ovennævnte uønskede skovrejsning skyldes her blandt andet værdifulde geologiske interesseområder. Geologiske interesseområder rummer værdifulde geologiske dannelser af national og regional betydning. I disse områder skal byggeri og anlægsarbejder, beplantning m.v., som kan sløre de geologiske landskabstræk, undgås, og eventuelle klinter og råstofgrave bør holdes åbne og tilgængelige.

Vandressourcer (kortbilag 3)

Markerne 30 til 35, 39 til 41 samt 53 ligger i et interesseområde for grundvand, og store dele af arealet er indvindingsopland for vandværker.

En stor del af bedriftens arealer udgøres af lavbundsarealer (lyseblå markeringer), hvoraf nogle er udpeget som VandMiljøPlan(VMP) II-arealer. VMP II-lavbundsarealer er kunstigt afvandede vådområder, som tidligere har været våde enge, moser, lavvandede søer og

fjordarme. VMP II-lavbundsarealer skal friholdes for byudvikling og for byggeri, anlæg m.v., hvortil der kræves landzonetilladelse, og som kan forhindre, at det naturlige vandstands niveau kan genskabes.

Infrastruktur, byudvikling og tekniske anlæg (kortbilag 4)

Ingen af bedriftens arealer ligger i nærheden af byzone eller planlagt udvidelse af byzone, men markerne 30 til 34, 43 og 44 ligger inden for konsekvenszonen for vej, og markerne 30, 31 og 54 ligger i konsekvenszonen for jernbanen.

Langs Bjærndrup Mølleå og det tidligere VMP II-område er der udpeget et interesseområde for friluftsliv, der helt eller delvist er sammenfaldende med markerne 35, 38, 39, 39.1, 51 til 53 og 18 til 18.3. Interesseområder for friluftslivet er områder, som amtet vurderer, har betydning for friluftslivet, bl.a. i relation til naturoplevelser og rekreative muligheder, f.eks. skovområder, strande og naturområder. I sådanne områder bør der tages hensyn til friluftslivet.

Langs den vestlige kant af mark nummer 54 løber en nedgravet højspændingslinje, og i randen af mark 35 er der flere vindmøller.

Naturtjkelementer og tiltag

Skema over naturelementer på ejendommen listet efter prioriteringsrækkefølge.

Her følger et bud på prioriteringsrækkefølge for nogle de beskrevne naturelementer. Rækkefølgen er udformet, så den beskrevne naturtype naturelementet repræsenterer vurderes til at bidrage mest til flora og faunas mangfoldighed. Der er taget hensyn til biotopens sjældenhed og den sammensætning, der knytter sig til biotopen. Generelt vil nyere tilplantninger rangere lavt, hvor der ikke er mangel på bevoxsninger.

Prioritering og nr.	Type, størrelse	Nuværende tilstand/værdi	Planmål	Ønskede tiltag		Bemærkninger
				På kort sigt (1 - 2 år)	På længere sigt (2 - 10 år)	
1	Mark nr. 18.1-18.3, i alt 7,23 ha.	Brak hhv. permanent græs.	Bibeholde og understøtte spredningsveje for flora og fauna, øge naturværdien, beskytte vandløbet.	Bibeholde og pleje brakken/det permanente græsareal.	Evt afgræsning, Pleje af brakken, evt. isåning af vidtvenlige planter.	Slå brakken efter reglerne om plantedække på brakarealer. Slå gerne forskellige områder af brakmarken fra år til år.
2	Mark 39.1 og 53, i alt 2,70 ha.	Brak.	Understøtte natur- og kulturkvaliteten. Forbedre forholdene for friluftslivet.	Opretholde og pleje brakken.	Opretholde og pleje brakken. Indsæt evt. mindre græsningsdyr. Etabler trampet eller slået sti langs Bjerndrup Mølleådam. Omlæg evt. til vedvarende græs.	Der kan være mulighed for at indgå i et større vådområdeprojekt grundet VMP II-udpegningen. Afgræsning af brak skal foretages med egne dyr og efter 20. aug..
3	Mark 51 og 52, i alt 0,69 ha.	Markender.	Understøtte natur- og kulturkvaliteten. Forbedre forholdene for friluftslivet.	Etablere brak eller anden ekstensiv udnyttelse.	Opretholde og pleje brakken. Indsæt evt. mindre græsningsdyr. Etabler trampet eller slået sti langs Bjerndrup Mølleådam.	Der kan være mulighed for at indgå i et større vådområdeprojekt grundet VMP II-udpegningen.
4	Mark nr. 9.2 - 11.4 + 11.6 og 11.7, i alt 19,10 ha.	Brak.	Bibeholde og understøtte spredningsveje for flora og fauna, øge naturværdien.	Bibeholde og pleje brakken.	Pleje af brakken, evt. isåning af vidtvenlige planter. Evt. etablering af slået eller trampet sti langs vandløbet.	Undlad at slå brakken på samme tid hvert år.

Naturtelementer og tiltag

Prioritering og nr.	Type, størrelse	Nuværende tilstand/værdi	Planmål	Ønskede tiltag		Bemærkninger
				På kort sigt (1 - 2 år)	På længere sigt (2 - 10 år)	
5	Mark 12, 0,22 ha.	Dyrket markende.	Forbedre naturkvaliteten og understøtte biotopen.	Ekstensiver driften, opret sprøjte- og gødningsfri zone.	Omlæg til brak, suppler gerne med vildtsstribे og/eller vildtvenlige afgrøder rettet mod mindre dyr og fugle.	Lav vildtsriben som bar jord. Fokus på jordrugende fugle, f.eks. agerhøns og viber samt mindre dyr såsom harer.
6	Mark 12	Dyrket markrand.	Forbedre naturkvaliteten og understøtte biotopen.	Opret sprøjte- og gødningsfri randzone.	Etabler evt. "skovbryn" eller lavt hegn med bred fodpose.	Fodpose: Egnet kantes med mindre buske og en udyrket stribe ud mod marken, i alt mindst 2 meter.
7	Mark 7, 0,43 ha.	Stribe af dyrket mark.	Højne naturkvaliteten.	Ekstensiver striben, etabler evt. vildtager med barjordsstribе.	Indlem striben i det øvrige brakareal og/eller oprethold vildtageren.	Fokus på jordrugende fugle, f.eks. agerhøns og viber.
8	Mark 14, 17 og 17,1, i alt 1,70 ha.	Stribe af dyrket mark.	Øge natur- og vandkvaliteten.	Opret sprøjte- og gødningsfri randzone.	Slå randzonen men undgå at beskadige vandløbet.	Fokus på Natura 2000-området, gødsugning og sprøjtning.
9	Mark 37, 0,29 ha.	Hjerne af dyrket mark.	Understøtte biotopen.	Ekstensiver driften, udlæg gerne som brak.	Oprethold ekstensiveringen, omlæg gerne til brak eller dyrkningsfri zone. Hvis der tidligere er omlagt til brak, kan brakken omlægges igen. Kan evt. indgå i større vådområdeprojekt.	Slå på forskellige tidspunkter fra år til år.
10	Mark 21, i alt 0,42 ha.	Våde pletter i dyrket mark.	Øge spredningsmulighederne og naturværdien. Rationaliseret markdriften. Øge herlighedsværdien og gavne friluftslivet.	Luk evt. dræn og ekstensiver arealet. Friluft for træagtig opvækst og beplantning	Etabler evt. vådområde; græv ud til lavvandet sø, hvis der ikke kommer nok vand af sig selv. Opret sprøjte- og gødningsfri bræmme omkring.	Søg evt. om tilladelse til udsættelse af fisk eller krebs. Husk landzonetilladelse, søg evt. tilsbud hos SNS.

Naturtjkelementer og tiltag

Prioritering og nr.	Type, størrelse	Nuværende tilstand/værdi	Planmål	Ønskede tiltag		Bemærkninger
				På kort sigt (1 - 2 år)	På længere sigt (2 - 10 år)	
11	Mark 8	Dyrket markrand	Øget tilgængelighed og adgang og hertilsværdi.	Ekstensiv randzone, gerne med slået eller trampet sti.	Etabler sti, gerne slået/trampet. Plant evt. skyggegivende træer langs stien. Placer evt. borde/bænkensæt for enden af stien.	Sti samt placering af borde og bænke kræver tilladelse i §3.
12	Mark 8	Dyrket markrand	Afskærmning af engen og hestene. Forbedret naturværdi. Øget hertilsværdi.	Etablere levende hegn, 1-3 rækker.	Vedligehold hegn, etabler evt. fodpose/vildtstribe.	Vælg 1- eller 3-rækket hegn efter behovet for læ. Vælg lavere, blomstrende buske.
13	Arealer rundt om gyllebeholdere og vindmøller, f.eks. mark 35. Mark 23.1	Opdyrkede marker	Øget naturværdi, hertilsværdi.	Etabler småbuskads rundt om gyllebeholdere og vindmøller i hestekofacon.	Vedligehold og udfynd beplantninger.	Af sikkerhedssynsplanter i god afstand til anlæggene.
14		§3-eng med sø i udkanten af dyrket mark. Nogen opvækst og ældre græsvegetation på engen.	Undersøtte biotopen. Forbedre naturværdien.	Slå engen og fjern det afslåede materiale. Hold god afstand til eng og sø med maskiner, gødning og pesticider.	Oprens søen og frilæg vandspejlet. Sørg for at holde randbeplantningen nede, særligt på syd- og vestsiden af søen. Fortsæt med at slå engen.	Et frit vandpejl tiltrækker vandlevende smådyr, padder og anderlugte. Undlad at tilpante for tæt på søen og fjern eventuel opvækst af tagrer og dunhammer, der breder sig ud i vandet og reducerer vandspejlet.

Kort over naturtjkeleets
elementer. Desuden fremgår
marknumrene af kortet.

Naturelementer i landskabet
indgår med forskellige
signaturer, mens
naturtjkelementerne er
markeret med gult. De gule
numre refererer til
elementernes prioritering.
Bemærk, at hvert nummer godt
kan findes mere end én gang.

Hans Christian Andresen
 Perbølvej 5A
 6200 Aabenraa
 Tlf.nr.: 74687981
 E-mail: hornager@dljptele.dk

Dette logskema skal følge ansøgningen om miljøgodkendelse og bedes udfyldt med alle oplysninger om de ændringer, der er foretaget i IT-ansøgningskemaet med tilhørende bilag og udkast til miljøgodkendelse med tilhørende bilag. Ændringerne bedes daleret.

Miljøkonsulent: Sheila Neldeborg, Patriotisk Selskab, tlf.nr. 63155449, e-mail shn@patriotisk.dk
 Sagsbehandler, miljø: Johanne Ludvigsen, OSC-Miljø, tlf.nr. 51163060, e-mail jl@osc-milj.dk
 Sagsbehandler, natur: Birgitte Myrthue, tlf.nr. 73767863, e-mail bmw@aabenraa.dk

Acadre, sagsnr.:07/15808

Logskema tilknyttet ansøgningskema nr. revurdering af Perbølvej 5, 6200 Aabenraa			
Aabenraa Kommunes bemærkninger			
Dato	Version	Indtal er	Bemærkninger
17.08.09	n	SHN	Ønsker ansøger at få tilsendt logskemaet, hver gang ansøgningen sendes fra Kommune til rådgiver. Såfremt Kommunen ikke hører noget, sendes logskemaet også til ansøger.
10. juli 2009		jml	Situationsplan med afsturede efter § 6 og § 8 mangler afsnarende til skel og vandløb. Der er 2 meter brænnene på vandløbet, som løber nordvest omkring ejendommen.
17.08.09		SHN	Hvor er ventilationsafkast placeret?
17.08.09		SHN	Hvor sker indlevering og udlevering af svin?
17.08.09		SHN	Foderlæden er opdelt i 2 rum, hvad bruges de enkelte dele til? Og sker der opvarmning af det isolerede rum?
17.08.09 01.09.09		SHN	Lugtberregning og reddegørelse om del er teknisk og økonomisk muligt for landmanden at lave lugtgrænsende tiltag.
			Se opdateret oversigtskort
			Se opdateret oversigtskort
			Beskrives af kommunalsagsbehandler efter besøg på ejendommen
			Jf. vedhæftet bilag er der foretaget en beregning af lugtgeneseafstande jf. ny lugtvejledning og FMK vejledningen. Som det kan ses, kan lugtgeneseafstanden i

			<p>forhold til nærmeste nabo overholdes i forhold til FMK vejledningens retningslinjer, men ikke i forhold til den nye lugtvejledning. Det skal understreges at der aldrig har været klager over lugt fra naboer. Jf. Bilag 3 til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen og FAQ 16 er lugtgenekriterier fastlagt i den nye lugt vejledning udelukkende gældende for etableringer, udvidelser og ændringer, hvorfor vi vurderer at der ikke kan stilles krav om overholdelse af den nye lugtvejledning på lige fod med ansøgninger indsendt via det elektroniske ansøgningsystem og som er omfattet den ny husdyrlov. Det vurderes at man ikke ved hjælp af biologisk luftrensning med en reduktion af lugtenheder på ca. 30 % vil kunne overholde lugtgenefstanden jf. den nye lugtvejledning. I forbindelse med en revidering skal en vurdering af anvendelsen af bedst tilgængelige teknologi ske ud fra proportionalitetsprincippet. I dette tilfælde hvor stalden (staldgulvet) og ventilationsanlægget er renoveret i 2004 og der samtidig er tale om</p>
--	--	--	---

17.08.09 25.09.09 05.10.09	SHN	Afløbsplan	eksisterende bygninger, vil det være uforholdsmæssigt dyrt at skulle installere biologisk luftrensning, i det al loftkonstruktion og ventilation mv. skal laves om. Ligeledes vil der ikke være proportionalitet i at stille krav om etablering af delvist spalte gulv, i det gulvet er renoveret i 2004 og langt fra nedslidt. Der er ændret i antallet af stipladser, hvilket har haft en betydning for lugtgenekriterierne. Derfor er der indsendt ny lugtberegning. Se opdateret oversigtskort –
17.08.09	SHN	Hvordan sker transport af foder til Perbølvej 2, på en ældre tegning ser det ud til, at der er en trykledning? Hvilke ejendomme produceres der foder til?	Ja det er via trykledning
17.08.09 01.09.09	SHN	Sker der ændringer i transporterne til og fra ejendommen. Jeg tænker på, at der produceres foder til flere ejendomme og at sædskiftet er specielt på ejendommen, med meget stor andel majsafgrøde.	Eftersendes når oplysninger fra ansøger forelægges Transportkemaet i ansøgningsmaterialet er opdateret
17.08.09 01.09.09	SHN	Oversigt over transportruter bilag 2, viser tilsynsladende ikke alle transportruter? Bjernstrupvej 34, Grønållevej 1, Perbølvej 2, (Vsigårdvej 10), Assenholmvej	Eftersendes når oplysninger fra ansøger forelægges Der medsendes kort over transportruter til lejlet

					gyllebeholdere. Transportruiter er desuden markeret på bilag 2, samt drøftet på mødet d. 10. juli
17.08.09 01.09.09		SHN	Der mangler en oversigt over antal af transportter, udfyldt under pkt. 35, men er alt med?		Eftersendes når oplysninger fra ansøger forelægges
17.08.09		SHN	Hvordan transporteres gylle fra stalle til gyllebeholdere, er det via trykledning ?		Transportskemaet i ansøgningsmaterialet er opdateret
17.08.09		SHN	Halmfyret er ikke tegnet ind		Ja det er via trykledning
17.08.09		SHN	Hvad opvarmes af halmfyret, pkt. 18 i ansøgningen, men opvarmes alle stalde eller enkelte stalde?		Ja det er på oversigtkortet
17.08.09		SHN	Hvordan foregår håndtering af aske fra halmfyret ? Opbevaring i en eller flere tanke ? Hvordan kommer det i gyllen? Aske må tilføres egne marker uden analyse.		Er afklaret på mødet d. 10. juli
17.08.09		SHN	I skabelonen til godkendelsen er der et vilkår om rengøring af ventilationsanlæg i forbindelse med indsættelse af et nyt hold. Hvordan foregår eller kan det foregå?		Sker efter hvert hold grise sammen med rengøring af stierne
17.08.09 01.09.09		SHN	Hvordan er vandboring til markvanding sikret? Den ligger tilsyneladende meget tæt på de eksisterende gylletanke.		Eftersendes når oplysninger fra ansøger forelægges
17.08.09		SHN	Ofte- og dieseltanke kontrolleres løbende, hvad består kontrollen i ?		Der er i beredskabsplanen redegjort for at der er mulighed for opdæmning med en bigballe, dette ændres til at der etableres en jordvold til beskyttelse af vandboringen. Desuden kan det oplyses at vandet fra boringen udelukkende anvendes til markvanding. Der er tilladelse til 27.000 m ³ vand.
17.08.09		SHN	Der står, at beholder og slanger kontrolleres inden pumpning, hvordan		Er afklaret på mødet d. 10. juli

	henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.		udlagt til skole eller offentligt formål	
	Nabo-beboelse	251	Perbølvej 8 er jf. Fjandomsvurderingen på Skat's hjemmeside nærmest bolig registreret som beboelse.	50 meter
17.08.09	Planer om at renovere ældre staldbygninger, hvor langt er de planer?			Alle stalde er renoveret i 2004 inkl. ventilationsanslæg. Der vil efter en nedslidningsperiode på ca. 15-20 ske en renovering så alle stalde herefter ligeledes vil leve op til BAT jf. BREF notat. Er afklaret på mødet d. 10. juli
17.08.09	Er den vestlige bygning stald eller lade? På police fra 1985 fremgår bygningen som lade og fra 7. April 1986 står at det er en stald. Senere fremgår det af en tegning at bygningen er en lade. Har Haas Andresen en dispensation fra afstandskravet til vandløb, jeg kan ikke finde den i kommunens arkiver.			
17.08.09	SHN Der mangler oversigt over afstande efter § 8			Se nedenstående skema
	Nærmeste...	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
	Beboelse på samme ejendom	29 m	Der er 2 beboelser og den nærmeste ligger i tilknytning til staldbygningerne.	15 meter
	Levnedsmiddelvirkksomhed	> 1000 m	Viggårdvej 2, 6200 Aabenraa er den nærmeste – Er det ikke ukorrekt? Var der ikke tale om en institution med industrikøkken? Is tilhører virksomheden som er registreret som stald.	25 meter

	Fælles vandindvindingsanlæg	1800 m	Blendrup Vandværk – Er der usikker om del eller hvad menes der?	50 meter					
	Enkelt vandindvindingsanlæg		Det er vel boringen ved gyllebeholderne eller hvad? 	25 meter					
	Vandløb	4,5 m	Der går et beskyttet vandløb lige nordvest omkring ejendommen.	15 meter					
	Sø	> 300 m	Der ligger flere søer mere end 300 meter fra ejendommens bygninger og opbevaringsanlæg. Det nærmeste målsatte søoplend ligger ca. 4 km øst for ejendommen.	15 meter					
	Privat fælles vej/ offentlig vej	20 m		15 meter					
	Naboskel	4,5 m	Skel ved vandløb	30 meter					
Bygning ifølge BBR	Anvendelse ifølge BBR	Anvendelse	Grundplan / diameter ca.	Bygningshøjde ca.	Taghældning	Byggeår/ ombygning	Forventet renoivering	Bygningsmaterialer/farver	
Bygning 1	Smehus 5A		219			1980			
Bygning 2	Smehus 5B		143			1856/ 1928			
Bygning 3	Teknik og Galokerum		75			1910/ 1995			
Bygning 4	Stald til søn		675			1950/ 1995			

	Bygning 5	Stald til svin	367	1970		
	Bygning 6	Stald til svin	1312	1975/ 1987		
	Bygning 7	Lade med planske	611	1979/ 1989		
	Bygning 8	Stald til svin	429	1978		
	Bygning 9	Meskinhus	473	1991		
	Bygning 10	Stald til svin	460	1991		
	Bygning 11		28	1987		
	Bygning 12	Lamhale	452	2002		
	Bygning 13	Lade	693	2001		
	Bygning 14	Kontor/mødestue	29	2004		
	Bygning 15	Gyllebeholder 1.240 m ²	315	1987		
	Bygning 16	Gyllebeholder 1.240 m ²	315	1987		
	Bygning 17	Fæstede	1962	2009		
17.08.09	SHN	Under driftsforstyrrelser er der lidt forskel i oplysningerne, hvor der står at der ingen sure naturtyper er i umiddelbar nærhed af arealerne, men i starten af beskrivelsen står, at der er naturområder in mellem arealerne.				
17.08.09	SHN	Hvordan håndteres hestegødning				
17.08.09	SHN	Hvor er hestene opstaldet				
17.08.09 01.09.09	SHN	I ansøgningen er der opgivet et areal på 438,8 ha i aviscen står der 650 ha, hvad er korrekt?				
					Er afklaret på mødet d. 10. juli	
					I gyllebeholder og de står på gummimåtter	
					I byg. 7	
					Se nyt markkort - fremsendes så snart jeg har oplysninger fra ansøgers planteaviskonsulent	
					Der er dd. Sendt nyt markkort over ejendommens udspretningsarealer afstemt efter EU ansøgning 2009	

17.08.09	SHN	Bla. mark 21-2 ligger tilsyneladende ind over et museområde	Se nyt markkort - mark 9-1 tages ud - fremsendes så snart jeg har oplysninger fra ansøgers planteaviskonsulent
17.08.09	SHN	Beregning af P - overskud	Irrelevant da jord ikke ligger fosforfølsomt og der ikke sker ændringer i forhold til nudrift. Er diskuteret på mødet d. 10. juli
17.08.09	SHN	Beregning af N til overfladevand	Irrelevant da jord ikke ligger fosforfølsomt og der ikke sker ændringer i forhold til nudrift. Er diskuteret på mødet d. 10. juli
17.08.09	SHN	Evt. nye fosfortal for jorden	Irrelevant da jord ikke ligger fosforfølsomt og der ikke sker ændringer i forhold til nudrift. Er diskuteret på mødet d. 10. juli
17.08.09 01.09.09	SHN	Oversigt over ejede/lejetpagtede arealer	Frengår af markkort
17.08.09	SHN	Er der drenede arealer ?	Frengår af revideret markkort
17.08.09 01.09.09	SHN	Grusgravning?	Er indtegnet på kort på mødet d. 10. juli
17.08.09	SHN	Er der stærkt skrånende eller vandnære arealer.	Se nyt markkort - fremsendes så snart jeg har oplysninger fra ansøgers planteaviskonsulent. Jf. grusgravningsfirmaet er det ikke muligt at klarlægge den relation der sker, det er helt afhængigt af efterspørgsel. Pt. Er der stilstand pga. stilstand i byggeriet. Jeg har i markkortet redegjort for hvordan markdriften sker i år jf. FU ansøgningen 2009.
17.08.09	SHN		Nej

17.08.09	SHN	Beredskabsplan	Eftersendes når oplysninger fra ansøger forelægges. Er sendt og det er besluttet at etablere en jordvold til beskyttelse af vandboring.
17.08.09	SHN	De skriftlige procedurer vil de kunne indgå i en egenlig beredskabsplan ?	Eftersendes når oplysninger fra ansøger forelægges -
17.08.09	SHN	Gylleseparering ? Ser ud som om det har været overvejet	Nej
17.08.09	SHN	SWOT-analyse peger på nogle indsatsområder, hvor langt er I der ?	Nej - der udarbejdes ikke miljøredegørelse mere
17.08.09 01.09.09	SHN	Ændringer i kørselsvejen omkring Bjernstrup ??	Svar følger når ansøger vender tilbage Der sker ikke gylle kørsel gennem Bjernstrup
17.08.09 01.09.09	SHN	Det grønne regnskab, kan jeg se det?	Fremsendes når dette modtages fra ansøgers konsulent Der udarbejdes ikke længere Grønt Regnskab
01.09.09	SHN	Døde dyr	Ansøger har d. 27. juli haft landbrugs tilsyn og der har i den forbindelse ikke været nogle anmærkninger i forhold til opbevaring af døde dyr. Ansøger mener til fulde at pladsen opfylder bekendtgørelsens krav.
01.09.09	SHN	APV	Ansøger har i foråret 2009 haft besøg af Arbejdstilsynet, som i den forbindelse godkendte ejendommens APV. APV kan forevises kommunen ved tilsyn.
15.09.09 05.10.09	JML	Hvornår sikres, at der gennemføres en effektiv fodring for at reducere udledning af fosfor og kvælstof? Lavet der foderkontrol ?	

15.09.09	JML	Sker der en begrænsning af energiforbruget, i forhold til BAT vurderingen.?															
15.09.09	JML	Sker der nogen begrænsning i vandforbruget i forhold til BAT vurderingen.?															
15.09.09	JML	Findes der eller kan der laves en opgørelse af vandforbruget, evt. opdelt på denne måde eller noget lignende?															
		<table border="1"> <thead> <tr> <th>Type</th> <th>Forbrug</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Stuehus</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Drkkevand inkl. vandspild</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Vask af stald, overbrusning, ibleedsætning m.v.</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Rengøring af foderlade/foderanlæg</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Sprøjtning, markbrug</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Samlet</td> <td>6.400</td> </tr> </tbody> </table>	Type	Forbrug	Stuehus		Drkkevand inkl. vandspild		Vask af stald, overbrusning, ibleedsætning m.v.		Rengøring af foderlade/foderanlæg		Sprøjtning, markbrug		Samlet	6.400	
Type	Forbrug																
Stuehus																	
Drkkevand inkl. vandspild																	
Vask af stald, overbrusning, ibleedsætning m.v.																	
Rengøring af foderlade/foderanlæg																	
Sprøjtning, markbrug																	
Samlet	6.400																
18.09.09	JML	Hvor og hvordan sker indlevering af svin?															

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

		<p>SEBESLAG</p> <p>Er det muligt at få en kopi af den første version af lugtberetningen?</p>
<p>23.09.09</p>	<p>JML</p> <p>i felterne. Felterne er helt sorte. Det var det samme jeg spurgte om ved første version af lugtberetningen. Der skal søges om forsinkelsesbassin til opsamling af overfladevand, så der er mulighed for at udløse overfladevandet uden, at det giver problemer for vandløbet.</p>	<p>SEBESLAG</p> <p>Er det muligt at få en kopi af den første version af lugtberetningen?</p>

Vil du udfylde nedenstående skemaer med de manglende oplysninger.

Affaldstype Olie- og kemikalieaffald:	Opbevaringssted	Transportør	Modtageanlæg	Mængder pr. år	EAK-kode	ISAG-kode
Spildolie	Maskinhal	SEB	SEB	x liter	13.02.08	06.01
Olie- og brændstoffure	Maskinhal	SEB	SEB	x stk.	16.01.07	06.05
Bivækkemidler	Maskinhal	SEB	SEB	x stk.	16.06.01	05.99
Rester af bekæmpelsesmidler	Kernilager	SEB	SEB	x kg	02.01.05	05.12
Kanyler i sæt og beholdere	Skrid	SEB	SEB	x spænd	18.02.02	05.13

Signaturer

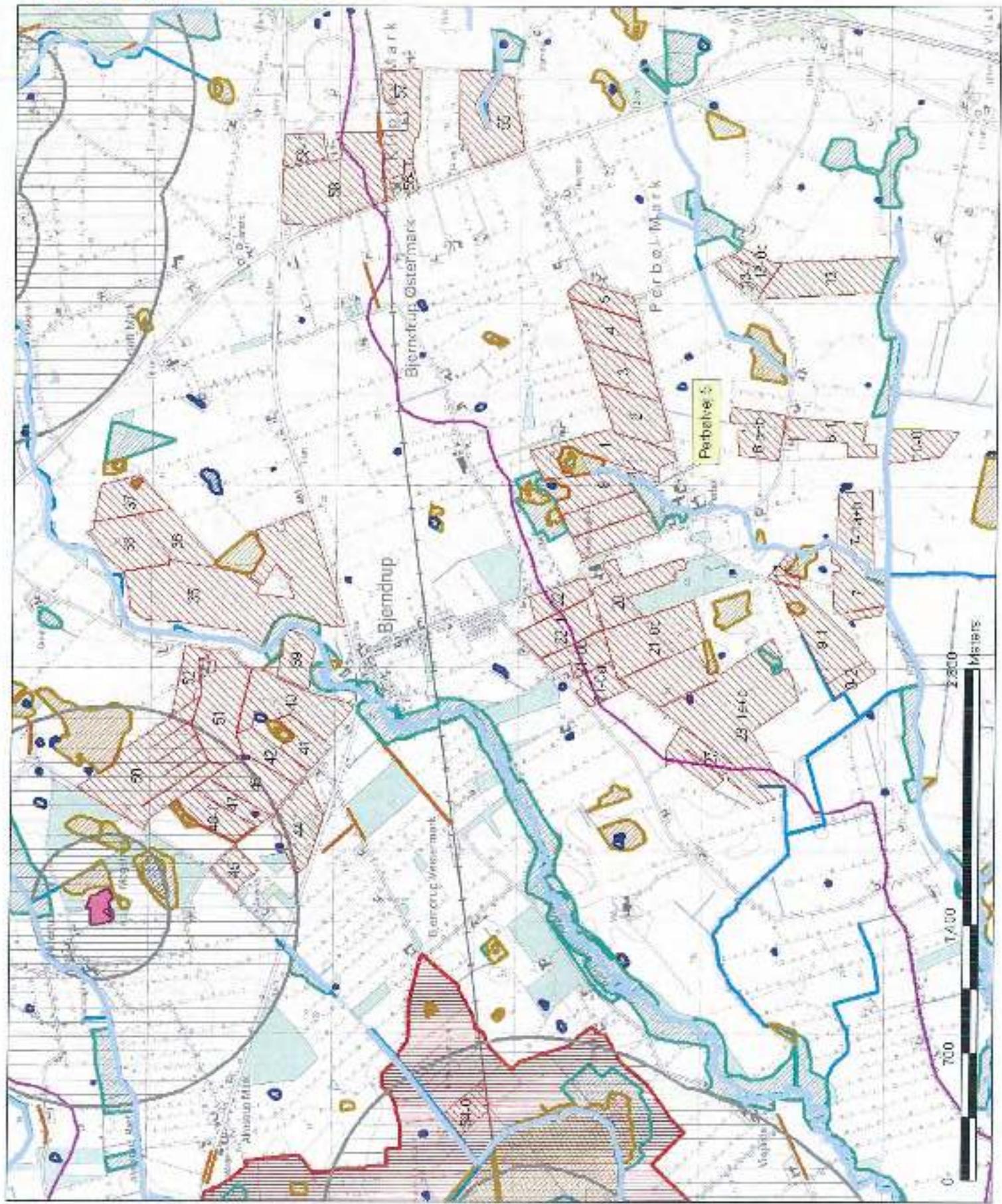
- Sammenk - udtaget over 7 cm
- Eng
- Hede
- Mose
- Overvæd
- Strandling
- Silt
- Beskyttede sten og jordtylter - DAI
- Natura 2000
- Vandet 2 m bredder
- Beskyttede vandløb - DAI
- Sandblødderle
- Fuglelokaliteter II - DAI
- Fuglelokaliteter I - DAI
- Hede Klasse 1
- Hede Klasse 2
- Hede Klasse 3

Bilag 4

Perbølvej 5

29.09-2009

Bilag 4

Ansøgers kommentarer til endeligt udkast til revurderingen på Perbøvej 5, 6200 Aabenraa

Fra: Søren S. Thomsen [SST@patriotisk.dk]

Sendt: 10. december 2009 09:54

Til: Susanne Niman Jensen

Emne: Perbøvej - høningsavar

Hej Susanne,

I har taget en del input til efterretning - tak for det.

Vi har dog fortsat følgende bemærkninger, hvoraf en del er uændret ift tidl. bemærkninger:

1) vilkår 18. Udlædningsstilladelsen hører ikke hjemme i godkendelse efter vores vurdering.

2) vilkår 36 om halmfyr - ditto. Se tidl. bemærkninger.

3) vilkår 55. Bør suppleres med jeres vurderingsmulighed se vilkår 14 og 15 til inspiration.

4) vilkår 65, 67, 69, 70 og 71: Hvor bræmmerne i dag reelt er produktionsjord og ikke en del af eksisterende §3 arealer, kan vi ikke acceptere vilkårene som vi umiddelbart opfatter som ekspropriation. Se tidl. input af 15. november. Godkendelsesbkg rummer efter vores opfattelse ikke hjemmel til udlæg af dyrkningsfrie bræmmer.

Vi ser frem til at modtage revurderingen, og gerne med de sidste ønsker til ændringer, jf. ovenfor, indarbejdet.

Venlig hilsen / Best regards

Søren Schmidt Thomsen

Chefkonsulent

Patriotisk Selskab
Ørbækvej 278
5220 Odense SØ

Telefon / Phone: +45 63 15 54 00

Fax: +45 65 83 20 15

Direkte nummer / Direct Phone: +45 63 15 54 20

Mobil nr. / Cell phone: +45 29 46 68 64

E-mail: [sst@patriotisk.dk](mailto:ss@patriotisk.dk)

www.patriotisk.dk

10-12-2009

Aabenraa Kommunes svar på ansøgers kommentarer til revurderingen

1. Udledningstilladelsen hører ikke til i godkendelsen efter ansøgers vurdering.

Aabenraa Kommune har erfaret, at der ikke foreligger en tilladelse til udledning af tagvandet. Det er et ulovligt forhold, der skal lovliggøres. Det kan ske ved at sende en ansøgning ind som krævet i vilkår 18.

2. Halmfyr hører ikke til i godkendelsen efter ansøgers vurdering.

Aabenraa Kommune er bekendt med at et halmfyr ikke er godkendelsespligtigt; men når et halmfyr står på en godkendelsespligtig virksomhed, er Aabenraa Kommune af den opfattelse, at det skal medtages, fordi alle anlæg der kan forurene, skal medtages i godkendelsen/revurderingen.

3. Vilkår 55: Det årlige kørselsbehov må ikke udvides med mere end 10 % i forhold til den i de tekniske beskrivelser angivne.

Aabenraa Kommune har udtaget vilkåret.

4. Vilkår 65, 67, 69, 70 og 71 omhandler alle etablering af sprøjte - og gødnings - frie bræmmer.

Aabenraa Kommune har vurderet, at der er lovhjæmmel til at stille vilkårene. Det fremgår af et svarbrev, der blev sendt til ansøgers konsulent den 16-11-2009. Svarbrevet vedlægges som bilag 5.2

Hej Sheila

Hermed sender jeg mine kommentarer til udkastet, som I har kommenteret.

Aabenraa kommune fastholder bræmmekravene op mod særligt udsatte moser og en drængrøft.

Vilkårene om bræmmer op til naturområderne beror alle på konkrete vurderinger mht. naturområdernes særlige følsomhed overfor næringspåvirkninger, tålegrænser og naturtilstand, terrænfald og/eller synlige randpåvirkninger som kommunen har vurderet ved besigtigelse i forbindelse med revurderingen. Næsten alle bræmmekravene er vilkår om opretholdelse af allerede eksisterende bræmmer, som er stillet fordi det er vurderet nødvendigt for ikke at forringe tilstanden i naturområderne med hjemmel i *Naturbeskyttelseslovens § 3 og § 29 stk. 2 og § 23 i Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug, § 11 stk. 2 og 3 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug, samt Habitatbekendtgørelsen og bilag IV arter.*

De eneste bræmmevilkår som ikke er opretholdelse af eksisterende bræmmer er kravet om 5 m syd for mose 11 og vilkår om 2 m bræmme mod drængrøft ved mose 7. Begge vilkår er stillet ud fra en konkret vurdering. Mosens (nr. 11) naturtype er tydeligt belastet langt ind i mosen af gødskning på marken og da udbringning af husdyrgødning på arealerne jo i forvejen sker ved nedfældning må belastningen skyldes overfladeafstrømning ned mod mosen.

Efter konkret vurdering kan der stilles vilkår om bræmmer til drængrøfter, hvis det skønnes relevant for recipienten med hjemmel i Habitatbekendtgørelse og bilag IV arter.

Med hensyn til at bræmmerne forlanges sprøjtefri bygger det på en vurdering ud fra den nyeste viden om pesticider i naturen, bl.a. DMU-rapport fra 2009. Hjemmelen findes i de samme paragraffer som tidligere nævnt- særlig § 23 i lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug.

Som følge af dine kommentarer har jeg taget mark 54-0 ud som udbringingsareal fordi du meddelte at det ligger brak og ikke vil blive brugt. Den information ville jeg godt have haft fra starten. Marken figurerer stadig på kortene og bilagene, idet jeg ikke kan nå at lave det om! Men jeg har rettet tallene til og fjernet vilkår 73, som var knyttet til dette areal.

Hvis vilkårene ikke kan accepteres må I påklage afgørelsen.

Venlig hilsen
Birgitte Myrthue